

การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และความเกรงใจของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน

ปริญญานิพนธ์
ของ
เกตุวดี กัมพลาศิริ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ตุลาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และความเกรงใจของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน

บทคัดย่อ

ของ

เกตุวดี กัมพลาศิริ

กปร 25' 652

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ตุลาคม 2546

เกตุวดี กัมพลาศิริ . (2546) . การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และความเกรงใจ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน . ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ . คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิคม ตั้งคะพิภพ , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช.

การวิจัยครั้งนี้มีความประสงค์ที่จะศึกษาลักษณะของการได้รับการอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมตอบสนอง ระหว่างบุคคล และระดับความเกรงใจ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบ ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เปรียบเทียบ พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกันและ ต่างแบบกัน ตลอดทั้งเปรียบเทียบระดับความเกรงใจ และผลปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากเพศและวิธีการอบรมเลี้ยงดู การวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิจัยแบบบรรยาย (descriptive research) จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มแบบ สองขั้นตอนแบบแบ่งชั้น จำนวน 542 คน ตามขอบเขตของประชากรที่กล่าวข้างต้น

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วย แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู แบบสอบถามวัดพฤติกรรมตอบ สอนระหว่างบุคคล และแบบวัดความเกรงใจ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการ วิจัย และวิธีการพัฒนาเครื่องมือวัดเชิงระบบ ภายหลังจากการดำเนินการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการประมาณค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ตลอดจนสถิติทดสอบไคสแควร์ สถิติทดสอบเอฟ ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง เปรียบเทียบความแตกต่างของสัดส่วนและค่าเฉลี่ย ตามลำดับจุดประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. นักเรียนส่วนมากได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล คิดเป็นร้อยละ 74.2 ของนักเรียนทั้งหมด ในขณะที่อีกร้อยละ 12.4 10.5 และ 2.9 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่ แบบตามอารมณ์ และแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป ตามลำดับ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีลักษณะ พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหามากกว่าแบบบิบบังคับ คิดเป็นร้อยละ 57.4 และ 42.6 ตาม ลำดับ และนักเรียนทั้งหมดมีคะแนนเฉลี่ยของความเกรงใจเท่ากับ 268.80 ซึ่งเป็นความเกรงใจระดับปานกลาง โดยการประมาณค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยของการวิจัยนี้ ใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95

2. การอบรมเลี้ยงดูบุตรชายและบุตรหญิงของครอบครัวมีลักษณะไม่แตกต่างกัน นักเรียน ชายและนักเรียนหญิงมีสัดส่วนพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบิบบังคับและแบบแก้ปัญหาแตกต่างกัน และลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบิบบังคับและแบบแก้ปัญหาของนักเรียนชายและนักเรียน หญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกันและแตกต่างกันมีสัดส่วนไม่แตกต่างกัน

3. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีระดับความเกรงใจแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่ แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล และแบบตามอารมณ์ มีระดับความ เกรงใจสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป นอกจากนั้นพบว่า นักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีระดับความเกรงใจไม่แตกต่างกัน รวมทั้งไม่พบว่ามีผลปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากความแตกต่าง ระหว่างเพศและลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของนักเรียนแต่ประการใด

A COMPARATIVE STUDY OF INTERPERSONAL REACTION AND "KREINGCHAI"
BEHAVIOR OF DIFFERENT WITH DIFFERENCE CHILD REARING STYLE
MATTAYOM SUKSA III STUDENTS , BANGKOK METROPOLIS .

AN ABSTRACT
BY
KETWADEE KAMPARASIRI

Presented in partial fulfillment of requirements
For the Master of Education degree in Education Research and Statistics
at Srinakharinwirot University
October 2003

Ketwadee Kamparasiri . (2003) . *A comparative study of interpersonal reaction and "Kreingchai" behaviour of different with difference child rearing style Mattayom Suksa III students, Bangkok Metropolis* . Master thesis , M.Ed. (Educational Research and Statistics) . Bangkok ; Graduate School , Srinakhariwrot University . Adviser Committee : Assist. Prof. Dr. Nikom Tangkapipop , Assist. Prof. Raweewan Panpanich .

The purposes of the research were to study child's rearing , interpersonal reaction and level of "Kreingchai" behaviour of students who study in Mattayom Suksa III and lived in Bangkok Metropolis . Furthermore this research was comparative study of child rearing style and interpersonal reaction between male and female students and cross comparative study between child rearing style and interpersonal reaction of students with similar child rearing style and difference child rearing style . In final was a comparative study in level of "Kreingchai" behaviour between male and female students and students with difference child rearing style. Inclusive studied interaction between sex and child rearing style. This study utilized descriptive research method. The Stratified Two Stage Cluster Sampling was used to select 542 Mattayom Suksa III students , Bangkok Metropolis .

The instruments used in data collection were questionnaires on child rearing , interpersonal reaction and "Kreingchai" by theory and development questionnaires . Statistics for analysing the data were estimation of percentage , estimation of mean , Chi – Square and Two Way Analysis of Variance.

The findings reviewed that :

1. 74.2 percentage of students who lives in Bangkok Metropolis are taking reasonable rearing from their family , Lassies – faire child rearing is 12.4 percentage , depend on emotion of parents rearing is 10.5 percentage and spoilt child rearing is 2.9 percentage . Furthermore they had more Interpersonal Reaction on Problem oriented reaction than that on Threat Oriented. Finally They had "Kreingchai" behaviour in the middle level.

2. Neither male nor female students had no difference on child rearing style . Neither male nor female students had difference on Threat Oriented or Problem Oriented . Neither students with similar child rearing style nor difference child rearing style had no difference on Threat Oriented or Problem Oriented .

3. Students with difference child rearing style had difference on level of "Kreingchai" behaviour . Neither male nor female students had no difference on level of "Kreingchai" behaviour . Furthermore sex and child rearing style had no interaction .

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และความเกรงใจของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน

ของ
นางสาวเกตุวดี กัมพลาศิริ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิคม ดังคะพิภพ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร. ส. วาสนา ประवालพฤษ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ เพราะได้กำลังใจ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ตลอดจนแนวทางแก้ไขจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิคม ตั้งคะพิภพ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะได้ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ส. วาสนา ประवालพฤษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ ซึ่งได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาในการตรวจสอบและให้คำแนะนำข้อบกพร่องต่าง ๆ จาก รองศาสตราจารย์ วิทยา วิชาลาภรณ์ อาจารย์ ดร. ละเอียด รักษ์เฝ้า รองศาสตราจารย์ เทียมจันทร์ พานิชผลินไชย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ พิศักดีโสภณ และ อาจารย์ ดร. ภัทราพร เกษสังข์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณโรงเรียน ผู้บริหาร อาจารย์ และนักเรียน โรงเรียนหอวัง และโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยและโรงเรียนวัดสังเวช โรงเรียนราชวินิตมัธยม โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยา โรงเรียนบางกะปิ โรงเรียนสารวิทยา โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โรงเรียนราชวินิต บางเขน โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ โรงเรียนมหารณพาราม ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ตลอดการวิจัยที่ผ่านมาบุคคลที่ผู้วิจัยจะลืมไม่ได้คือ คุณยาย คุณแม่ ทุก ๆ คนในครอบครัว และเพื่อน ๆ ที่เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

เกตุวดี กัมพลาศิริ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดประสงค์ของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประชากร	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	4
ตัวแปรที่วิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
การอบรมเลี้ยงดู	8
พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล	16
ความเกรงใจ	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	23
ขอบเขตประชากรและการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง	23
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
สังเขปจุดประสงค์ สมมติฐาน และวิธีการดำเนินการวิจัย	65
สรุปผลการวิจัย	66
อภิปรายผล	68
ข้อเสนอแนะ	71

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	78
ประวัติย่อผู้วิจัย	96

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนโรงเรียนในเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครที่แบ่งตามเขตการปกครอง	24
2	จำนวนนักเรียนจำแนกตามเพศ โรงเรียน และเขตในแต่ละกลุ่มเขตของกรุงเทพมหานคร ที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	25
3	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย	26
4	จำนวน ร้อยละ ของประเภทการอบรมเลี้ยงดูของกลุ่มตัวอย่าง และการประมาณค่าร้อยละ ของประชากร ด้วยระดับความความเชื่อมั่นร้อยละ 95	45
5	จำนวน ร้อยละ ของประเภทการอบรมเลี้ยงดูของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชาย และการ ประมาณค่าร้อยละของประชากร ด้วยระดับความความเชื่อมั่นร้อยละ 95	46
6	จำนวน ร้อยละ ของประเภทการอบรมเลี้ยงดูของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนหญิง และการ ประมาณค่าร้อยละของประชากร ด้วยระดับความความเชื่อมั่นร้อยละ 95	47
7	จำนวน ร้อยละ ของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง และการ ประมาณค่าร้อยละของประชากร ด้วยระดับความความเชื่อมั่นร้อยละ 95	48
8	จำนวน ร้อยละ ของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ชาย และการประมาณค่าร้อยละของประชากร ด้วยระดับความความเชื่อมั่นร้อยละ 95	49
9	จำนวน ร้อยละ ของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนักเรียน หญิง และการประมาณค่าร้อยละของประชากร ด้วยระดับความความเชื่อมั่นร้อยละ 95	50
10	ค่าสถิติพื้นฐานของความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และการ ประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร ด้วยระดับความความเชื่อมั่นร้อยละ 95	51
11	การเปรียบเทียบประเภทการอบรมเลี้ยงดูระหว่างกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ด้วย สถิติทดสอบ ไคสแควร์	52
12	การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบ แก้ปัญหาของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ด้วย สถิติทดสอบ ไคสแควร์	53
13	การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ชายและนักเรียนหญิง ด้วย สถิติทดสอบ ไคสแควร์	54
14	การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบ แก้ปัญหา ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน ด้วย สถิติทดสอบ ไคสแควร์	55
15	การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบ แก้ปัญหาของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชาย ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน ด้วย สถิติ ทดสอบ ไคสแควร์	56

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบ แก้ปัญหากลุ่มตัวอย่างนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน ด้วย สถิติ ทดสอบ ไคสแควร์	57
17 การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบ แก้ปัญหาระหว่างกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบเดียวกัน ด้วย สถิติทดสอบ ไคสแควร์	58
18 ค่าสถิติพื้นฐานของความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับ การอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน.....	60
19 การเปรียบเทียบระดับความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ด้วย สถิติทดสอบ เอฟ (F - test) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two – way Analysis of Variance)	61
20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรม เลี้ยงดูต่างแบบกัน ด้วย สถิติทดสอบ HSD ของ Tukey	62

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 มิติการอบรมเลี้ยงดูของ เซฟเฟอร์	12
2 รูปแบบพฤติกรรมของแม่ ของ เบคเคอร์	13
3 ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพแบบวัดความเกรงใจและแบบสอบถามวัด การอบรมเลี้ยงดู	34
4 ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถามวัดพฤติกรรมตอบสนองระหว่าง บุคคล	37

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในทศวรรษที่ผ่านมาสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงที่กล่าวนั้น เกิดจากกระแสของ “Globalization” หรือ “โลกาภิวัตน์” ซึ่งเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบกระเทือนกับระบบการเมือง วัฒนธรรม และสังคม (สนธิ ลิ้มทองกุล . 2538 : 6 - 9) ในสภาพสังคมปัจจุบันนี้เองที่มีความเป็นวัตถุนิยมมากขึ้น และเห็นความมั่งคั่งเป็นความสุข ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า วิถีชีวิต ค่านิยมของคนไทยมีการแสวงหาความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ทำให้มีการอพยพย้ายถิ่นจากชนบทเข้าสู่เมือง หรือไปทำงานต่างแดน พ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ความบีบบังคับทางเศรษฐกิจทำให้ครอบครัวแตกแยกและอ่อนแอ ผลให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมของคนในสังคม คือ การย่อหย่อนในศีลธรรม จริยธรรม ขาดระเบียบวินัย มีการเอารัดเอาเปรียบกันมากขึ้น (สิปปนนท์ เกตุทัต . 2541 : 64 - 66) จะเห็นได้ว่าครอบครัว สังคม และสิ่งแวดล้อมต่างก็มีผลกระทบต่อกันและกัน นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของคนในสังคม โดยเฉพาะกับตัวเด็ก ซึ่งเป็นสมาชิกหนึ่งของครอบครัว (สมัชชาแห่งชาติ . 2538 : 18 - 33) ปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามีข่าวคราวเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กมากมาย ไม่ว่าจะเป็นข่าวการฆาตกรรมและการฆ่าตัวตาย อันเนื่องมาจากการผิดหวังจากความรักของเด็กนักเรียน เพราะพ่อแม่ในยุคปัจจุบันต้องการหาเงินทองมาให้ได้มาก ๆ เนื่องจากมีความเชื่อว่าการมีเงินมากจะทำให้ชีวิตดีขึ้น จนลืมนึกไปว่าความรัก ความอบอุ่นของครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน นอกจากนี้การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่หวังว่าจะสร้างมาเพื่อสนองตอบความต้องการในชีวิตปัจจุบันที่ไม่มีการหยุดนิ่งอยู่กับที่ สิ่งเหล่านี้เองที่เกิดขึ้นจากกระแสการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีทั้งสิ่งที่ก่อให้เกิดผลดีและผลร้ายแก่สังคม ดังนั้นการรับเอากระแสดังกล่าวเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จึงจะต้องพิจารณาผลที่จะเกิดตามมาภายหลัง ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลที่จะทำให้คุณค่าทางวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทยแปรเปลี่ยนไป อาทิ ระดับความเกรงใจของบุคคลในสังคม การแก้ไขปัญหของบุคคลที่มุ่งประโยชน์ทางวัตถุ อันจะส่งผลกระทบต่อเนื้อหาสังคมในปัจจุบันมีความเห็นแก่ตัวและการเบียดเบียนกันของคนที่อยู่ร่วมกันในสังคม

จากการศึกษาเอกสารและทฤษฎีต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยพบว่า การที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมหรือบุคคลจะมีบุคลิกภาพอย่างไรนั้น จะเกิดจากการหล่อหลอมจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัวของบุคคล ซึ่งเมื่อจำแนกแล้วพบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของบุคคลนั้น (สกลิต วงศ์สุวรรณ . 2529 : 69 – 70) ได้แก่ 1) พันธุกรรม เนื่องจากเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ แต่ไม่สามารถควบคุมพันธุกรรมที่พึงประสงค์ได้ 2) สิ่งแวดล้อม หรือเราจะเรียกว่าสิ่งแวดล้อมนี้เป็นกระบวนการในส่วนของการหล่อหลอมบุคลิกภาพของคนจากสังคมที่บุคคลดังกล่าวได้อาศัยอยู่ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมก็คือ สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวของบุคคลนั้น ไม่ว่าจะเป็น อาหาร อากาศ ที่อยู่อาศัย ญาติพี่น้อง ศาสนา การเมือง เป็นต้น 3) การอบรมเลี้ยงดู เนื่องจากเป็นกระบวนการที่บุคคลต้องพบตั้งแต่เกิดจนตาย และเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชีวิต นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนอีกด้วย เพราะจะเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลรู้กฎระเบียบของสังคม สร้างสรรค์พฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลภายใต้

ชนบทรอบนิยม ประเพณีและวัฒนธรรมของสังคม สิ่งดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และการอบรมเลี้ยงดูนั้น จะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งถือได้ว่าเป็นรากฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิต และเป็นปัจจัยหลักในการแสดงออกของพฤติกรรมที่สำคัญที่สุด ซึ่งจากการวิจัยของ ปราชญ์ฉบับ กัณเฑาะ (2515) และนันทิกา แยมสรวล (2522) พบว่า นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน จะมีลักษณะของพฤติกรรมในการตอบสนองระหว่างบุคคลแตกต่างกัน และนักเรียนต่างเพศกันก็จะมีลักษณะของพฤติกรรมในการตอบสนองระหว่างบุคคลแตกต่างกันด้วย นอกจากนี้จากการศึกษาทางวิจัยเกี่ยวกับความเกรงใจที่ ถัน แพรเพชร (2517) ได้ศึกษาไว้ พบว่า นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกันจะมีระดับความเกรงใจแตกต่างกัน และนักเรียนต่างเพศกันก็จะมีระดับความเกรงใจแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูก็ยังส่งอิทธิพลทำให้บุคคลมีความเกรงใจ และความสามารถในการใช้ชีวิตอยู่กับผู้อื่นแตกต่างกัน ซึ่งบุคลิกภาพต่าง ๆ ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่พึงประสงค์กับบุคคลอื่นที่เราเรียกว่า พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลหรือความเกรงใจ ก็เป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูทั้งสิ้น แต่เนื่องจากการวิจัยดังกล่าวได้มีการทำการศึกษามาเป็นระยะเวลานานแล้ว ซึ่งสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบันน่าจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัว และน่าจะส่งผลต่อเนื่องกับการเปลี่ยนแปลงของลักษณะการแสดงพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และระดับความเกรงใจด้วย

ดังนั้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า รูปแบบของพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลและระดับความเกรงใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเมืองมีรูปแบบลักษณะและระดับเป็นอย่างไร นักเรียนชายและหญิงที่มีสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น แตกต่างกันหรือไม่ รูปแบบและลักษณะของพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลและความเกรงใจของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกันเหมือนกันหรือไม่ ลักษณะของรูปแบบพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และรูปแบบและลักษณะของความเกรงใจของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกันมีรูปแบบและลักษณะเป็นอย่างไร ซึ่งในการวิจัยนี้ผู้วิจัยจำแนกการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 แบบ คือ 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล 2) การอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป 3) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่หรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ 4) การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้แบ่งพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลลักษณะบีบบังคับ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ พฤติกรรมตำหนิบุคคลอื่น พฤติกรรมตำหนิตนเอง พฤติกรรมยกโทษหรือให้อภัย 2) พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลลักษณะแก้ปัญหา แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ พฤติกรรมแก้ปัญหาที่บุคคลอื่น พฤติกรรมแก้ปัญหาที่ตนเอง พฤติกรรมแก้ปัญหาโดยถือว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เอง ส่วนตัวแปรเพศและความเกรงใจก็เป็นตัวแปรที่สำคัญที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาในครั้งนี้ด้วยเช่นกัน

จุดประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาจากกลุ่มประชากรที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2546 ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร จึงกำหนดจุดประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยประชากรของลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และระดับความเกรงใจของนักเรียนในภาพรวมและจำแนกตามเพศ
2. เพื่อเปรียบเทียบประเภทการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
3. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกันและต่างแบบกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบระดับความเกรงใจของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน
5. เพื่อเปรียบเทียบระดับความเกรงใจระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย
6. เพื่อศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความเกรงใจของนักเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าผลของการวิจัยจะทำให้ค้นพบสาระความรู้ตามสภาพปัจจุบันและสามารถนำผลของการวิจัยไปใช้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมให้ครอบครัวใช้รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เหมาะสม ตลอดจนบุคคลและสถาบันที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปพัฒนาหาวิธีการที่เหมาะสมในการนำไปปรับพฤติกรรมของเยาวชนในระดับต่าง ๆ ให้มีพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลและพฤติกรรมความเกรงใจอย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ สอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรมของชาติไทย เพื่อให้สังคมไทยมีเอกลักษณ์และดำรงสถานภาพของสังคมเป็นสังคมที่สงบสุข เอื้ออาทรต่อกัน ทั้งอาจเป็นการป้องกันการรับเอาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของวัฒนธรรมวัตถุนิยม ที่แพร่ขยายเข้ามาสู่ประเทศไทยตามกระแสของโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันอีกด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร จำนวน 138 โรงเรียน จำนวนห้องเรียน 1,204 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 49,836 คน เป็นนักเรียนชาย 25,044 คน เป็นนักเรียนหญิง 24,792 คน (กรมสามัญศึกษา.2545)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร จำนวน 542 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบสองขั้นตอนแบบแบ่งชั้น (Stratified Two Stage Cluster Sampling) ซึ่งการสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยจะสุ่มเฉพาะโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้เกณฑ์การแบ่งเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครตามเขตการปกครอง

ตัวแปรที่วิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่

1.1 การอบรมเลี้ยงดู (Child Rearing) ซึ่งแบ่งเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1.1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล

1.1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป

1.1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่

1.1.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์

1.2 เพศ ได้แก่

1.2.1 ชาย

1.2.2 หญิง

2. ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่

2.1 พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล (Interpersonal Reaction) แบ่งเป็น 2

รูปแบบ ดังนี้

2.1.1 พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1.1.1 พฤติกรรมตำหนิบุคคลอื่น

2.1.1.2 พฤติกรรมตำหนิตนเอง

2.1.1.3 พฤติกรรมยกโทษหรือให้อภัย

2.1.2 พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหา แบ่งเป็น 3 ลักษณะดังนี้

2.1.2.1 พฤติกรรมแก้ปัญหาที่บุคคลอื่น

2.1.2.2 พฤติกรรมแก้ปัญหาที่ตนเอง

2.1.2.3 พฤติกรรมแก้ปัญหาโดยถือว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เอง

2.2 ความเกรงใจ

สมมติฐานการวิจัย

จากทฤษฎี / หลักการ และข้อค้นพบของงานวิจัยที่ผ่านมา ตลอดจนข้อสันนิษฐานตามขอบเขตประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2546 ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูและมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแตกต่างกัน
2. นักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน มีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแตกต่างกัน
3. นักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน มีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแตกต่างกัน
4. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน มีพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน มีระดับความเกรงใจแตกต่างกัน
6. นักเรียนหญิงและนักเรียนชาย มีระดับความเกรงใจแตกต่างกัน
7. เพศกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูส่งผลร่วมกัน ทำให้เกิดผลปฏิสัมพันธ์ต่อระดับความเกรงใจของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความเกรงใจ หมายถึง กลวิธีทางจิตวิทยาที่บุคคลใช้เพื่อรักษาบรรยากาศทางสังคม พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล เจตคติ การรักษาน้ำใจ ที่มีอยู่ให้คงสภาพเดิมหรือดีขึ้น โดยระดับที่จะไม่ทำตามความตั้งใจหรือความต้องการของตนเอง หรือจำต้องทำตรงข้ามกับความตั้งใจหรือความต้องการนั้น หรือเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างอื่น ส่วนมากความเกรงใจเกิดขึ้นในบุคคลที่มีฐานะทางสังคมต่ำกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือความรู้สึกชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นภายในบุคคล เมื่อเกิดความรู้สึกเช่นนี้ขึ้นเป็นเหตุให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าไปอีกอย่างหนึ่งที่ไม่ใช่พฤติกรรมที่ตนอยากตอบสนองความเกรงใจจะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจมีความรู้สึกเกรงใจอย่างมากกับบุคคลหนึ่ง หรืออาจรู้สึกเฉย ๆ หรือไม่เกรงใจเลยต่ออีกบุคคลหนึ่ง เมื่อมีความรู้สึกเช่นนี้พฤติกรรมที่ตอบสนองจึงเปลี่ยนไปด้วย และนอกจากนั้นพฤติกรรมที่สนองตอบอาจเปลี่ยนไปตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมอีกด้วย โดยลักษณะและระดับของความเกรงใจสามารถวัดได้ด้วยแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจาก แบบวัดความเกรงใจของวีรยุทธ วิเชียรโชติ และ ถิ่น แพรเพชร

2. พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล (Interpersonal Reaction) หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลสนองตอบต่อสิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง สิ่งเร้าเหล่านั้นจะเป็นบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นผลจากการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวหรือจากการหล่อหลอมจากสังคมและวัฒนธรรมในระดับต่าง ๆ การแสดงออกของพฤติกรรมดังกล่าว จำแนกได้เป็น 2 รูปแบบ คือ

2.1 พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล รูปแบบบีบบังคับ (Threat Oriented) แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

2.1.1 พฤติกรรมตำหนิบุคคลอื่น (Blame ascribed to others) หมายถึง พฤติกรรมที่คอยแต่มองความผิดคนอื่นหรือโทษว่าเป็นความผิดของผู้อื่น มักแสดงออกทางกายและวาจา เช่น กล่าวคำติเตียน บังคับคนอื่นให้ทำตามใจตนเอง

2.1.2 พฤติกรรมตำหนิตนเอง (Blame ascribed to oneself) หมายถึง พฤติกรรมที่คอยแต่มองความผิดของตนเองหรือกังวลกลัวว่าตนเองจะทำให้คนอื่นเดือดร้อนจึงโทษตนเองแทน มักแสดงออกทางวาจาและจิตใจ

2.1.3 พฤติกรรมยกโทษหรือให้อภัย (Blame implied in emphasizing forgiveness or absolution) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกโดยไม่ถือโทษผู้อื่นและตนเอง ไม่มีความอาฆาตพยาบาท ไม่คิดจองเวร

2.2 พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล รูปแบบแก้ปัญหา (Problem Oriented) แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

2.2.1 พฤติกรรมแก้ปัญหาที่บุคคลอื่น (Problem solving demanded or expected of other) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อการแก้ปัญหาหรือลดความขัดแย้งที่บุคคลกำลังประสบอยู่ โดยอาศัยสิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา

2.2.2 พฤติกรรมแก้ปัญหาที่ตนเอง (Problem solving activity impose upon oneself) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อการแก้ปัญหาหรือลดความขัดแย้งที่บุคคลกำลังประสบอยู่ โดยอาศัยการกระทำของตนเอง ค้นหาปัญหาที่ตนเอง

2.2.3 พฤติกรรมแก้ปัญหาโดยถือว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เอง (Problem solving expected or trusted to take place by itself, with time) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อการแก้ปัญหา โดยเชื่อว่าสาเหตุของปัญหาเกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก เมื่อเกิดปัญหาอีกไม่นานปัญหาก็สามารถหมดไปได้เอง ผู้ที่แก้ปัญหาโดยวิธีนี้มักแสดงตนเฉย ๆ บอกตัวเองว่าใจเย็น ๆ ไว้ทุกเหตุการณ์จะสงบไปเอง

รูปแบบและลักษณะของพฤติกรรมการตอบสนองระหว่างบุคคลสามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามลักษณะการแสดงออกของผู้ตอบ ที่สนองต่อบุคคลและกลุ่มบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ที่กำหนดสามารถระบุได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีรูปแบบและลักษณะของพฤติกรรมการตอบสนองระหว่างบุคคลเป็นแบบใด แบบสอบถามดังกล่าวผู้วิจัยพัฒนามาจากแนวคิดของ คริสเตียนเซน (Christiansen, 1977) ที่ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (1968) ปราชญาลปน์ กัณเฑาะ (2515) และ นันทิกา แยมสรวล (2522) ได้ศึกษาและนำมาใช้ในการวิจัย

3. การอบรมเลี้ยงดู (Child Rearing) หมายถึง การที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อบุตรและธิดา (ในที่นี้คือนักเรียน) ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งทางวาจาและการกระทำ ทำให้บุตรและธิดาได้รับรู้ทั้งความรู้สึกและการกระทำดังกล่าว การวิจัยนี้ได้พัฒนาแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูตามทฤษฎี ของ เชฟเฟอร์ (Schaefer, 1959) และเบคเกอร์ (Becker, 1964) กับข้อเสนอแนะ ของ ประดิษฐ์ อูปรมย์ (2537) จำแนกลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

3.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูนี้วัดโดยการที่นักเรียนรายงานตนว่าพ่อแม่ยอมรับในความสำคัญ มีความเข้าใจในพัฒนาการ ยอมรับฟังความคิด

เห็นหรือข้อโต้แย้ง ห้ามปรามเมื่อเห็นว่าทำในสิ่งที่ไม่สมควร ส่งเสริมในสิ่งที่เป็นประโยชน์ โอนอ่อนผ่อนตามถ้ามีเหตุผลเพียงพอ และผลการกระทำนั้นไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ตนเองหรือผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือตามโอกาสอันควร ขณะเดียวกันก็อบรมสั่งสอนหรือสนับสนุนให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง รู้จักตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และรู้จักที่จะประพฤติดนให้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เพิกเฉยต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้คำชมเชยแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นครั้งคราว และไม่ลงโทษเด็กจนเกินกว่าเหตุ

3.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูนี้วัดโดยการที่นักเรียนรายงานตนว่า พ่อแม่มุ่งสอนความต้องการหรือความปรารถนาของนักเรียนเพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงผลในด้านอื่นที่จะเกิดขึ้นนอกจากความพอใจและความสุขที่นักเรียนได้รับแสดงออกเท่านั้น ยอมลำบากไม่ว่าจะโดยจำเป็นหรือไม่จำเป็นและบางครั้งยอมเสียมารยาทกับผู้อื่นเพียงเพื่อให้บุตรและธิดาได้รับสิ่งที่ต้องการ

3.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูนี้วัดโดยการที่นักเรียนรายงานตนว่า พ่อแม่ชอบบังคับให้ทำในสิ่งที่ตนเองคิดว่าเหมาะสม โดยไม่ค่อยสนใจว่านักเรียนจะพอใจหรือไม่ หรือจะมีความรู้สึกอย่างไร และมักมั่นใจว่าการกระทำของตนจะถูกต้องดีและถูกต้อง เพราะเป็นการกระทำไปด้วยความรัก ความหวังดีหรือมีประสบการณ์มาก่อน เมื่อมีความคาดหวังอยากให้ลูกประกอบอาชีพอะไรในอนาคต ก็มักจะเตรียมหรือเคี่ยวเข็ญให้บุตรและธิดาสนใจในอาชีพที่ตนมุ่งหวังไว้ ชอบให้บุตรและธิดาอยู่ในระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ที่ตนตั้งขึ้นทั้งในด้านการทำงาน การแต่งกาย การเรียน ความประพฤติ หรือการแสดงความคิดเห็น

3.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูนี้วัดโดยการที่นักเรียนรายงานตนว่า พ่อแม่ไม่มีความสม่ำเสมอหรือไม่คงเส้นคงวา ในการแสดงพฤติกรรมหรือการอบรมเลี้ยงดูขึ้นอยู่กับอารมณ์พ่อแม่เป็นสำคัญ ถ้าพ่อแม่สบายใจมากก็รักก็อยากเอาใจบุตรและธิดาก็อาจตามใจนักเรียนมากเกินไป ถ้าพ่อแม่หงุดหงิดไม่สบายใจก็อาจไม่สนใจว่านักเรียนเป็นอย่างไร ถ้าเมื่อใดอยากใช้เหตุผลก็อาจพูดคุยกับนักเรียนดี แต่บางทีกรณีที่ไม่ค่อยมีเวลาก็มักบังคับให้ทำตามคำสั่งโดยห้ามโต้แย้งหรือซักถาม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ซึ่งในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษานักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวต่างแบบกัน จะมีลักษณะและรูปแบบพฤติกรรมในการตอบสนองระหว่างบุคคล และมีระดับของความเกรงใจแตกต่างกันหรือไม่ นอกจากนี้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดูว่า เพศมีผลต่อลักษณะและรูปแบบพฤติกรรมในการตอบสนองระหว่างบุคคล และจะทำให้ระดับของความเกรงใจแตกต่างกันหรือไม่ โดยในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ที่มาจากการสุ่มประชากรที่เป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะที่ต่างกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การอบรมเลี้ยงดู (Child Rearing)
 - 1.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู
 - 1.2 ประเภทของการอบรมเลี้ยงดู
 - 1.3 อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู
2. พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล (Interpersonal Reaction)
3. ความเกรงใจ (Kreingchai)
 - 3.1 ความหมายของความเกรงใจ
 - 3.2 ลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

1. การอบรมเลี้ยงดู

1.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

เฮอร์ล็อก (Hurlock . 1967 : 117) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บุคคลเรียนรู้เพื่อได้ปฏิบัติตามมาตรฐานของสังคม ตลอดจนทำให้บุคคลได้ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม

บรูม และ เซลซนิค (Broom and Selznick. ; อ้างอิงมาจาก สถิต วงศ์สวรรค์ . 2529 : 67) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การอบรมให้ระเบียบของสังคมเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องประสบตั้งแต่เล็กจนโตเป็นผู้ใหญ่ การอบรมสั่งสอนนั้นทำให้มนุษย์มีคุณลักษณะ ความสามารถ อุดมคติ คุณค่า และรูปแบบของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง จึงกล่าวได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู นี้เป็น การทำให้ระเบียบทางสังคม โดยการถ่ายทอดวัฒนธรรม และเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ

อรพินทร์ ชูชม (2527 : 5) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยบิดามารดาและบุคคลอื่น ๆ ปฏิบัติต่อเด็กเพื่อสนองความต้องการที่จำเป็นของเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และยังให้การแนะนำสั่งสอนฝึกอบรมให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2528 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำ ตลอดจนเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถจะให้รางวัลและลงโทษเด็กได้ และเป็นโอกาสให้เด็กดูแบบอย่างการกระทำของผู้เลี้ยงดูตนด้วย

ทัศนาก ทอภักดี (2539 : 6) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางด้านคำพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำ ตลอดจนเป็นแนวทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถจะให้รางวัลและลงโทษเด็กได้ นอกจากนั้นยังเป็นโอกาสให้เด็กได้ดูแบบอย่างการกระทำของผู้เลี้ยงดูตนด้วย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อบุตรและธิดา ทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ เป็นการแสดงออกของพ่อแม่ทั้งทางวาจา ซึ่งอาจจะเป็นการพูดที่อ่อนโยน หรือการดุด่า ประชดประชัน และการกระทำ เช่น การตี การโอบกอด ทำให้บุตรและธิดา ได้รับรู้ทั้งความรู้สึกและการกระทำดังกล่าวว่า พ่อแม่มีความรู้สึกต่อตนอย่างไร

1.2 อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู

สุพัตรา สุภาพ (2534 : 59) มีแนวคิดว่าการอบรมที่ใกล้ชิด และความผูกพันอย่างลึกซึ้งกับพ่อแม่ มีอิทธิพลต่ออารมณ์ ทัศนคติ และแบบของความประพฤติแก่บุตรและธิดาเป็นอย่างยิ่ง โดยพ่อแม่จะอบรม 2 วิธีคือ

1. ทางตรง ด้วยวิธีการบอกกล่าวอย่างแจ่มแจ้ง
2. ทางอ้อม หรือเป็นการอบรมที่ไม่รู้ตัว แต่เด็กได้รับรู้และซึมซาบเข้าไปในจิตใจเด็ก

วินัดดา ปิยะศิลป์ (2540 : 144) ได้กล่าวว่าการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่จะส่งผลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุตรและธิดาตอนวัยรุ่น

สุนน อมรวิวัฒน์ (2540 : 55-59) ได้กล่าวถึงบทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาคุณธรรมและวัฒนธรรมของบุตรและธิดา ดังนี้

1. การสร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในครอบครัว โดยบรรยากาศในครอบครัวมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาจิตใจ และพฤติกรรมของบุตรและธิดา
2. บทบาทของพ่อแม่ในการสั่งสอนฝึกหัดอบรมบ่มนิสัยให้บุตรและธิดาเรียนรู้และเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์
3. บทบาทของพ่อแม่ในการเป็นแบบอย่างที่ดีของบุตรและธิดา
4. บทบาทของพ่อแม่ในการชี้แนะ จูงใจ ให้โอกาสบุตรและธิดาได้พัฒนาตนเอง ทั้งด้านจิตใจ และสุนทรีย์ภาพ
5. บทบาทของพ่อแม่ในการว่ากล่าวตักเตือน และห้ามปรามเมื่อบุตรและธิดามีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ โดยชี้แจงแสดงเหตุผล

6. บทบาทของพ่อแม่ในการแก้ไขปัญหาทางคุณธรรมและวัฒนธรรม เมื่อบุตรและธิดา กระทำผิด ด้วยวิธีที่เหมาะสม

ดังนั้น อุปนิสัย ทักษะ และความประพฤติของบุตรและธิดา จึงมีผลจากการที่บ้าน ถ่ายทอดให้ โดยเฉพาะสภาพความเป็นอยู่ของบ้าน และการแสดงพฤติกรรมของพ่อแม่ที่มีต่อบุตรและธิดา มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของเขามาก สิ่งเหล่านี้จะทำให้เขาแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อบุคคลอื่นตาม ลักษณะที่พ่อแม่แสดงต่อตนเองเช่นกัน

1.3 ประเภทของการอบรมเลี้ยงดู

ในต่างประเทศได้มีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ โดย โรเจอร์ (ปิยพร ดวงทอง . 2539 : 19 ; อ้างอิงจาก Rogers . 1972 : 117) ที่ได้ทำการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ใช้การอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้ บุตรและธิดารู้สึกว่า ตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม พ่อแม่ไม่ตามใจจนเกินไป หรือเข้มงวดจนเกินไป ยอมรับความสามารถและความคิดของบุตรและธิดา ให้ความร่วมมือแก่บุตรและธิดาตามโอกาส สมควร

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรและธิดารู้สึกว่า พ่อแม่ก้าวร้าวเรื่องส่วนตัวของตน ยับยั้งการก้าวร้าวและทำให้รู้สึกผิดเมื่อบุตรและธิดาแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม บุตรและธิดามีความรู้สึกว่าถูกบังคับให้ทำตามความต้องการของพ่อแม่ พ่อแม่ใช้คำพูดที่บุตรและธิดารู้สึกเกลียด

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรและธิดารู้สึกว่า ตนเองได้รับการตามใจ และไม่ได้รับการเอาใจใส่ให้คำแนะนำช่วยเหลือจากพ่อแม่เท่าที่ควร

ฮูเวอร์ และ เอ็ดเวิร์ด (Hower and Edward. 1979 ; อ้างอิงมาจาก Lloyd .1984 : 169 - 170) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านที่พ่อแม่ให้การยอมรับเด็ก (Parental Acceptance) แบ่งเป็นลักษณะที่สำคัญ 2 ลักษณะ คือ

1.1 ลักษณะที่พ่อแม่ให้การยอมรับในตัวบุตรและธิดาสูง เป็นลักษณะที่จะทำให้บุตรและธิดาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะดังกล่าวมีพัฒนาการด้านความประพฤติของบุตรและธิดาในทางที่ดี

1.2 ลักษณะที่พ่อแม่ให้การปฏิเสธบุตรและธิดา เป็นลักษณะที่ให้ผลในทางตรงกันข้าม กับลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบแรก กล่าวคือ การที่พ่อแม่ปฏิเสธบุตรและธิดาจะทำให้การปรับตัวของเขา ไม่ดี

2. ด้านที่พ่อแม่ให้การควบคุม (Parental Control) หมายถึง การที่พ่อแม่ให้ความเข้มงวด ในการอบรมเลี้ยงดู โดยพ่อแม่เป็นผู้ตั้งมาตรฐานไว้ ถ้าพ่อแม่ขาดการควบคุมจะทำให้บุตรและธิดามี พฤติกรรมก้าวร้าว และมีการปรับตัวไม่ดี ส่วนการที่พ่อแม่ควบคุมมากเกินไปจะทำให้บุตรและธิดาขาดความ มั่นใจในตนเอง

การศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในประเทศไทย ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2528 : 4-12) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 วิธี ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่แสดงความรักต่อบุตรและธิดาอย่างเปิดเผย

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่คอยควบคุมบังคับ และลงโทษบุตรและธิดา เมื่อบุตรและธิดากระทำตามที่ตนต้องการ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่แจกแจงเหตุผลต่าง ๆ แก่บุตรและธิดา เมื่อให้เด็กกระทำ หรือไม่กระทำสิ่งใด

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ลงโทษอย่างรุนแรง เมื่อบุตรและธิดากระทำผิด และไม่แสดงความรักใคร่มากนัก

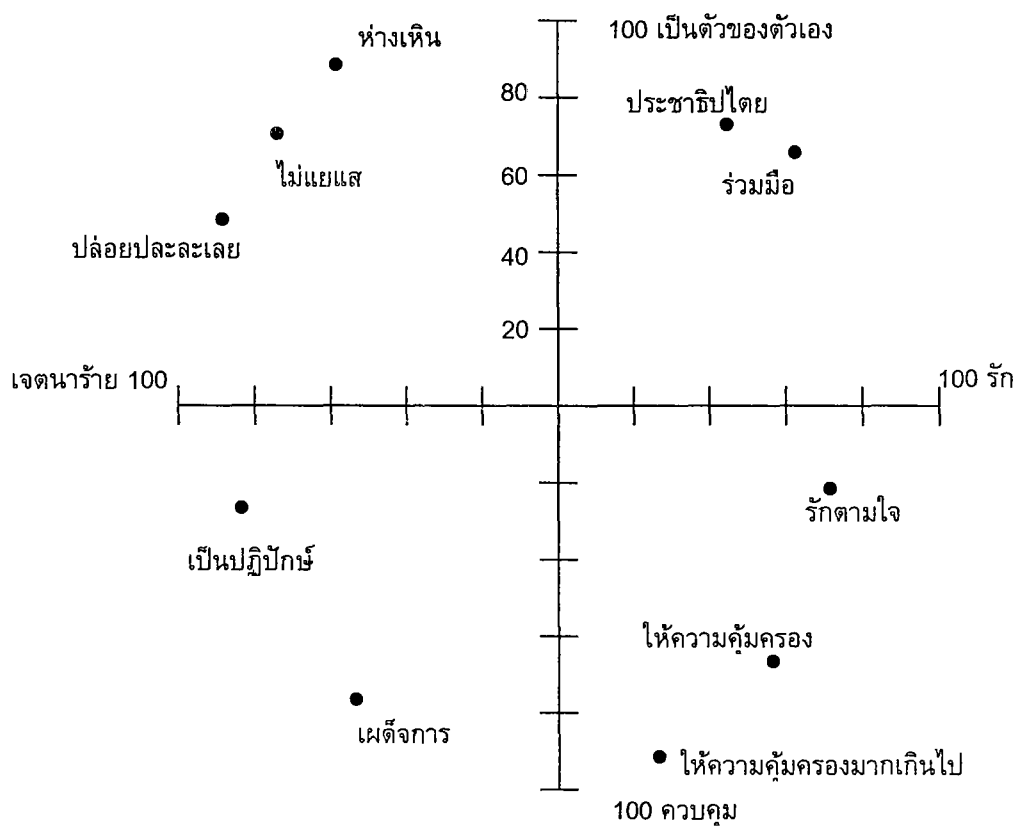
5. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่เปิดโอกาสให้บุตรและธิดาได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง

สมพร สุทัศน์ (2532 : 10 - 15) ได้ทำการศึกษางานของ เชฟเฟอร์ (Schaefer. 1959 : 225 - 226) และเบคเคอร์ (Becker . 1964 : 169 - 208) เชฟเฟอร์ (1959) ได้แบ่ง การอบรมเลี้ยงดูเป็น 14 ประเภทตามมิติอิสระ 2 มิติ คือ

1. มิติควบคุม – เป็นตัวของตัวเอง

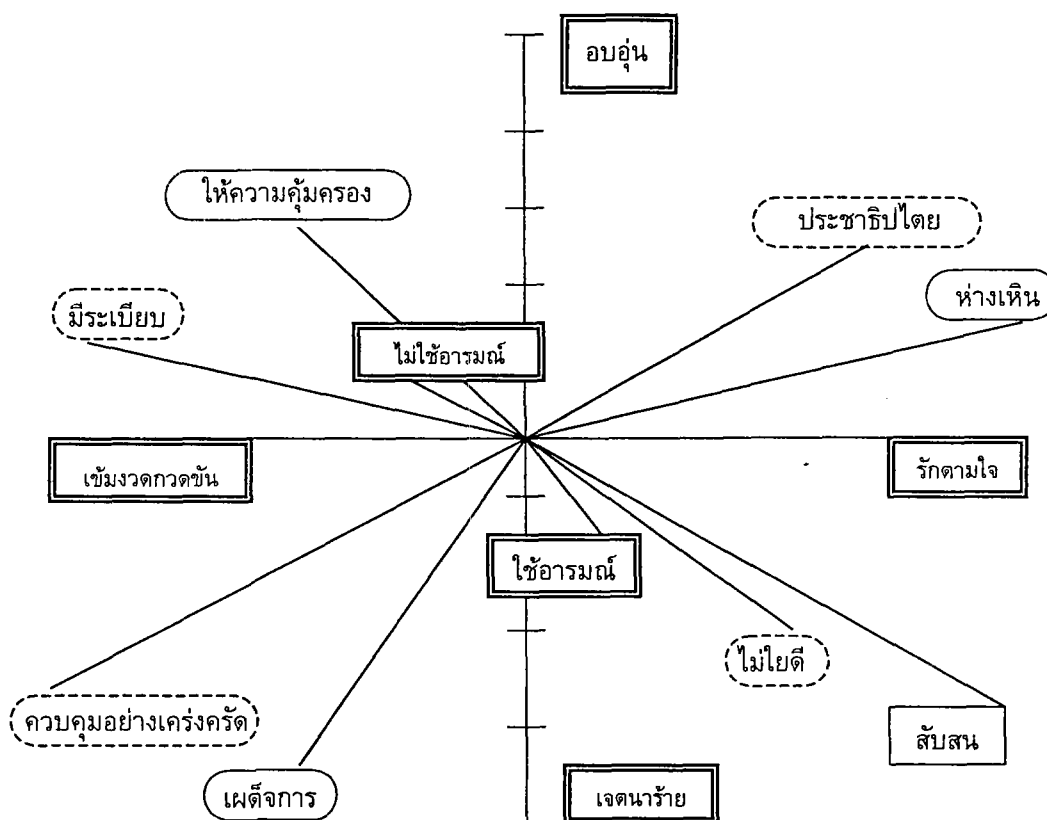
2. มิติรัก – เจตนาร้าย

และจากการศึกษา เชฟเฟอร์ (1959) กล่าวว่า มิติทั้ง 2 มิติไม่เป็นอิสระต่อกัน นั่นคือพ่อแม่ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบ “รัก” ย่อมมีลักษณะควบคุมได้ เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองย่อมมีทั้งมิติรักและควบคุม แต่พ่อแม่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและเจตนาร้ายในเวลาเดียวกันไม่ได้ ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจึงมีมิติ “รัก” และ “เป็นตัวของตัวเอง” การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการมีมิติ “ควบคุม” และ “เจตนาร้าย” การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจมีมิติ “รัก” และ “ควบคุมในระดับต่ำ” แบบให้ความคุ้มครองมีมิติ “รัก” และ “ควบคุม” ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีมิติ “เป็นตัวของตัวเอง” และ “เจตนาร้าย” ซึ่งจะแสดงให้เห็นในภาพประกอบ 1 แสดงมิติการอบรมเลี้ยงดูของเชฟเฟอร์

ภาพประกอบ 1 มิติการอบรมเลี้ยงดูของเซฟเฟอร์ (Schaefer. 1959 : 232)

ส่วนจากการศึกษาของ เบคเคอร์ (Becker . 1964 : 175) ได้แบ่งมิติในการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 มิติ โดยใช้มิติ "เข้มงวดกวดขัน - รักตามใจ" แทนมิติ "ควบคุม - เป็นตัวของตัวเอง" และใช้มิติ "อบอุ่น - เจตนาร้าย" แทนมิติ "รัก - เจตนาร้าย" และเพิ่มมิติ "ใช้อารมณ์ - ไม่ใช้อารมณ์" มิติ "อบอุ่น" จะประกอบด้วย การยอมรับ พอใจ เห็นด้วย เข้าใจ เน้นความสำคัญของบุตรและธิดา ใช้คำอธิบายให้เหตุผลในการฝึกวินัย ให้คำชมไม่ใช้การลงโทษ มิติ "เจตนาร้าย" จะมีลักษณะตรงกันข้ามกับมิติ "อบอุ่น" มิติ "เข้มงวดกวดขัน" พ่อแม่จะเคร่งครัดในระเบียบวินัย ความเป็นระเบียบและการเชื่อฟัง ส่วนมิติ "ใช้อารมณ์" จะมีลักษณะขาดเหตุผล เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบไม่สนใจใยดี ซึ่งพ่อแม่ใช้อารมณ์ในการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งจะแสดงให้เห็นในภาพประกอบ 2 แสดงรูปแบบตามสมมติฐานพฤติกรรมของแม่ของ เบคเคอร์ (Becker . 1964 ; อ้างอิงมาจาก Hoffman and Hoffman. 1964 : 175)

ภาพประกอบ 2 รูปแบบตามสมมติฐานพฤติกรรมของแม่ของ เบคเคอร์ (Becker . 1964 ; อ้างอิงมาจาก Hoffman and Hoffman. 1964 : 175)

ดังนั้น จากการศึกษาที่กล่าวมาทั้งหมด สมพร สุทัศน์ (2532) จึงได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 7 แบบ ตามพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง
5. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
6. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
7. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย

อรพินทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ์ (2532 : 20-22) ได้แบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูเป็น 6 ประเภทดังนี้

1. เลี้ยงให้เป็นผู้ใหญ่มาตั้งแต่เด็ก โดยบุตรและธิดาจะได้รับการกวดขันให้ประพฤติตนอย่างผู้ใหญ่ และใช้มารยาทอย่างผู้ใหญ่มาตั้งแต่วัยยังไม่สมควร ซึ่งจะทำให้บุตรและธิดากลายเป็นเด็กแก่แดด หรือกลายเป็นเด็กดื้อ
2. เลี้ยงอย่างเป็นเทวดา โดยบุตรและธิดาได้รับการตามใจ ไม่มีการห้ามปราม ซึ่งคล้ายคลึงกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและตามใจ
3. เลี้ยงอย่างเป็นผู้ร้าย โดยบุตรและธิดามักจะถูกผู้ปกครองเข้มงวดกวดขัน และคอยจับผิดตลอดเวลา ซึ่งอาจทำให้กลายเป็นคนมีปมด้อยเจ้าคิดเจ้าแค้น
4. เลี้ยงอย่างเป็นของเล่น หรือการเลี้ยงที่ให้บุตรและธิดาแสดงออกมาก ซึ่งอาจทำให้กลายเป็นคนชอบแสดงออกจนมากเกินไป
5. เลี้ยงอย่างเป็นสัตว์เลี้ยง ซึ่งมักจะเกิดจากผู้เลี้ยงเป็นคนเจ้าอารมณ์ทำให้บุตรและธิดาปรับตัวไม่ทัน ซึ่งจะทำให้กลายเป็นคนโลเล และไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง
6. เลี้ยงลูกอย่างเป็นคน โดยบุตรและธิดาจะได้รับการเลี้ยงดูตามพัฒนาการของคน ซึ่งจะก่อให้เกิดอาการผิดปกติทางจิตน้อยหรือไม่มีเลย

สิริชัย ประทีปฉาย (2533 : 76) ได้สรุปลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง ขาดการเอาใจใส่ดูแล บุตรและธิดาจะเป็นคนที่รู้สึกว่าการไร้ค่ามีลักษณะต่อต้าน ประชดประชัน ก้าวร้าว ดุติ้น ชอบสร้างความเป็นปฏิกิริยาโต้แย้งแก่ผู้อื่น
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องจนเกินไป ได้แก่ พวกลูกคนเดียวหรือลูกคนสุดท้าย พ่อแม่จะรักและตามใจมาก บุตรและธิดาจะกลายเป็นคนไม่รู้จักช่วยตนเองและคิดอยู่เสมอว่าสังคมจะต้องรับใช้เขาตลอดไป กลายเป็นภาระสังคม
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ใช้อำนาจหรือเรียกร้องเอาที่บุตรและธิดาเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบที่พ่อแม่ต้องการจะผลักดันให้บุตรและธิดาไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ บังคับให้ทำตามความต้องการของผู้ใหญ่ บุตรและธิดาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะมีความรู้สึกว่าเขาเองไม่ปลอดภัย ขาดอิสระภาพ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่เป็นตัวของตัวเอง และขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบยอมรับ เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่จัดว่าดีที่สุด กล่าวคือ พ่อแม่จะให้ความรัก ความเอาใจใส่ต่อบุตรและธิดา ตามใจในทางที่ถูกที่ควร ฝึกให้มีวินัย ลงโทษตามสมควร ให้ออกแสดงความคิดเห็น พูดถึงในทางที่ดี พ่อแม่ปฏิบัติต่อบุตรและธิดาแบบประชาธิปไตย และเป็น

แบบอย่างที่ดี แสดงความชื่นชมเมื่อเด็กทำอะไรสำเร็จ บุตรและธิดาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะเป็นบุคคลที่รู้จักรักผู้อื่น มีความมั่นคงในอารมณ์พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เพราะตนเองได้รับความรักความอบอุ่นจากคนอื่นอย่างเพียงพอและเติบโตขึ้นเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี

จรรยา สุวรรณทัต (2535 : 212-213) ได้กล่าวถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูว่ามี 2 มิติ คือ ด้านรักเป็นศัตรู และด้านควบคุม - การเป็นอิสระ ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูสามารถแบ่งได้หลายวิธีตามน้ำหนักแต่ละด้าน เช่น การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีน้ำหนักของด้านเป็นอิสระและรักสูง

ประติพันธ์ อุปรมัย (2537 : 246) ได้สรุปลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีหลายรูปแบบ โดยปกติพ่อแม่มักใช้วิธีอบรมเลี้ยงดูหลาย ๆ แบบ เพื่อให้ลูกมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์อาจแยกออกได้ 4 รูปแบบ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยอมรับในความสำคัญของบุตรและธิดา มีความเข้าใจในพัฒนาการ ยอมรับฟังความคิดเห็นหรือข้อโต้แย้ง ห้ามปรามเมื่อเห็นว่าทำในสิ่งที่ไม่สมควร ส่งเสริมในสิ่งที่เป็นประโยชน์ โน้มน้าวผ่อนตามถ้ามีเหตุผลเพียงพอ และผลการกระทำนั้นไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ตนเองหรือผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือตามโอกาสอันควร ขณะเดียวกันก็อบรมสั่งสอนหรือสนับสนุนให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง รู้จักตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และรู้จักที่จะประพฤติดนให้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เพิกเฉยต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้คำชมเชยแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นครั้งคราว และไม่ลงโทษเด็กจนเกินกว่าเหตุ

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดตามใจมากเกินไป หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่มุ่งสอนความต้องการหรือความปรารถนาของบุตรและธิดาเพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงผลในด้านอื่นที่จะเกิดขึ้น นอกจากความพอใจและความสุขที่บุตรและธิดาแสดงออกเท่านั้น พ่อแม่ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะทำทุกอย่างเพื่อให้บุตรและธิดาพอใจ ยอมลำบากไม่ว่าจะโดยจำเป็นหรือไม่จำเป็นและบางครั้งยอมเสียมารยาทกับผู้อื่นเพียงเพื่อให้บุตรและธิดาได้รับสิ่งที่ต้องการ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่หรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ชอบบังคับให้บุตรและธิดาทำในสิ่งที่ตนเองคิดว่าเหมาะสม โดยไม่ค่อยสนใจว่าลูกจะพอใจหรือไม่ หรือจะมีความรู้สึกอย่างไร และมักมั่นใจว่าการกระทำของตนจะต้องดีและถูกต้อง เพราะเป็นการกระทำไปด้วยความรัก ความหวังดีหรือมีประสบการณ์มาก่อน เมื่อมีความคาดหวังอยากให้ลูกประกอบอาชีพอะไรในอนาคต ก็มักจะเตรียมหรือเคี่ยวเข็ญให้บุตรและธิดาสนใจในอาชีพที่ตนมุ่งหวังไว้ ชอบให้บุตรและธิดาอยู่ในระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ที่ตนตั้งขึ้นทั้งในด้านการทำงาน การแต่งกาย การเรียน ความประพฤติ หรือการแสดงความคิดเห็น

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่มีความสม่ำเสมอหรือไม่คงเส้นคงวา ขึ้นอยู่กับอารมณ์พ่อแม่เป็นสำคัญ ถ้าพ่อแม่สบายใจมากก็รักก็อยากเอาใจบุตรและธิดาก็อาจตามใจบุตรและธิดามากเกินไป ถ้าพ่อแม่หงุดหงิดไม่สบายใจก็อาจไม่สนใจว่าบุตรและธิดาเป็นอย่างไร ถ้าเมื่อใดอยากให้เหตุผลก็อาจพูดคุยกับบุตรและธิดาดี แต่บางทีที่ไม่ค่อยมีเวลาก็มักบังคับให้ทำตามคำสั่งโดยห้ามโต้แย้งหรือชักถาม

มะลิ อุดมภาพ (2538) ได้แบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 ลักษณะดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย โดยวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรและธิดาหรือเด็กในปกครองวิธีนี้ จะทำให้บุตรและธิดามีความรู้สึกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ได้รับความรัก

ความอบอุ่น รับฟังเหตุผล ยอมรับความสามารถความคิดเห็นให้ความร่วมมือตามโอกาสอันควร ได้รับผิดชอบในเรื่องส่วนตัวและมีอิสระตามความเหมาะสม

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน โดยวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรและธิดาหรือเด็กในปกครองวิธีนี้ จะทำให้บุตรและธิดามีความรู้สึกว่าตนไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ถูกบังคับให้ทำตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ต้องอยู่ในระเบียบวินัย ไม่รับฟังเหตุผล ก้าวภายในเรื่องส่วนตัว ถูกควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำตามที่ตนต้องการ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย โดยวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรและธิดาหรือเด็กในปกครองวิธีนี้ จะทำให้บุตรและธิดามีความรู้สึกว่าตนไม่ได้รับการเอาใจใส่ถูกปล่อยให้ทำอะไรตามใจ และไม่สนใจว่าลูกจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ไม่ได้รับการสนับสนุนหรือคำแนะนำจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครองไม่ให้ความอบอุ่น และชอบใช้อารมณ์

จากรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวข้างต้นเห็นได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูประเภทต่าง ๆ บางประเภทก็มีชื่อเหมือนกันแต่ก็มีลักษณะต่างกัน ส่วนในด้านพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ นั้น จะเห็นได้ว่ามีลักษณะสำคัญอยู่ 4 ลักษณะ ซึ่งมีลักษณะตรงข้ามกัน คือ พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงความรักกับพฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงความเกลียดหรือโกรธ พฤติกรรมที่พ่อแม่ให้อิสระหรือเสรีภาพกับพฤติกรรมที่พ่อแม่คอยควบคุมเพื่อให้เกิดความเข้าใจในทางเดียวกัน ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ประยุกต์ทฤษฎีตามแบบ ของ เชฟเฟอร์ (Schaefer, 1959) และเบคเกอร์ (Becker, 1964) และข้อเสนอแนะ ของ ประดินันท์ อุปรมย์ (2537) โดยพิจารณาความสอดคล้องของโครงสร้างทางทฤษฎี และความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทย จึงจำแนกการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 ลักษณะ ตามพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ดังนี้คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบโหดหรือตามใจมากเกินไป
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์

ทั้งนี้ โดยมีรายละเอียดตามนิยามที่ผู้วิจัยระบุไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะ อันจะเป็นหลักในการพัฒนาคุณลักษณะและคุณสมบัติของแบบสอบถามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูต่อไป

2. พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล

เวเบอร์ (Weber, 1963 ; อ้างอิงมาจาก นันทิกา แยมสรวล 2522 : 31) ได้สรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคมว่ามี 4 แบบ ดังนี้

1. พฤติกรรมตามธรรมเนียม (Traditional behavior) เป็นพฤติกรรมที่ได้รับการศึกษาเป็นเวลายาวนาน จนกลายเป็นนิสัยประจำตัว
2. พฤติกรรมตามลักษณะอารมณ์ (Affectual behavior) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกตามความรู้สึกของผู้แสดง

3. พฤติกรรมตามเหตุผลของค่านิยม (Action rational in terms of values) เป็นพฤติกรรมซึ่งถูกเลือกอย่างมีเหตุผลโดยกระทำตามค่านิยมที่เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป เช่น ศาสนา ศีลธรรม หรือความเชื่อตามนโยบาย (political belief)

4. พฤติกรรมที่มีเป้าหมายและเหตุผล แสดงออกเมื่อทั้งวิธีการ (means) และจุดหมายปลายทาง (ends) เป็นเหตุและเป็นผลต่อกันอย่างสมดุลซึ่งกันและกัน

แคทเทล (Cattell . 1964 ; อ้างอิงมาจาก นันทิกา แย้มสรวล 2522 : 31) กล่าวว่าอิทธิพลของวัฒนธรรมในสังคมมีผลต่อพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลมาก โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันที่กลมกลืนพฤติกรรมของบุคคล ให้มีบุคลิกภาพในแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนาของสังคม

นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (Nuanpen . 1968 : 106 – 108 ; อ้างอิงมาจาก Christiansen . 1967) กล่าวว่า พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลนั้น ประกอบด้วยทิศทางสู่ภายนอก (Outwardly directed) ทิศทางสู่ภายใน (Inwardly directed) และทิศทางที่ไม่ใช่สู่ภายนอกหรือภายใน (Passively directed) และแต่ละทิศทางจะประกอบด้วยพฤติกรรม 2 รูปแบบ คือ

1. แบบบีบบังคับ (Threat Oriented)
2. แบบแก้ปัญหา (Problem Oriented)

ซึ่งความหมายของพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ที่ผู้วิจัยทำการศึกษามี ดังนี้

1. ลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับ (Threat Oriented) แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1.1 พฤติกรรมตำหนิบุคคลอื่น (Blame ascribed to others) หมายถึง พฤติกรรมที่คอยแต่มองความผิดคนอื่น หรือโทษว่าเป็นความผิดของผู้อื่น มักแสดงออกทางกายและวาจา เช่น กล่าวคำติเตียน บังคับคนอื่นให้ทำตามใจตนเอง

1.2 พฤติกรรมตำหนิตนเอง (Blame ascribed to oneself) หมายถึง พฤติกรรมที่คอยแต่มองความผิดของตนเอง หรือกังวลว่าตนเองจะทำให้คนอื่นเดือดร้อน จึงโทษตนเองแทน มักแสดงออกทางวาจาและจิตใจ

1.3 พฤติกรรมยกโทษหรือให้อภัย (Blame implied in emphasizing forgiveness or absolution) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกโดยไม่ถือโทษโกรธผู้อื่นและตนเอง ไม่มีความอาฆาตพยาบาท ไม่คิดจองเวร

2. ลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหา (Problem Oriented) แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1 พฤติกรรมแก้ปัญหาที่บุคคลอื่น (Problem sloving demanded or expected of other) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อการแก้ปัญหาหรือลดความขัดแย้งที่บุคคลกำลังประสบอยู่ โดยอาศัยสิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา

2.2 พฤติกรรมแก้ปัญหาที่ตนเอง (Problem sloving activity impose upon oneself) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อการแก้ปัญหาหรือลดความขัดแย้งที่บุคคลกำลังประสบอยู่ โดยอาศัยการกระทำของตนเอง ค้นหาปัญหาที่ตนเอง

2.3 พฤติกรรมแก้ปัญหาโดยถือว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เอง (Problem solving expected or trusted to take place by itself, with time) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อการแก้ปัญหา โดยเชื่อว่าสาเหตุของปัญหาเกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก เมื่อเกิดปัญหาอีกไม่นานปัญหาก็สามารถหมดไปได้เอง ผู้ที่แก้ปัญหาโดยวิธีนี้มักแสดงตนเฉย ๆ บอกตัวเองว่าใจเย็น ๆ ไว้ทุกเหตุการณ์จะสงบไปเอง

เมื่อรวมทิศทางและพฤติกรรมเข้าด้วยกันสามารถเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ทิศทาง	พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล	
	แบบปบับังคับ	แบบแก้ปัญหา
สู่ภายนอก	ตำหนิบุคคลอื่น	แก้ปัญหาที่บุคคลอื่น
สู่ภายใน	ตำหนิตนเอง	แก้ปัญหาที่ตนเอง
ไม่ใช่สู่ภายนอก หรือสู่ภายใน	ยกโทษหรือให้อภัย	แก้ปัญหาโดยถือว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เอง

3. ความเกรงใจ

3.1 ความหมายของความเกรงใจ

ความเกรงใจ เป็นลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นผลมาจากแบบแผนของพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล (Interpersonal Reaction) ของบุคคลที่มีส่วนสัมพันธ์กับชนบธรรมเนียม จารีตประเพณี และค่านิยม ของสังคมแต่ละสังคม คุณลักษณะบุคลิกดังกล่าว นับเป็นลักษณะที่โดดเด่นของสังคมไทย ถือเป็นบุคลิกที่เป็นคุณสมบัติที่ดี ที่พึงประสงค์ของบุคคลในสังคมของไทยมาแต่โบราณ ทุกสถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันครอบครัวยึดถือเรื่องการอบรมสั่งสอนให้สมาชิกของครอบครัวมีความเกรงใจ โดยแสดงพฤติกรรมต่อบุคคลอื่นอย่างถูกต้องและเหมาะสม การแสดงพฤติกรรมได้ถูกต้องเหมาะสมกล่าว ถือว่าเป็นบุคคลที่มีมารยาท มีสัมมาคารวะ เป็นบุคคลที่เรียกว่าผู้ดี (วีรยุทธ วิเชียรโชติ . 2512 – 2515 : 7) ด้วยเหตุนี้เองความเกรงใจจึงเป็นลักษณะที่เป็นบุคลิกภาพที่โดดเด่นของคนไทย ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับความเกรงใจ ดังนี้

ความเกรงใจ (Kreingchai) หมายถึง กลวิธีทางจิตวิทยาที่บุคคลใช้เพื่อรักษาบรรยากาศทางสังคม (Social Atmosphere) พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล (Interpersonal Reaction) เจตคติการรักษาน้ำ (Self - Image) ที่มีอยู่ให้คงสภาพเดิมหรือดีขึ้น โดยระงับที่จะไม่ทำตามความตั้งใจหรือความต้องการของตนเอง หรือจำต้องทำตรงข้ามกับความตั้งใจหรือความต้องการนั้น หรือเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างอื่น ส่วนมากความเกรงใจเกิดขึ้นในบุคคลที่มีฐานะทางสังคมต่ำกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือความรู้สึกชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นภายในบุคคล เมื่อเกิดความรู้สึกเช่นนั้นขึ้นเป็นเหตุให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าไปอีกอย่างหนึ่ง ที่ไม่ใช่พฤติกรรมที่ตนอยากตอบสนอง ความเกรงใจจะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจมีความรู้สึกเกรงใจอย่างมากกับบุคคลหนึ่ง หรืออาจรู้สึกเฉย ๆ หรือไม่เกรงใจเลยต่อบุคคลหนึ่ง เมื่อมีความรู้สึกเช่นนั้นพฤติกรรมที่ตอบสนองจึงเปลี่ยนไปด้วย และนอกจากนั้น พฤติกรรมที่สนองตอบอาจเปลี่ยนไปตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมอีกด้วย (วีรยุทธ วิเชียรโชติ . 2512 – 2515 ; ถิ่น แพรเพชร . 2517)

3.2 ลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ

วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2513) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ เพื่อที่จะทราบว่า “ความเกรงใจ” ของคนไทยนั้นคืออะไร มีลักษณะและธรรมชาติอย่างไร มีสาเหตุมาจากไหน และมีผลเสียอย่างไรต่อส่วนรวมและส่วนบุคคล ซึ่งในการศึกษาดังกล่าว วีรยุทธ วิเชียรโชติ ได้สร้างโครงหุ่นขึ้นโดยใช้ชื่อว่า “โครงหุ่นบุคคลสัมพันธ์” แล้วทำการศึกษาถึงคุณลักษณะของความเกรงใจตามองค์ประกอบต่าง ๆ ในโครงหุ่นที่สร้างขึ้นดังต่อไปนี้ (จันทร์เพ็ญ เจริญผลารักษ์ . 2516 : 8)

1. องค์ประกอบอาเวศ กล่าวถึงคุณลักษณะทางค่านิยม เช่น เชื่อว่าความเกรงใจเป็นสมบัติผู้ดี ถือว่าเป็นประเพณีของไทยที่เด็กต้องเกรงใจผู้ใหญ่ ไม่ได้แย่งผู้ใหญ่ คุณลักษณะทางการประเมินค่าเชื่อว่าคนที่เกรงใจ คือ คนที่มีความคิดรอบคอบ คนที่เกรงใจเป็นคนดี ไม่กล้าทำความชั่ว ส่วนคุณลักษณะทางอารมณ์ เช่น เกรงใจเพราะกลัวเขาไม่พอใจ กลัวจะขายหน้า
2. องค์ประกอบทางพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล กล่าวคือเกรงว่าความสัมพันธ์จะเสื่อมไป ถือว่าความเกรงใจเป็นอุปนิสัยของคนไทย และถือว่าคนที่ได้รับการศึกษาอบรมดีจะมีความเกรงใจ
3. องค์ประกอบทางความรู้ เช่น คนที่มีความรู้สามารถทำให้คนอื่นเกรงใจ
4. องค์ประกอบทางเจตนาธรรม เช่น เมื่อตั้งใจว่าจะกระทำการสิ่งใดแต่เกิดความเกรงใจจึงไม่กล้ากระทำเพราะกลัวว่าอาจผิดกาลเทศะ เป็นต้น
5. องค์ประกอบทางดุลยภาพแห่งตนและผู้อื่น เช่น การเคารพในกรรมสิทธิ์ของผู้อื่น ดุลยภาพทางสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
6. องค์ประกอบทางบทบาทสัมพันธ์ สถานภาพและบทบาทที่ต่างกัน ทำให้เกิดความเกรงใจต่างกัน เช่น ตำแหน่งหน้าที่ อายุ ชนชั้นกำเนิด คุณวุฒิ เพศ ความสนิทสนม จะทำให้เกิดความเกรงใจมากน้อยไม่เท่ากัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่คนเรามีความเกรงใจนั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่ถ้าหากมีมากเกินไปจะทำให้เราเดือดร้อน ในทางกลับกันหากมีความเกรงใจน้อยเกินไปก็จะทำให้เกิดปัญหาเช่นกัน ดังนั้นเราจึงเลือกที่จะวางตัวต่อบุคคลต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

ดังนั้นจากการศึกษามาทั้งหมด ผู้วิจัยมีความเห็นคล้อยตามกับความหมายของ วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2512 – 2515) ที่ได้ให้ความหมายของความเกรงใจว่า ความเกรงใจ (Kreingchai) หมายถึง กลวิธีทางจิตวิทยาที่บุคคลใช้เพื่อรักษาสบรรยากาศทางสังคม (Social Atmosphere) พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล (Interpersonal Reaction) ทักษะการรักษาน้ำ (Self - Image) ที่มีอยู่ให้คงสภาพเดิมหรือดีขึ้น โดยระดับที่จะไม่ทำตามความตั้งใจหรือความต้องการของตนเอง หรือจำต้องทำตรงข้ามกับความตั้งใจหรือความต้องการนั้นหรือเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างอื่น ส่วนมากความเกรงใจเกิดขึ้นในบุคคลที่มีฐานะทางสังคมต่ำกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือความรู้สึกชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นภายในบุคคล เมื่อเกิดความรู้สึกเช่นนี้ขึ้นเป็นเหตุให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าไปอีกอย่างหนึ่งที่ไม่ใช่พฤติกรรมที่ตนอยากตอบสนองความเกรงใจจะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่นอาจมีความรู้สึกเกรงใจอย่างมากกับบุคคลหนึ่งหรืออาจรู้สึกเฉยๆ หรือไม่เกรงใจเลยต่อบุคคลหนึ่ง เมื่อมีความรู้สึกเช่นนี้พฤติกรรมที่ตอบสนองจึงเปลี่ยนไปด้วย นอกจากนั้นพฤติกรรมที่สนองตอบอาจเปลี่ยนไปตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ความหมายนี้จะเป็นหลัก(นิยาม)ในการพัฒนาแบบวัดลักษณะและระดับของความเกรงใจของกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยต่อไป

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

โทมัส เรย์ (Thomas Ray . 1991) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ โดยการวิจัยนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่ไม่อยู่กับพ่อแม่ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเซาท์เทิร์น จำนวน 239 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีพฤติกรรมตอบสนองทางสังคมทางลบ นั่นคือ จากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูและความอบอุ่นในครอบครัวมีส่วนทำให้การแสดงออกทางพฤติกรรมต่อบุคคลอื่นมีการเปลี่ยนแปลง

วิลเลียมส์ (Williams . 1995) ได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยนี้ เป็นนักเรียนที่ศึกษาอยู่เกรด 4 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับต่ำ ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและในเขตที่กำลังพัฒนา การวัดพฤติกรรมของนักเรียนที่มีทักษะสังคมต่ำนั้น ผู้วิจัยได้ใช้แบบสังเกตและแบบสำรวจพฤติกรรมเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และจากการวิจัยพบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีทักษะทางสังคมต่ำนั้นมาจากสิ่งต่อไปนี้

1. ขาดทักษะทางสังคมทางบวก
2. เงื่อนไขเกี่ยวกับความเป็นอยู่ที่ไม่เหมาะสม
3. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวไม่ดี
4. การศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ
5. มีการย้ายที่อยู่บ่อย

ยุทธวิธีที่ใช้ในการแก้ปัญหาประกอบด้วยการสอนที่มีประสิทธิภาพและการจัดการศึกษาให้เหมาะสม สิ่งที่ได้แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีพฤติกรรมทางทักษะสังคมเพิ่มขึ้น หรือแสดงให้เห็นว่ามีพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลเหมาะสมขึ้นคือ

1. นักเรียนมีการทำงานร่วมกับผู้อื่นดีขึ้น
2. มีความคิดที่เอื้อเฟื้อกับผู้อื่นมากขึ้น
3. เรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาโดยปราศจากความรุนแรง
4. พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมลดน้อยลง

ไดแอน (Dianne . 1997) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการตอบสนองพฤติกรรมภายในกลุ่มของเพศหญิงและชาย โดยการวิจัยนี้ทำให้หาวิธีการที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งการวิจัยนี้เมื่อทำการเปรียบเทียบพฤติกรรมการตอบสนองพฤติกรรมภายในกลุ่ม โดยใช้เครื่องมือ CFI พบว่า เพศหญิงและเพศชายมีการตอบสนองพฤติกรรมภายในกลุ่มแตกต่างกัน

ดูบิส (Dubeis . 1999) ได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ที่อาศัยอยู่ในชนบทของรัฐอิลลินอยส์ (Illinois) จากการศึกษา พบว่า สิ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน คือ การมีปฏิสัมพันธ์และสัมพันธ์ภาพของนักเรียนกับพ่อแม่ การวัดพฤติกรรมของนักเรียนที่มีพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่เหมาะสมนั้น ผู้วิจัยได้ใช้แบบสังเกต การพบปะกับพ่อแม่ของนักเรียน การสำรวจตัวเองของนักเรียน และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และจากการวิจัย พบว่า บทบาทในการเลี้ยงดูของพ่อแม่จะให้นักเรียนมีพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม กล่าวคือการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลนั่นเอง

การวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู ความอบอุ่นในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและเพศ ส่งผลให้การแสดงออกของพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนมีความแตกต่าง

กัน นอกจากนั้นการที่นักเรียนมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลที่เหมาะสมจะทำให้ นักเรียนมีพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมเช่นกัน

4.2 งานวิจัยในประเทศ

ปราชญ์ลาปน์ กัณหะนตร (2515 : 186 - 194) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจ และการปรับตัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้แบ่งพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลออกเป็น 2 แบบ คือ แบบแก้ปัญหาและแบบปบับังคับ โดยใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลที่พัฒนาจากแบบทดสอบวัดพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ พบว่า พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหา ในลักษณะการแก้ปัญหาที่บุคคลอื่นสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับความเกรงใจ ส่วนพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบปบับังคับ ในลักษณะการกำหนดตนเองและการยกโทษหรือให้อภัยนั้น สัมพันธ์โดยตรงกับความเกรงใจ และพฤติกรรมกำหนดบุคคลอื่นสัมพันธ์ทางตรงข้ามกับความเกรงใจ จากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับความเกรงใจ นอกจากนี้จากการศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศและสถานที่อยู่ ในพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจ และการปรับตัว พบว่า นักเรียนชายมีเจตคติทางบวกต่อพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลมากกว่านักเรียนหญิง แต่นักเรียนหญิงมีความเกรงใจมากกว่านักเรียนชาย ภายหลังจากการจำแนกสถานที่อยู่เพื่อทำการเปรียบเทียบความเกรงใจและการปรับตัว พบว่า นักเรียนชายที่อยู่กรุงเทพฯ และต่างจังหวัดมีการปรับตัวมากกว่านักเรียนหญิงในต่างจังหวัด และนักเรียนหญิงในกรุงเทพฯ มีการปรับตัวมากกว่านักเรียนหญิงและนักเรียนชายในต่างจังหวัด

ถัน แพรเพชร (2517 : 71 - 77) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความคิดสร้างสรรค์และความเกรงใจ และความแตกต่างด้านความคิดสร้างสรรค์และความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 382 คน เป็นชาย 203 คน และหญิง 179 คน โดยแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น แบบประชาธิปไตย แบบทอดทิ้ง และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป จากการวิจัยพบว่า มีเพียงนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเท่านั้นที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง ซึ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้พ่อแม่หรือผู้ปกครองจะเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นออกมาตามความสามารถที่เขาจะทำได้ ซึ่งจะทำให้เด็กกล้าคิดกล้าแสดงออก ส่วนความเกรงใจนั้นจากการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความเกรงใจน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งและแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป และเมื่อเปรียบเทียบความเกรงใจของนักเรียนหญิงและชายพบว่า นักเรียนหญิงมีความเกรงใจมากกว่านักเรียนชาย

นันทิกา แยมสรวล (2522 : 90 - 93) ได้ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวกับการรู้จักตนเองและพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้แบ่งพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลออกเป็นแบบปบับังคับและแบบแก้ปัญหา โดยใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลที่พัฒนาจากแบบทดสอบวัดพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ พบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ มีพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแตกต่างกัน ซึ่งจากการวิจัยยังพบอีกว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับต่ำมีพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบการแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับสูงและระดับกลาง ส่วนปบับังคับนักเรียน

ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับสูง ระดับกลางและระดับต่ำมีพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบิบบังคับไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมมีส่วนทำให้ พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกัน

2. การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันกับพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น แบบประชาธิปไตย แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป และแบบทอดทิ้ง ผู้วิจัยได้วัดการอบรมเลี้ยงดูโดยใช้แบบทดสอบการอบรมเลี้ยงดูที่พัฒนามาจากแบบทดสอบการอบรมเลี้ยงดูของ ถัน แพรเพชร จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในแบบต่างๆ มีพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหาไม่แตกต่างกัน แต่มีพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบิบบังคับแตกต่างกัน

3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรู้จักตนเองกับพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล โดยใช้แบบทดสอบวัดการรู้จักตนเองโดยใช้ แบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ และแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน จากการวิจัย พบว่า การรู้จักตนเองกับพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหามีความสัมพันธ์กันทางบวก ซึ่งจากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีการรู้จักตนเองสูงจะมีพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหาสูง

การวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่าหากเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวหรือพ่อแม่ที่เหมาะสมแล้ว จะทำให้เด็กรู้จักแสดงพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และความเกรงใจกับบุคคลอื่นอย่างเหมาะสมเช่นกัน นอกจากนี้เพศก็เป็นปัจจัยที่สำคัญเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะเพศหญิงและชายจะมีลักษณะและพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแตกต่างกัน และมีระดับความเกรงใจแตกต่างกันด้วยซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากเด็กทั้งสองเพศได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยบรรลุจุดประสงค์ของการวิจัยตามที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้วางแผนกระบวนการวิจัย และจะนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. ขอบเขตประชากรและการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ขอบเขตประชากรและการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร จำนวน 138 โรงเรียน จำนวนห้องเรียน 1,204 ห้องเรียน จำนวน 49,836 คน เป็นนักเรียนชาย 25,044 คน และนักเรียนหญิง 24,792 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วางแผนกำหนดเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร จำนวน 597 คน เป็นนักเรียนชาย 300 คน และนักเรียนหญิง 297 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบสองขั้นตอนแบบแบ่งชั้น (Stratified Two Stage Cluster Sampling) เพื่อเป็นการป้องกันความไม่เพียงพอของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ อันเนื่องจากผู้ตอบแบบวัดและแบบสอบถามไม่ให้ความร่วมมือตลอดจนตอบไม่ครบทั้งฉบับ ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจึงทำการเก็บข้อมูลเพิ่มจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวางแผนไว้เบื้องต้นจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 16.75 และดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบวัดตามกำหนด หลังจากรวบรวมข้อมูลแล้วได้ทำการพิจารณาแบบสอบถามและแบบวัดที่ได้กลับคืนมาปรากฏว่ามีแบบสอบถามและแบบวัดบางฉบับมีผลการตอบไม่สมบูรณ์และพบว่าบางฉบับมีร่องรอยที่ผู้ตอบตอบอย่างไม่ตั้งใจ จึงทำการคัดแบบสอบถามและแบบวัดดังกล่าวออกจากแบบสอบถามและแบบวัดที่สมบูรณ์ จึงทำให้เหลือจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 542 คน คิดเป็นร้อยละ 90.76 ของขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ข้างต้น เป็นนักเรียนชาย 266 คน และนักเรียนหญิง 276 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอน ดังนี้

1. สํารวจข้อมูลหน่วยสมาชิกของประชากร จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ คือ กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำกรอบของการสุ่ม (Sampling Frame) โดยอาศัยลักษณะการแบ่งเขตการปกครอง ของกรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตการปกครองต่าง ๆ ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนโรงเรียนในเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครที่แบ่งตามเขตการปกครอง

กลุ่มเขต	ชื่อเขต	จำนวน		
		เขต	โรงเรียน	นักเรียน
<u>ชั้นใน</u>	พระนคร ดุสิต บางรัก ปทุมวัน ธนบุรี ป้อมปราบศัตรูพ่าย สัมพันธวงศ์ สาทร พญาไท บางกอกใหญ่ ราชเทวี บางพลัด ประเวศ	13	36	14937
<u>ชั้นกลาง</u>	บางเขน บางกะปิ พระโขนง ยานนาวา ห้วยขวาง บางกอกน้อย บางขุนเทียน ภาษีเจริญ ราษฎร์บูรณะ ดินแดง บึงกุ่ม บางซื่อ จตุจักร คลองเตย วัฒนา ดอนเมือง ลาดพร้าว หลักสี่ สายไหม สะพานสูง วังทองหลาง ทวีวัฒนา ทุ่งครุ บางบอน	24	58	25244
<u>ชั้นนอก</u>	หนองจอก มีนบุรี ลาดกระบัง ดลิ่งชัน หนองแขม สวนหลวง จอมทอง บางแค คลองสามวา บางนา	10	22	9655
รวม		47	116	49836
				ชาย 25044 หญิง 24792

ที่มา กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2. ทำการสุ่มอย่างง่าย โดยมีกลุ่มเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยของการสุ่ม (Sampling Unit) จำนวนประมาณร้อยละ 25 ของกลุ่มเขตต่าง ๆ โดยในแต่ละเขตที่ได้จากการสุ่ม จะทำการสุ่มโรงเรียนในแต่ละเขตมาเขตละ 1 โรงเรียน ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนนักเรียนจำแนกตามเพศ โรงเรียน และเขต ในแต่ละกลุ่มเขตของกรุงเทพมหานครที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเขต (เขต)	โรงเรียน	จำนวนห้องเรียน (ห้อง)	จำนวนนักเรียน (คน)	
			ชาย	หญิง
ชั้นใน				
1. พระนคร	วัดสังเวช	7	74	157
2. ดุสิต	ราชวินิต มัชฌิม	9	239	175
3. ราชเทวี	สันติราษฎร์วิทยาลัย	12	201	217
ชั้นกลาง				
1. บางกะปิ	บางกะปิ	12	247	265
2. จตุจักร	สารวิทยา	14	381	354
3. ดินแดง	สุรศักดิ์มนตรี	19	447	395
4. หลักสี่	ราชวินิต บางเขน	13	270	353
5. สายไหม	ฤทธิยะวรรณาลัย	15	360	395
ชั้นนอก				
1. มีนบุรี	เศรษฐบุตรบำเพ็ญ	15	354	183
2. ดลิ่งชัน	มหารณพาราม	8	121	145
รวม		124	2694	2639

3. ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีเพศเป็นตัวแปรแบ่งชั้น และมีนักเรียนหญิงและชายในแต่ละโรงเรียนของการสุ่มในชั้นที่ 1 เป็นหน่วยของการสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย ดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเขต (เขต)	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)	
		ชาย	หญิง
<u>ชั้นใน</u>			
พระนคร	วัดสังเวช	8	18
ดุสิต	ราชวินิต มัชฌิม	27	20
ราชเทวี	สันติราษฎร์วิทยาลัย	22	24
<u>ชั้นกลาง</u>			
1. บางกะปิ	บางกะปิ	28	30
2. จตุจักร	สารวิทยา	42	40
3. ดินแดง	สุศักดิ์มนตรี	50	44
4. หลักสี่	ราชวินิต บางเขน	30	40
5. สายไหม	ฤทธิยะวรรณาลัย	40	44
<u>ชั้นนอก</u>			
1. มีนบุรี	เศรษฐบุศย์บำเพ็ญ	40	21
2. ดลิ่งชัน	มหารณพาราม	19	16
รวม		300	297

4. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังปรากฏตามตารางที่ 3 ผู้วิจัยกำหนดในลักษณะของการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยมีเพศเป็นตัวแปรแบ่งชั้น จากจำนวนประชากรทั้งหมด ดำเนินการสุ่มโดยอาศัยหลักของการสุ่มที่อาศัยการกำหนดขนาดของความคลาดเคลื่อน (limit of error) และระดับความเชื่อมั่น (level of confidence : $1 - \alpha$) ที่ .95 ในการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร โดยอาศัยข้อมูลในการประมาณค่าขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

4.1 ขนาดของความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 3 คะแนน จากคะแนนของแบบวัดความเกรงใจ ซึ่งผู้วิจัยถือว่า เป็นขนาดที่เพียงพอที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการตัดสินใจในกรณีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

4.2 ค่าประมาณความแปรปรวนของกลุ่มประชากรที่เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่เกิดจากการนำแบบวัดความเกรงใจไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลจริง นักเรียนชาย 50 คน และ นักเรียนหญิง 50 คน พบว่า มีค่าความแปรปรวนเท่ากับ 3605.978 ($S^2 = 3605.978$) และ 3710.101 ($S^2 = 3710.101$) ตามลำดับ โดยผู้วิจัยได้นำค่าความแปรปรวนนี้ไปประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างต่อไป

จากข้อมูลจำนวนประชากร และข้อมูลในข้อ 4 ผู้วิจัยนำไปคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยหลักการการประมาณค่าเฉลี่ยของตัวแปรความเกรงใจ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 597 คน เป็นนักเรียนชาย 300 คน และนักเรียนหญิง 297 คน จากการดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างข้อ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

5. การตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบตัดข้อมูลที่มาจากการแบบวัดและแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์หรือมีร่องรอยของการตอบแบบไม่ตั้งใจแล้ว ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยจริงจำนวน 542 คน คิดเป็นร้อยละ 90.76 ของจำนวนที่ได้กำหนดในขั้นตอนของการวางแผน จำแนกเป็น นักเรียนชาย 266 คน และนักเรียนหญิง 276 คน ผู้วิจัยพบว่า ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงเท่ากับ 3755.69 และ 3335.909 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกับค่าความแปรปรวนที่ใช้ในการประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนของการวางแผนเล็กน้อย อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาระดับของความคลาดเคลื่อนที่กำหนดเป็นเกณฑ์ในการประมาณค่าที่ยอมรับได้ ด้วยระดับความเชื่อมั่นของการประมาณค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 95 ในการวางแผนการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยเท่ากับ 3 คะแนนนั้น ปรากฏว่าผลของการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรของตัวแปรความเกรงใจ มีค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือในภาพรวมมีค่า 5.02 และเมื่อพิจารณาค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกเป็นเพศชายและหญิง พบว่า มีค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าเท่ากับ 7.36 และ 6.82 ตามลำดับ โดยค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าของกลุ่มตัวอย่างได้จากสูตร

$$d = Z_{\frac{\alpha}{2}} S_{\bar{x}}$$

จึงพอสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม เพราะมีค่าใกล้เคียงกับเกณฑ์คะแนนความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าที่ตั้งไว้ที่ระดับ 3 คะแนน กล่าวคือในภาพรวมให้ค่าความคลาดเคลื่อนสูงกว่าเกณฑ์เล็กน้อย และเมื่อพิจารณาจากคะแนนเต็มของแบบวัดความเกรงใจซึ่งมีคะแนนเต็ม 504 คะแนน ดังนั้นความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าในภาพรวมจึงมีเพียงประมาณร้อยละ 1

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งหมด 3 ฉบับ คือ

1. แบบวัดความเกรงใจ
2. แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู
3. แบบสอบถามวัดพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล

เครื่องมือทั้ง 3 ฉบับดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะอาศัยทฤษฎีและนิยาม ของนักวิชาการที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นหลักในการพัฒนาแบบวัด โดยจะพิจารณาเขียนข้อคำถามที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องตามสภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน โดยมีวิธีดำเนินการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. แบบวัดความเกรงใจ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎีความเกรงใจของ วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2513) และศึกษาแบบวัดความเกรงใจของ ถิ่น แพรเพชร (2517) ในการพัฒนาแบบวัดความเกรงใจ โดยมีวิธีการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือมีรายละเอียดตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 กำหนดความประสงค์ในการสร้างแบบวัดเพื่อสร้างแบบวัดความเกรงใจ

1.2 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเกรงใจ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากทฤษฎีของ วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2513) และศึกษาแบบวัดความเกรงใจของ ถิ่น แพรเพชร (2517) ได้สร้างแบบวัดดังกล่าวจากทฤษฎีของ วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2517) เพื่อใช้ในการวิจัย

1.3 เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการของความเกรงใจ ดังนี้ ความเกรงใจ หมายถึง กลวิธีทางจิตวิทยาที่บุคคลใช้เพื่อรักษาสภาพทางสังคม (Social Atmosphere) พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล (Interpersonal Reaction) ทักษะการรักษาน้ำ (Self - Image) ที่มีอยู่ให้คงสภาพเดิมหรือดีขึ้นโดยระดับที่จะไม่ทำตามความตั้งใจหรือความต้องการของตนเอง หรือจำต้องทำตรงข้ามกับความตั้งใจหรือความต้องการนั้น หรือเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างอื่น ส่วนมากความเกรงใจเกิดขึ้นในบุคคลที่มีฐานะทางสังคมต่ำกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือความรู้สึกชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นภายในบุคคล เมื่อเกิดความรู้สึกเช่นนี้ขึ้นเป็นเหตุให้บุคคลนั้น แสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าไปอีกอย่างหนึ่ง ที่ไม่ใช่พฤติกรรมที่ตนอยากตอบสนอง ความเกรงใจจะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจมีความรู้สึกเกรงใจอย่างมากกับบุคคลหนึ่ง หรืออาจรู้สึกเฉยๆ หรือไม่เกรงใจเลยต่ออีกบุคคลหนึ่ง เมื่อมีความรู้สึกเช่นนี้พฤติกรรมที่ตอบสนองจึงเปลี่ยนไปด้วย และนอกจากนั้นพฤติกรรมที่สนองตอบอาจเปลี่ยนไปตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

1.4 พัฒนาแบบวัดตามนิยามเชิงปฏิบัติการของความเกรงใจ โดยสร้างแบบวัดเป็นแบบทดสอบแบบ Role Differential Scale มีจำนวนข้อคำถาม 72 ข้อ แบบวัดความเกรงใจนี้ได้กำหนดบทบาท (Role) ที่ศึกษาให้เหมาะกับกลุ่มตัวอย่าง 6 บทบาทเรียงตามลำดับแบบวัด ดังนี้

- 1.4.1 ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์กับครู / อาจารย์
- 1.4.2 ในฐานะที่ท่านเป็นบุตรกับบิดามารดา
- 1.4.3 ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อนกับเพื่อนสนิท
- 1.4.4 ในฐานะที่ท่านเป็นท่านกับผู้มีบุญคุณที่สนิท
- 1.4.5 ในฐานะที่ท่านเป็นท่านกับเพื่อนบ้านที่สนิท
- 1.4.6 ในฐานะที่ท่านเป็นรุ่นพี่กับรุ่นน้อง

ตัวอย่างแบบวัดความเกรงใจ

ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์กับครู / อาจารย์
(ในที่นี้จะแทนด้วย “ครู”)

1. ขอยืมเงินหรือสิ่งของ	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
2. เข้าห้องเรียนสายกว่าครู	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
.									
.									
12. ขอความช่วยเหลือในเรื่องส่วนตัวของนักเรียน	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า

ในฐานะที่ท่านเป็นบุตรกับบิดามารดา

1. ผิดนัดหมาย	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
2. ขอเงินเพิ่มเมื่อเงินไม่พอใช้	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
.									
.									
12. เดิน พุด ปิดประตูเสียงดัง ขณะพ่อแม่อยู่ภายในบ้าน	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า

ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อนกับเพื่อนสนิท

1. ขอความช่วยเหลือจากเพื่อน	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
2. ขอยืมเงินหรือสิ่งของ	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
.									
.									
12. ให้เพื่อนคอยขณะที่เราทำธุระส่วนตัว	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า

ในฐานะที่ท่านเป็นทํานกับผู้มีบุญคุณที่สนิท

1. ขอความช่วยเหลือ	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
2. ขอยืมเงินหรือสิ่งของ	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
.									
.									
12. ขอให้หยุดคุยเมื่อพูดคุยมานานแล้ว	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า

ในฐานะที่ท่านเป็นท่านกับเพื่อนบ้านที่สนิท

1. ต่อว่าเมื่อเขาส่งเสียงดังเวลากลางคืน	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
2. ฝากซื้อกับข้าวหรือของใช้	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
.									
.									
.									
12. ขอร้องให้เขาแก้ไขอุปกรณ์ในบ้าน เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า เตารีด กระจก ประตู ฯลฯ	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า

ในฐานะที่ท่านเป็นรุ่นพี่กับเด็กรุ่นน้อง

1. ต่อว่าเมื่อเขาผิดนัด	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
2. ขอความช่วยเหลือ	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
.									
.									
.									
12. ให้เขาช่วยเหลือหรือทำงานส่วนตัวของท่าน..	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า

วิธีการตรวจให้คะแนนและเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน

ถ้านักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ที่เลข “3” ให้ 1 คะแนน “2” ให้ 2 คะแนน “1” ให้ 3 คะแนน “0” ให้ 4 คะแนน “-1” ให้ 5 คะแนน “-2” ให้ 6 คะแนน และ “-3” ให้ 7 คะแนน เมื่อคะแนนรวมทั้งหมดใครได้คะแนนมากแสดงว่ามีความเกรงใจมาก โดยมีการแปลความหมายตามเกณฑ์ที่คิดเป็นระดับคะแนนรายชื่อ และคิดเป็นระดับคะแนนทั้งฉบับ (72 ข้อ) ดังนี้

ระดับคะแนนทั้งฉบับ	ระดับคะแนนรายชื่อ	ความหมาย
ต่ำกว่า 108	ต่ำกว่า 1.50	มีความเกรงใจระดับต่ำมาก
109 – 180	1.51 – 2.50	มีความเกรงใจระดับต่ำ
181 – 252	2.51 – 3.50	มีความเกรงใจระดับค่อนข้างต่ำ
253 – 324	3.51 – 4.50	มีความเกรงใจระดับปานกลาง
325 – 396	4.51 – 5.50	มีความเกรงใจระดับค่อนข้างสูง
397 – 468	5.51 – 6.50	มีความเกรงใจระดับสูง
มากกว่า 468	มากกว่า 6.50	มีความเกรงใจระดับสูงมาก

1.5 นำแบบวัดที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face validity) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุม และความสอดคล้องตามนิยามตัวแปร แล้วปรับปรุงแก้ไขข้อความที่ไม่เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face validity) ผู้วิจัยพิจารณาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งข้อคำถามทั้ง 72 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.8 – 1

1.6 นำแบบวัดที่ได้จากข้อ 1.5 ไปจัดรูปแบบข้อคำถามให้ครอบคลุมตามโครงสร้างทางทฤษฎี แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) ครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงให้ข้อคำถามมีความเหมาะสม

1.7 นำผลการตอบแบบวัดมาวิเคราะห์ข้อคำถามแต่ละข้อ เพื่อพิจารณาอำนาจจำแนกโดยใช้การทดสอบค่า t (t -test) แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และพิจารณาลักษณะการตอบ (response pattern) แล้วคัดข้อคำถามที่มีคุณภาพดี การวิเคราะห์ข้อคำถามแต่ละข้อพิจารณาอำนาจจำแนกผู้วิจัยได้พิจารณาข้อคำถามที่มีค่า t (t -test) ที่มีค่าตั้งแต่ 2.17 – 8.95 จากนั้นได้ปรับปรุงแบบสอบถามให้สอดคล้องและมีความครอบคลุมโครงสร้างตามทฤษฎี และจัดชุดแบบวัดเพื่อนำไปทดลองหาคุณภาพของแบบวัดต่อไป

1.8 นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 1.7 ไปทดลองใช้ (Try out) ครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach) โดยแบบสอบถามดังกล่าวมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .9497

1.9 จัดเตรียมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้รวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

2. แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยการศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ของ เซฟเฟอร์ (Schaefer . 1959) และ เบคเคอร์ (Becker . 1964) กับข้อเสนอแนะ ของ ประดิษฐ์ อุปรมย์ (2537) วิเคราะห์ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบและปรับให้เหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมไทย ในการสร้างแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู โดยมีวิธีการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือมีรายละเอียดตามขั้นตอน ดังนี้ .

2.1 กำหนดความประสงค์ในการสร้างแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู

2.2 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของเซฟเฟอร์ และเบคเคอร์ กับข้อเสนอแนะ ของ ประดิษฐ์ อุปรมย์ (2537) ได้ทำการศึกษา เพื่อสร้างแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูที่ใช้ในการวิจัย

2.3 เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการของการอบรมเลี้ยงดู ดังนี้ การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อบุตรและธิดาทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งทางวาจาและการกระทำ ทำให้นักเรียนได้รับรู้ทั้งความรู้สึกและการกระทำดังกล่าว โดยแบ่งการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ ดังนี้ แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล แบบโอหังหรือตามใจมากเกินไป แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ แบบตามอารมณ์

2.4 เขียนข้อคำถามของแบบสอบถามตามนิยามเชิงปฏิบัติการของการอบรมเลี้ยงดู โดยสร้างแบบสอบถามที่ประกอบด้วยพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ ดังนี้ แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล แบบโอหังหรือตามใจมากเกินไป แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ แบบตามอารมณ์ พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูในแต่ละแบบจะมีข้อคำถามในแบบนั้น ๆ 12 ข้อ ดังนั้นแบบสอบถามนี้จึงมีจำนวนมีจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 48 ข้อ โดยมีลักษณะข้อคำถามดังตัวอย่าง

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียน	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อยๆ	ทำบ่อยปานกลาง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยทำเลย
1. เมื่อครอบครัวเกิดปัญหา พ่อแม่จะอนุญาตให้ฉันรับฟังและช่วยแก้ปัญหา.....					
2. พ่อแม่จะพูดคุยกับฉันและพี่ ๆ น้อง ๆ ที่ทำให้ฉันและพี่ ๆ น้อง ๆ สนุกสนมกับท่าน.....					
.					
.					
.					
48. ฉันมักได้รับการยกเว้นไม่ต้องทำตามกฎระเบียบในบ้าน.....					

วิธีการตรวจให้คะแนน

ถ้านักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ทำเป็นประจำ” ของกระดาษคำตอบ ให้ 5 คะแนน “ทำบ่อย ๆ” ให้ 4 คะแนน “ทำค่อยข้างบ่อย” ให้ 3 คะแนน “นาน ๆ ครั้ง” ให้ 2 คะแนน “ไม่เคยทำเลย” ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์ในการจำแนกวิธีการอบรมเลี้ยงดู

เมื่อรวมคะแนนแต่ละตอนแล้ว นักเรียนคนใดได้คะแนนตอนหนึ่งตอนใดมากกว่าคะแนนตอนรองลงมาไม่ต่ำกว่า 12 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 5 จากคะแนนแบบสอบถามรวม 240 คะแนน จะถือว่านักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูประเภทที่ได้คะแนนสูงสุด

2.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face validity) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุม และความสอดคล้องตามนิยามตัวแปร แล้วปรับปรุงแก้ไขข้อความที่ไม่เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ในการคัดเลือกข้อคำถาม ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ดังนี้

แบบทดสอบการอบรมเลี้ยงดู	IOC
1. แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล	.8 – 1
2. แบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป	.8 – 1
3. แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่	.8 – 1
4. แบบตามอารมณ์	.6 – 1

2.6 นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 2.5 ไปจัดรูปแบบข้อคำถามให้มีความครอบคลุมตามโครงสร้างทฤษฎี แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) ครั้งที่ 1 กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เพื่อตรวจสอบและพิจารณาปรับปรุงในข้อคำถามที่มีความเหมาะสม

2.7 นำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อคำถามแต่ละข้อ เพื่อพิจารณาอำนาจจำแนก โดยใช้การทดสอบค่า t (t - test) แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และพิจารณาลักษณะการตอบ (response pattern) และทำการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกปรับปรุงตามความจำเป็นแล้วจัดรูปแบบแบบสอบถามที่มีความครอบคลุม โครงสร้างตามทฤษฎี และจัดชุดแบบสอบถามเพื่อนำไปทดลองหาคุณภาพของแบบวัดต่อไป ในการคัดเลือกข้อคำถามผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า t (t - test) ดังนี้

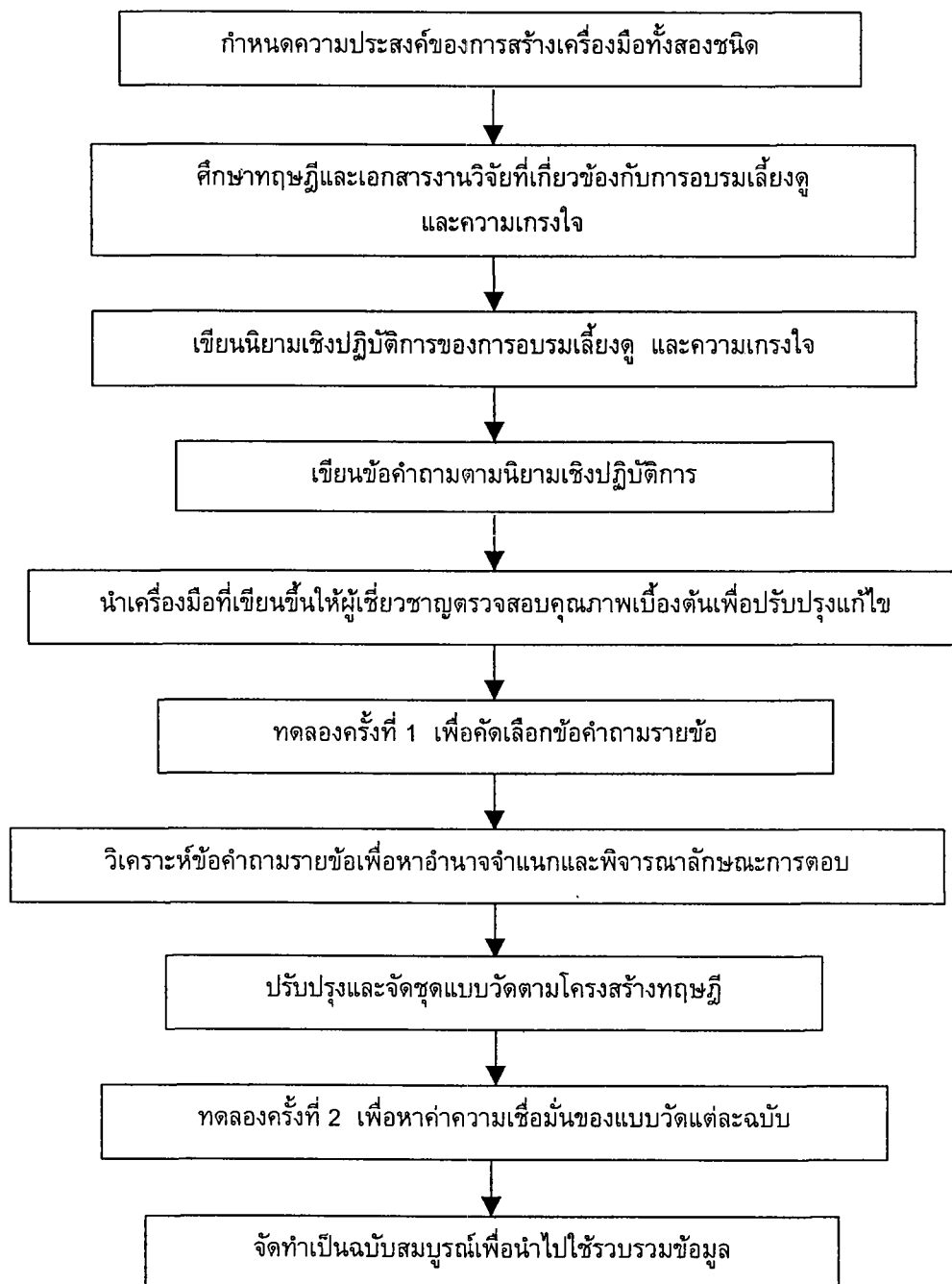
แบบทดสอบการอบรมเลี้ยงดู	t
1. แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล	2.934 – 9.389
2. แบบโอ้อวดตามใจมากเกินไป	1.532 – 8.345
3. แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่	2.825 – 9.213
4. แบบตามอารมณ์	4.119 – 9.351

2.8 นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 2.7 ไปทดลองใช้ (Try out) ครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach) โดยแบบสอบถามดังกล่าวมีความเชื่อมั่น ดังนี้

แบบทดสอบการอบรมเลี้ยงดู	α
1. แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล	.9771
2. แบบโอ้อวดตามใจมากเกินไป	.8473
3. แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่	.9567
4. แบบตามอารมณ์	.9654

2.9 จัดเตรียมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้รายงานข้อมูลในการวิจัยต่อไป

ขั้นตอนการสร้างแบบวัดความเกรงใจและแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพแบบวัดความเกรงใจ และแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู

3. แบบสอบถามวัดพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล (Interpersonal Reaction)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎีพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของ คริสเตียนเซน (Christiansen .1967) ที่ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (1968) ได้ทำการศึกษาทฤษฎีดังกล่าว ในการพัฒนาแบบสอบถามวัดพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล โดยมีวิธีการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือมีรายละเอียดตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 กำหนดความประสงค์ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อสร้างแบบสอบถามวัดพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล (Interpersonal Reaction)

3.2 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล (Interpersonal Reaction) ของ คริสเตียนเซน(Christiansen .1967) ที่ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (1968) ปราชญ์ฉบับ กัณฑ์ (2515) และ นันทิกา แยมสรวล (2522) ได้ทำการศึกษาทฤษฎีดังกล่าว

3.3 เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการของพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ดังนี้ พฤติกรรมที่บุคคลสนองตอบต่อสิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง สิ่งเร้าจะเป็นบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นผลจากการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว หรือจากการหล่อหลอมจากสังคมและวัฒนธรรมในระดับต่าง ๆ

3.4 สร้างและพัฒนาแบบสอบถามตามนิยามเชิงปฏิบัติการของพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล เป็นแบบสอบถามวัดทิศทางและวัดลักษณะของพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกเมื่อมีสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ที่มากระตุ้นให้เกิดความขัดแย้ง ถ้ารวมทิศทางและลักษณะทางพฤติกรรมเข้าด้วยกันจะได้ลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลเป็น 6 ลักษณะ คือ

- 3.4.1 พฤติกรรมตำหนิบุคคลอื่น (บีบบังคับ - สู้ภายนอก)
- 3.4.2 พฤติกรรมแก้ปัญหาที่บุคคลอื่น (แก้ปัญหา - สู้ภายนอก)
- 3.4.3 พฤติกรรมตำหนิตนเอง (บีบบังคับ - สู้ภายใน)
- 3.4.4 พฤติกรรมแก้ปัญหาที่ตนเอง (แก้ปัญหา - สู้ภายใน)
- 3.4.5 พฤติกรรมยกโทษหรือให้อภัย (บีบบังคับ - ไม่ใช่สู้ภายนอกหรือภายใน)
- 3.4.6 พฤติกรรมแก้ปัญหาโดยถือว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เอง (แก้ปัญหา - ไม่ใช่สู้ภายนอกหรือภายใน)

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบชนิด 6 ตัวเลือก โดยผู้วิจัยสร้างเป็นสถานการณ์ต่าง ๆ 25 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์จะมีพฤติกรรมตอบสนอง 6 ลักษณะ ให้นักเรียนเลือกตอบสถานการณ์ละ 1 ตัวเลือก

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล

1. นักเรียนกำลังนั่งในร้านอาหาร เมื่อเด็กเสริฟนำน้ำหวานมาให้ตามสั่งและทำน้ำหวานหกใส่เสื้อผ้าของนักเรียน
 - ก. หาผ้ามาเช็ดหรือทำความสะอาดเสื้อผ้า
 - ข. ให้เด็กเสริฟเช็ดเสื้อผ้าที่เปื้อนและเรียกค่าเสียหาย
 - ค. คิดว่าไม่เป็นอะไร เพราะเดี๋ยวเสื้อผ้างก็แห้งเอง
 - ง. หัวเสีย สั่งสอนให้เด็กเสริฟระวังคราวต่อไป
 - จ. รู้สึกว่าเป็นความผิดของนักเรียนเอง คือควรระวังตัวคอยหลีกเลี่ยง
 - ฉ. ถือว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นอุบัติเหตุซึ่งอาจเกิดขึ้นกับใครก็ได้
2. เพื่อนคนหนึ่งชอบพูดขัดคอกับนักเรียนในแทบทุกเรื่อง
 - ก. ต่อว่าเพื่อน ถามว่าทำไมจึงชอบขัดคอก
 - ข. หลีกเลียงไม่พูดด้วย
 - ค. พยายามหาเหตุผลว่าเพื่อนมีอะไรเป็นปมด้อย จึงชอบขัดคอกคนอื่น
 - ง. นึกสงสัยว่าเราทำอะไรให้เขาโกรธไว้หรือเปล่า
 - จ. เหตุการณ์แบบนี้ก็เป็นธรรมดา เมื่อเวลาผ่านไปก็จะเปลี่ยนแปลงเอง
 - ฉ. ยกโทษให้เขา เราทุกคนอาจพูดให้ถูกใจคนได้ยากในบางครั้ง

เกณฑ์การจำแนกพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล

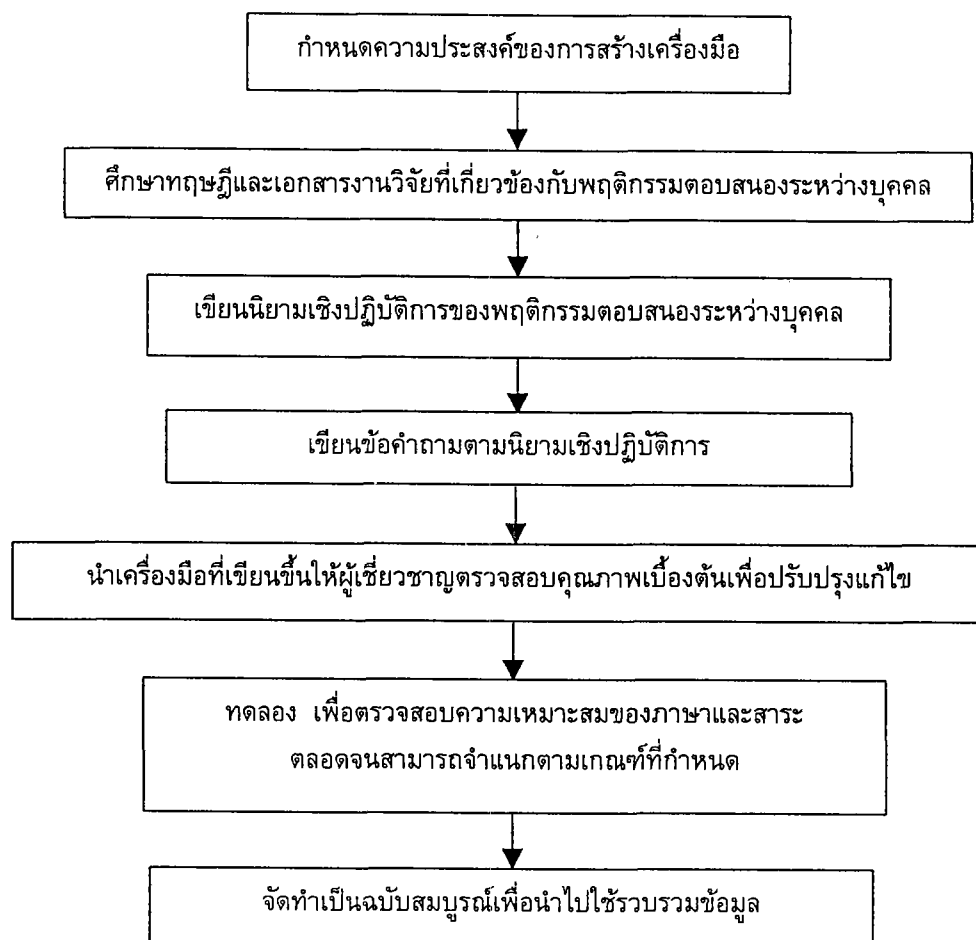
เนื่องจากลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบชนิด 6 ตัวเลือก ซึ่งเป็นพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล 6 แบบ นักเรียนคนใดตอบพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลในสถานการณ์หนึ่งใดมากกว่า พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลรองลงมาไม่ต่ำกว่า 5 สถานการณ์ หรือคิดเป็นร้อยละ 20 จากแบบสอบถามจำนวน 25 สถานการณ์ จะถือว่านักเรียนมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบดังกล่าว

3.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face validity) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุม และความสอดคล้องตามนิยามตัวแปร แล้วปรับปรุงแก้ไขข้อความที่ไม่เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face validity) ผู้วิจัยพิจารณาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งข้อคำถามทั้ง 25 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.6 – 1

3.6 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาและสาระที่สามารถสื่อความหมายได้ตรงตามสาระที่ต้องการ ซึ่งการทดลองใช้ผู้วิจัยนำไปทดลองใช้กับนักเรียน 100 คน พบว่า แบบสอบถามดังกล่าวเมื่อนำมาตรวจสอบสามารถจำแนกลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.7 จัดเตรียมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้รายงานข้อมูลในการวิจัยต่อไป

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามวัดพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถามวัดพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ติดต่อโรงเรียนที่ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. นำแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู แบบวัดความเกรงใจ และแบบสอบถามวัดพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ไปให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำการตอบแบบสอบถามและแบบวัดชุดดังกล่าว

ใช้เวลา 50 นาที โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง ระยะเวลาที่ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลอยู่ในระหว่าง วันที่ 16 มิถุนายน 2546 ถึง วันที่ 4 กรกฎาคม 2546

4. นำแบบสอบถามและแบบวัดที่ได้จากการดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 มาทำการตรวจให้คะแนน และคัดเลือกแบบสอบถามและแบบวัดที่ผู้ตอบตอบด้วยความไม่ตั้งใจ ออกจากแบบสอบถามและแบบวัดที่มีการตอบที่มีความสมบูรณ์ ปรากฏว่า ภายหลังจากการคัดแบบแบบสอบถามและแบบวัดออก ทำให้เหลือกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยจริงจำนวน 542 คน คิดเป็นร้อยละ 90.76 ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้วางแผนไว้

5. ทำการลงรหัสและจัดระบบข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลการตรวจให้คะแนนหรือจำแนกประเภท จากการรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนต่างๆ ตามข้อ 3 มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การจำแนกประเภทของการได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และระดับค่าเฉลี่ยของความเกรงใจ ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการประมาณค่าสัดส่วนหรือร้อยละและการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร

2. การเปรียบเทียบประเภทการอบรมเลี้ยงดู และลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ด้วยสถิติทดสอบไคสแควร์ (χ^2)

3. การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกันและต่างแบบกัน ด้วยสถิติทดสอบไคสแควร์ (χ^2)

4. การเปรียบเทียบระดับความเกรงใจระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย เปรียบเทียบระดับความเกรงใจของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความเกรงใจของนักเรียน ด้วยสถิติทดสอบ เอฟ (F - test) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two - way Analysis of Variance) และทดสอบภายหลังด้วยสถิติทดสอบ HSD ของ Tukey

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 สถิติที่ใช้ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ สูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ในระดับความเชื่อมั่นที่ .95 ดังนี้ (สุชาติ กิระนันท์ . 2542)

$$n = \frac{NZ \frac{\alpha}{2} \sum_{h=1}^L N_h S_h}{N^2 d^2 + Z \frac{\alpha}{2} \sum_{h=1}^L N_h S_h^2}$$

เมื่อ	N	แทน	จำนวนประชากร
	N_h	แทน	จำนวนประชากรในแต่ละชั้นของข้อมูล
	h	แทน	จำนวนชั้นข้อมูล ตั้งแต่ชั้นที่ 1 ถึงชั้นที่ L
	S_h^2	แทน	ความแปรปรวนของประชากรแต่ละชั้น
	d	แทน	ขนาดของความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้
	n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

4.2.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) หาความเที่ยงตรงเชิงพื้นผิว (Face Validity) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ
อังคณา สายยศ . 2539 : 249 อ้างอิงจาก Rowinelli and Hambleton , 1977)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าโดยใช้
สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ
2538 : 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของข้อคำถามแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3) หาค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ
และอังคณา สายยศ . 2539 : 216 อ้างอิงจาก Edwards , 1957 : 152 - 154)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	S_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

4.2.3 สถิติที่ใช้ในการประมาณค่าและทดสอบสมมติฐาน

1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เพื่อวิเคราะห์จำแนกประเภท การประมาณค่าสัดส่วนหรือร้อยละและการประมาณค่าเฉลี่ย ของการอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และระดับความเกรงใจของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ตามจุดประสงค์การวิจัยข้อที่ 1

1.1) การประมาณค่าร้อยละ (สุชาติ กิระนันท์ . 2542)

$$\left(p \pm z_{\frac{\alpha}{2}} S_p \right) \times 100$$

เมื่อ	p	แทน	ค่าสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง
	S_p	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าสัดส่วน
	z	แทน	ค่าสถิติทดสอบ ซี
	$1 - \alpha$	แทน	ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับร้อยละ 95

1.2) การประมาณค่าเฉลี่ย (สุชาติ กิระนันท์ . 2542)

$$\bar{X} \pm z_{\frac{\alpha}{2}} S_{\bar{X}}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	$S_{\bar{X}}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าเฉลี่ย
	z	แทน	ค่าสถิติทดสอบ ซี
	$1 - \alpha$	แทน	ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับร้อยละ 95

2) สถิติที่ใช้ในการปรับค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าของกลุ่มตัวอย่างที่นับจำนวนได้ (finite population) ที่ได้จากการสุ่มแบบไม่ใส่คืน

$$fpc = \frac{N - n}{n - 1}$$

เมื่อ fpc แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าของกลุ่มตัวอย่างที่นับ
จำนวนได้ (finite population) ที่ได้จากการสุ่มแบบไม่ใส่คืน
 N แทน จำนวนประชากร
 n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

3) สถิติทดสอบไคสแควร์ (χ^2) แบบ Two sample cases เพื่อทดสอบ
สมมติฐาน ข้อ 1 – 3

$$\chi^2 = \sum_{j=1}^k \sum_{i=1}^r \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}; df = (r-1)(k-1)$$

เมื่อ O_{ij} แทน ความถี่ที่สังเกตหรือที่รวบรวมได้
 E_{ij} แทน ความถี่ตามทฤษฎีหรือตามที่คาดหวัง
 r แทน จำนวนประเภทของการอบรมเลี้ยงดู
 k แทน จำนวนเพศ

4) วิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two – way Analysis of Variance)
เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อ 4 – 6 (นิคม ตั้งกะพิภพ . 2543 : 149 -150)

4.1) หาผลบวกกำลังสองของค่าความแตกต่างระหว่างข้อมูลและ
ค่าเฉลี่ยของกลุ่มข้อมูล (Sums of Square) เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบตัวแปรอิสระสองตัวแปร
ซึ่งสามารถจำแนกแหล่งของความแปรปรวนได้เป็น 4 แหล่ง ดังนี้

4.1.1) แหล่งความแปรปรวนที่เกิดจากตัวแปรอิสระตัวที่ 1 ใน
ที่นี้คือตัวแปรเพศ (Factor A) และแทนตัวแปรอิสระที่กำหนดไว้ตามรูปแบบตารางแผนผังข้อมูลสองทางด้าน
แถว (row)

$$SS_A = \sum_{i=1}^I n_{i..} (\bar{X}_{i..} - \bar{X}_{...})^2; df = I - 1$$

เมื่อ $\bar{X}_{i..}$ แทน ค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายและหญิง
 $\bar{X}_{...}$ แทน ค่าเฉลี่ยของนักเรียนทั้งกลุ่ม
 $n_{i..}$ แทน จำนวนนักเรียนในแต่ละเพศ (แถว)

4.1.2) แหล่งความแปรปรวนที่เกิดจากตัวแปรอิสระตัวที่ 2
ในที่นี้คือตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู (Factor B) และแทนตัวแปรอิสระที่กำหนดไว้ตามรูปแบบตารางแผนผังข้อมูล
สองทางด้านหลัก (column)

$$SS_B = \sum_{j=1}^J n_{.j.} (\bar{X}_{.j.} - \bar{X}_{...})^2; df = J - 1$$

เมื่อ $\bar{X}_{.j}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบ
 $\bar{X}_{...}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งกลุ่ม
 $n_{.j}$ แทน จำนวนนักเรียนในแต่ละการอบรมเลี้ยงดู (หลัก)

4.1.3) แหล่งความแปรปรวนที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

ตัวแปรเพศและการอบรมเลี้ยงดู (interaction A×B)

$$SS_{AB} = \sum_{i=1}^I \sum_{j=1}^J n_{ij} (\bar{X}_{ij} - \bar{X}_{i..} - \bar{X}_{.j.} + \bar{X}_{...})^2; df = (I-1)(J-1)$$

4.1.4) แหล่งความแปรปรวนที่เกิดภายในกลุ่มย่อย (within

cell) ที่เกิดจากการจัดกลุ่ม ของระดับหรือประเภทของตัวแปรอิสระทั้งสองตัว ตามรูปแบบตารางแผนผังข้อมูลสองทางที่กำหนด

$$SS_{w.cell} = \sum_{i=1}^I \sum_{j=1}^J \sum_{k=1}^{n_{ij}} (X_{ijk} - \bar{X}_{.ij})^2; df = IJ(n-1)$$

4.2) หาค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง ซึ่งเป็นค่าที่เกิดจากการนำค่าความเป็นอิสระ (df) ไปหารค่าผลบวกกำลังสอง (SS) ตามแหล่งความแปรปรวนที่สมนัยกัน ดังนั้นค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง ของกรณีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบตัวแปรอิสระ 2 ตัว จึงสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$MS_A = \frac{SS_A}{I-1}$$

$$MS_B = \frac{SS_B}{J-1}$$

$$MS_{AB} = \frac{SS_{AB}}{(I-1)(J-1)}$$

$$MS_{w.cell} = \frac{SS_{w.cell}}{IJ(n-1)}$$

4.3) หาค่า F ซึ่งเป็นค่าอัตราส่วน ที่เกิดจากอัตราส่วนของค่าไคสแควร์สองจำนวนที่เป็นอิสระจากกัน ซึ่งคำนวณได้ ดังนี้

$$F_A = \frac{MS_A}{MS_{W.cell}}$$

$$F_B = \frac{MS_B}{MS_{W.cell}}$$

$$F_{AB} = \frac{MS_{AB}}{MS_{W.cell}}$$

4.4) การทดสอบเปรียบเทียบภายหลัง โดยการทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างของ ทูกี (Tukey's HSD Test) เพื่อทดสอบว่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่าง ใด จะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่กำหนด ดังนี้

$$HSD = q_{\alpha, r, v} \sqrt{\frac{1}{2} MS_{error} \left(\frac{1}{n_j} + \frac{1}{n_{j'}} \right)}$$

เมื่อ HSD แทน ค่าวิกฤตความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการเปรียบเทียบพหุคูณ
 $q_{\alpha, r, v}$ แทน ค่าอัตราส่วนจากการกระจายของกลุ่มตัวอย่าง q ที่มี v เท่ากับความ
 เป็นอิสระของข้อมูล (MS_{error}) มี จำนวนค่าเฉลี่ยที่นำมาเปรียบเทียบ เท่ากับ r และตามนัยสำคัญทาง
 สถิติ (α) ที่กำหนด

MS_{error} แทน ค่าความแปรปรวนส่วนที่เป็นเทอมของความคลาดเคลื่อนของการทดสอบ
 รวมโดย F

n_j แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง j

$n_{j'}$ แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง j'

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	คะแนนความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
$S_{\bar{X}}, S_p$	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่า
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของค่าความแตกต่างระหว่างข้อมูลและค่าเฉลี่ยของกลุ่มข้อมูล
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบ เอฟ
HSD	แทน	ค่าวิกฤตความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการเปรียบเทียบพหุคูณ วิธีการของ ทูกี (Tukey)
χ^2	แทน	ค่าสถิติทดสอบไคสแควร์

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. การจำแนกประเภทของการได้รับการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และระดับความเกรงใจ ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการประมาณค่าสัดส่วนหรือร้อยละ และการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร
2. การเปรียบเทียบประเภทการอบรมเลี้ยงดู และลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ด้วยสถิติทดสอบไคสแควร์ (χ^2)
3. การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างแบบกัน และการเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน ด้วยสถิติทดสอบไคสแควร์ (χ^2)
4. การเปรียบเทียบระดับความเกรงใจระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย เปรียบเทียบระดับความเกรงใจของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความเกรงใจของนักเรียน ด้วยสถิติทดสอบ เอฟ (F - test) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two – way Analysis of Variance) และทดสอบภายหลังด้วยสถิติทดสอบ HSD ของ ทูกี (Tukey)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจำแนกประเภทของการได้รับการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และระดับความเกรงใจ ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการประมาณค่าสัดส่วนหรือร้อยละ และการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร

1.1 การจำแนกสัดส่วนหรือร้อยละ ของประเภทการอบรมเลี้ยงดูในภาพรวม และจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และการประมาณค่าร้อยละของประชากรด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตาราง 4 จำนวน ร้อยละของประเภทการอบรมเลี้ยงดูของกลุ่มตัวอย่าง และการประมาณค่าร้อยละของประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

การอบรมเลี้ยงดู	จำนวน	ร้อยละ	ผลการประมาณค่าร้อยละของประชากร
1. แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล	402	74.2	72.61 - 75.79
2. แบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป	16	2.9	2.67 - 3.13
3. แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่	67	12.4	11.50 - 13.30
4. แบบตามอารมณ์	57	10.5	9.72 - 11.28
รวม	542	100	

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล รองลงมาเป็น การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล คิดเป็นร้อยละ 74.2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 72.61 ถึง 75.79 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 12.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 11.50 ถึง 13.30 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ คิดเป็นร้อยละ 10.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 9.72 ถึง 11.28 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป คิดเป็นร้อยละ 2.9 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 2.67 ถึง 3.13 ส่วนการจำแนกการอบรมเลี้ยงดูตามเพศของกลุ่มตัวอย่างจะแสดงในตาราง 5 และ ตาราง 6

ตาราง 5 จำนวน ร้อยละของประเภทการอบรมเลี้ยงดูของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชาย และการประมาณค่า ร้อยละของประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

การอบรมเลี้ยงดู	จำนวน	ร้อยละ	ผลการประมาณค่า ร้อยละของประชากร
1. แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล	203	76.3	74.15 – 78.45
2. แบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป	11	4.1	3.63 – 4.57
3. แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่	32	12.1	10.84 – 13.36
4. แบบตามอารมณ์	20	7.5	6.68 – 8.32
รวม	266	100	

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายส่วนมากได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล รองลงมาเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล คิดเป็นร้อยละ 76.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 74.15 ถึง 78.45 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 12.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 10.84 ถึง 13.36 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ คิดเป็นร้อยละ 7.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 6.68 ถึง 8.32 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป คิดเป็นร้อยละ 4.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 3.63 ถึง 4.57

ตาราง 6 จำนวน ร้อยละของประเภทการอบรมเลี้ยงดูของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนหญิง และการประมาณค่า ร้อยละของประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

การอบรมเลี้ยงดู	จำนวน	ร้อยละ	ผลการประมาณ ร้อยละของประชากร
1. แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล	199	72.1	69.75 – 74.45
2. แบบโหดหรือตามใจมากเกินไป	5	1.8	1.59 – 2.01
3. แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่	35	12.7	11.41 – 13.99
4. แบบตามอารมณ์	37	13.4	12.05 – 14.75
รวม	276	100	

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนหญิงส่วนมากได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล รองลงมาเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ และการอบรมเลี้ยงดูแบบโหดหรือตามใจมากเกินไปมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้งสองประเภทนี้ใกล้เคียงกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล คิดเป็นร้อยละ 72.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 69.75 ถึง 74.45 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ คิดเป็นร้อยละ 13.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 12.05 ถึง 14.75 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 12.7 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 11.41 ถึง 13.99 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบโหดหรือตามใจมากเกินไป คิดเป็นร้อยละ 1.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 1.59 ถึง 2.01

1.2 การจำแนกสัดส่วนหรือร้อยละของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลในภาพรวม และจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และการประมาณค่าร้อยละของประชากรด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตาราง 7 จำนวน ร้อยละของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง และการประมาณค่าร้อยละของประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	ผลการประมาณค่าร้อยละของประชากร
1. แบบบีบบังคับ			
1.1 พฤติกรรมตำหนิบุคคลอื่น	56	10.3	9.53 – 11.07
1.2 พฤติกรรมตำหนิตนเอง	15	2.8	2.57 – 3.03
1.3 พฤติกรรมยกโทษหรือให้อภัย	160	29.5	27.77 – 31.23
รวมลักษณะบีบบังคับ	231	42.6	35.78 – 49.42
2. แบบแก้ปัญหา			
2.1 พฤติกรรมแก้ปัญหาที่บุคคลอื่น	67	12.4	8.23 – 13.87
2.2 พฤติกรรมแก้ปัญหาที่ตนเอง	189	34.9	33.01 – 36.79
2.3 พฤติกรรมแก้ปัญหาโดยถือว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เอง	55	10.1	9.34 – 10.86
รวมลักษณะแก้ปัญหา	311	57.4	55.36 – 59.44
รวม	542	100	

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 57.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 55.36 ถึง 59.44 ส่วนลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับ คิดเป็นร้อยละ 42.6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 35.78 ถึง 49.42 เมื่อพิจารณาลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลทั้ง 6 แบบ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหาที่ตนเอง คิดเป็นร้อยละ 34.9 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 33.01 ถึง 36.79 รองลงมาเป็นพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบยกโทษหรือให้อภัย คิดเป็นร้อยละ 29.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 27.77 ถึง 31.23 พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหาที่บุคคลอื่น คิดเป็นร้อยละ 12.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 8.23 ถึง 13.87 พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบตำหนิบุคคลอื่น คิดเป็นร้อยละ 10.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 9.53 ถึง 11.07 พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหาโดยถือว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เอง คิดเป็นร้อยละ 10.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 9.34 ถึง 10.86 และพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบตำหนิตนเอง คิดเป็นร้อยละ 2.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 2.57 ถึง 3.03 ส่วนการจำแนกพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลตามเพศของกลุ่มตัวอย่างจะแสดงในตาราง 8 และ ตาราง 9

ตาราง 8 จำนวน ร้อยละของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชาย และ การประมาณค่าร้อยละของประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	ผลการประมาณค่า ร้อยละของประชากร
1. แบบปبيبบังคับ			
1.1 พฤติกรรมตำหนิบุคคลอื่น	30	11.3	11.08 – 11.52
1.2 พฤติกรรมตำหนิตนเอง	7	2.6	2.30 – 2.90
1.3 พฤติกรรมยกโทษหรือให้อภัย	88	33.1	28.27 – 37.93
รวมลักษณะปبيبบังคับ	125	47	44.04 – 49.96
2. แบบแก้ปัญหา			
2.1 พฤติกรรมแก้ปัญหาที่บุคคลอื่น	27	10.2	9.11 – 11.29
2.2 พฤติกรรมแก้ปัญหาที่ตนเอง	72	27	24.66 – 29.34
2.3 พฤติกรรมแก้ปัญหาโดยถือว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เอง	42	15.8	14.22 – 17.38
รวมลักษณะแก้ปัญหา	141	53	50.04 – 55.96
รวม	266	100	

จากตาราง 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายส่วนมากมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 53 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 50.04 ถึง 55.96 ส่วนพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบปبيبบังคับคิดเป็นร้อยละ 47 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 44.04 ถึง 49.96 เมื่อพิจารณาลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลทั้ง 6 แบบ กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายส่วนมากมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบยกโทษหรือให้อภัย คิดเป็นร้อยละ 33.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 28.27 ถึง 37.93 รองลงมาเป็นพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหาที่ตนเอง คิดเป็นร้อยละ 27 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละเฉลี่ยของประชากร 24.66 ถึง 29.34 พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหาโดยถือว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เอง คิดเป็นร้อยละ 15.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 14.22 ถึง 17.38 พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบตำหนิบุคคลอื่น คิดเป็นร้อยละ 11.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 11.08 ถึง 11.52 พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหาที่บุคคลอื่น คิดเป็นร้อยละ 10.2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 9.11 ถึง 11.29 และพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบตำหนิตนเอง คิดเป็นร้อยละ 2.6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 2.30 ถึง 2.90

ตาราง 9 จำนวน ร้อยละของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนหญิง และการประมาณค่าร้อยละของประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	ผลการประมาณค่าร้อยละของประชากร
1. แบบบีบบังคับ			
1.1 พฤติกรรมตำหนิบุคคลอื่น	26	9.4	8.41 – 10.39
1.2 พฤติกรรมตำหนิตนเอง	8	2.9	2.57 – 3.23
1.3 พฤติกรรมยกโทษหรือให้อภัย	72	26.1	23.85 – 28.35
รวมลักษณะบีบบังคับ	106	38.4	35.64 – 41.16
2. แบบแก้ปัญหา			
2.1 พฤติกรรมแก้ปัญหาที่บุคคลอื่น	40	14.5	13.05 – 15.95
2.2 พฤติกรรมแก้ปัญหาที่ตนเอง	117	42.4	39.55 – 45.25
2.3 พฤติกรรมแก้ปัญหาโดยถือว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เอง	13	4.7	4.18 – 5.22
รวมลักษณะแก้ปัญหา	170	61.6	58.84 – 64.36
รวม	276	100	

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนหญิงส่วนมากมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 61.6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 58.84 ถึง 64.36 ส่วนพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับคิดเป็นร้อยละ 38.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 35.64 ถึง 41.16 เมื่อพิจารณาลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลทั้ง 6 แบบ กลุ่มตัวอย่างนักเรียนหญิงส่วนมากมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหาที่ตนเอง คิดเป็นร้อยละ 42.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 39.55 ถึง 45.25 รองลงมาเป็นพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบยกโทษหรือให้อภัย คิดเป็นร้อยละ 26.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 23.85 ถึง 28.35 พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหาที่บุคคลอื่น คิดเป็นร้อยละ 14.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 13.05 ถึง 15.95 พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบตำหนิบุคคลอื่น คิดเป็นร้อยละ 9.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 8.41 ถึง 10.39 พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหาโดยถือว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เอง คิดเป็นร้อยละ 4.7 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 4.18 ถึง 5.22 และพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบตำหนิตนเอง คิดเป็นร้อยละ 2.9 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 2.57 ถึง 3.23

1.3 คำนวณสถิติพื้นฐานของความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตาราง 10 คำนวณสถิติพื้นฐานของความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ความเกรงใจ	n	$\bar{X}$	S	$S_{\bar{X}}$	ผลการประมาณค่าเฉลี่ย ของประชากร
ชาย	266	264.09	61.28	3.76	256.80 – 271.38
หญิง	276	273.33	57.76	3.48	266.58 – 280.08
รวม	542	268.80	59.64	2.56	263.84 – 273.76

จากตาราง 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยของความเกรงใจ 268.80 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 263.84 ถึง 273.76 โดยคะแนนเฉลี่ยของความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง คือ 264.09 และ 273.33 ตามลำดับ ซึ่งเป็นคะแนนความเกรงใจในระดับปานกลาง นอกจากนี้คะแนนเฉลี่ยของความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายมีค่า 264.09 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 256.80 ถึง 271.38 และคะแนนเฉลี่ยของความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนหญิงมีค่า 273.33 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 266.58 ถึง 280.08

2. การเปรียบเทียบประเภทการอบรมเลี้ยงดู และลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลระหว่างนักเรียนชายและนักเรียน ด้วย สถิติทดสอบไคสแควร์ (χ^2)

2.1 การเปรียบเทียบลักษณะการอบรมเลี้ยงดู ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ด้วย สถิติทดสอบไคสแควร์ (χ^2)

ตาราง 11 การเปรียบเทียบประเภทการอบรมเลี้ยงดูระหว่างกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ด้วยค่าสถิติทดสอบ ไคสแควร์

เพศ	การอบรมเลี้ยงดู				รวม
	แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล	แบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป	แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่	แบบตามอารมณ์	
ชาย	203 (37.45%)	11 (2.03%)	32 (5.91%)	20 (3.69%)	266 (49.08%)
หญิง	199 (36.72%)	5 (0.92%)	35 (6.45%)	37 (6.83%)	276 (50.92%)
รวม	402 (74.17%)	16 (2.95%)	67 (12.36%)	57 (10.52%)	542 (100%)
$\chi^2 = .115$ Sig = .063					

จากตาราง 11 พบว่า สัดส่วนของประเภทของการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 4 ประเภท ระหว่างกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าการอบรมเลี้ยงดูบุตรชายและบุตรหญิงของครอบครัวมีลักษณะไม่แตกต่างกัน โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผลเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ครอบครัอบรมเลี้ยงดูบุตรชายและบุตรหญิงมากที่สุด คือ ร้อยละ 74.17 ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไปเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ครอบครัอบรมเลี้ยงดูบุตรชายและบุตรหญิงน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 2.95 เท่านั้น

2.2 การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลลักษณะบีบบังคับและ
แก้ปัญหา ระหว่างกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ด้วย สถิติทดสอบไคสแควร์ (χ^2)

ตาราง 12 การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหา
ระหว่างกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ด้วย สถิติทดสอบไคสแควร์

เพศ	พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล		รวม
	แบบบีบบังคับ	แบบแก้ปัญหา	
ชาย	125 (23.06%)	141 (26.02%)	266 (49.08%)
หญิง	106 (49.56%)	170 (33.36%)	276 (50.92%)
รวม	231 (42.62%)	311 (57.38%)	542 (100%)
$\chi^2 = .086^*$ Sig = .043			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 12 พบว่า สัดส่วนของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลทั้ง 2 แบบ ระหว่าง
นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าสัดส่วน
ระหว่างลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหานักเรียนชายและ
นักเรียนหญิง มีลักษณะแตกต่างกัน กล่าวคือลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหามักจะ
พบในนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย โดยนักเรียนชายจะมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล
แบบบีบบังคับมากกว่านักเรียนหญิง

ตาราง 13 การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ด้วย สถิติทดสอบไคสแควร์

เพศ	พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล						รวม
	ตำหนิบุคคลอื่น	แก้ปัญหาที่บุคคลอื่น	ตำหนิตนเอง	แก้ปัญหาที่ตนเอง	ยกโทษหรือให้อภัย	ถือว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เอง	
ชาย	30 (5.54%)	27 (4.98%)	7 (1.29%)	72 (13.28%)	88 (16.24%)	42 (7.75%)	266 (49.08%)
หญิง	26 (4.79%)	40 (7.38%)	8 (1.48%)	117 (21.59%)	72 (13.28%)	13 (2.40%)	276 (50.92%)
รวม	56 (10.33%)	67 (12.36)	15 (2.77%)	189 (34.87%)	160 (29.52%)	55 (10.15%)	542 (100%)
$\chi^2 = .230^*$ Sig = .000							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า สัดส่วนของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลทั้ง 6 แบบ ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าสัดส่วนระหว่างลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลทั้ง 6 ลักษณะ ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีสัดส่วนแตกต่างกัน โดยลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบยกโทษหรือให้อภัยและแบบถือว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เองจะพบในนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง ส่วนลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหาที่บุคคลอื่นและแบบแก้ปัญหาที่ตนเองจะพบในนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย และลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบตำหนิบุคคลอื่นและแบบตำหนิตนเองจะพบทั้งในนักเรียนหญิงและนักเรียนชายในระดับใกล้เคียงกัน

3. การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างแบบกัน และการเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน ด้วย สถิติทดสอบไคสแควร์ (χ^2)

3.1 การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างแบบกัน ด้วย สถิติทดสอบไคสแควร์ (χ^2)

ตาราง 14 การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน ด้วย สถิติทดสอบไคสแควร์

การอบรมเลี้ยงดู	พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล		รวม
	ลักษณะบีบบังคับ	ลักษณะแก้ปัญหา	
1. แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล	161 (29.70%)	241 (44.47%)	402 (74.17%)
2. แบบโง่หรือตามใจมากเกินไป	10 (1.85%)	6 (1.10%)	16 (2.95%)
3. แบบเข้มงวดกดขี่หรือถือความผิดแม่เป็นใหญ่	33 (6.09%)	34 (6.27%)	67 (12.36%)
4. แบบตามอารมณ์	27 (4.98%)	30 (5.54%)	57 (10.52%)
รวม	231 (42.62%)	311 (57.38%)	542 (100%)
$\chi^2 = .099$ Sig = .145			

จากตาราง 14 พบว่า สัดส่วนของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหา ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าสัดส่วนระหว่างลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีลักษณะไม่แตกต่างกัน โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผลมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหามากกว่าแบบบีบบังคับ ส่วนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นๆ มีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาใกล้เคียงกัน

ตาราง 15 การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน ด้วย สถิติทดสอบไคสแควร์

การอบรมเลี้ยงดู	พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล		รวม
	ลักษณะบีบบังคับ	ลักษณะแก้ปัญหา	
1. แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล	90 (33.83%)	113 (38.72%)	203 (72.55%)
2. แบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป	8 (3%)	3 (1.13%)	11 (4.13%)
3. แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่	16 (6.02%)	16 (6.02%)	32 (12.04%)
4. แบบตามอารมณ์	11 (4.13%)	19 (7.14%)	30 (11.28%)
รวม	125 (46.99%)	141 (53.01%)	266 (100%)
$\chi^2 = .124$ Sig = .248			

จากตาราง 15 พบว่า สัดส่วนของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลทั้ง 2 แบบของนักเรียนชายของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหานักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีลักษณะไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน ด้วย สถิติทดสอบไคสแควร์

การอบรมเลี้ยงดู	พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล		รวม
	ลักษณะบีบบังคับ	ลักษณะแก้ปัญหา	
1. แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล	71 (25.72%)	128 (46.38%)	199 (72.10%)
2. แบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป	2 (.72%)	3 (1.09%)	5 (1.81%)
3. แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่	17 (6.16%)	18 (6.52%)	35 (12.68%)
4. แบบตามอารมณ์	16 (5.81%)	21 (7.6%)	37 (13.41%)
รวม	106 (38.41%)	170 (61.59%)	276 (100%)
$\chi^2 = .095$ Sig = .471			

จากตาราง 16 พบว่า สัดส่วนของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลทั้ง 2 แบบของนักเรียนหญิงของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหานักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีลักษณะไม่แตกต่างกัน

3.2 การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน ด้วย สถิติทดสอบไคสแควร์ (χ^2)

ตาราง 17 การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหา ระหว่างกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน ด้วย สถิติทดสอบไคสแควร์

การอบรมเลี้ยงดู	เพศ	พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล		รวม	χ^2	sig
		ลักษณะบีบบังคับ	ลักษณะแก้ปัญหา			
แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล	ชาย	90 (22.39%)	113 (28.11%)	203 (50.5%)	.088	.077
	หญิง	71 (17.66%)	128 (31.84%)	199 (49.5%)		
	รวม	161 (40.05%)	241 (59.95%)	402 (100%)		
แบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป	ชาย	8 (50%)	3 (18.75%)	11 (68.75%)	.299	.210
	หญิง	2 (12.5%)	3 (18.75%)	5 (31.25%)		
	รวม	10 (62.5%)	6 (37.5%)	16 (100%)		
แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่	ชาย	16 (23.88%)	16 (23.88%)	32 (47.76%)	.014	.907
	หญิง	17 (25.37%)	18 (26.87%)	35 (52.24%)		
	รวม	33 (49.25%)	34 (50.75%)	67 (100%)		
แบบตามอารมณ์	ชาย	11 (19.30%)	9 (15.79%)	20 (35.09%)	.112	.396
	หญิง	16 (28.07%)	21 (36.84%)	37 (64.91%)		
	รวม	27 (47.37%)	30 (56.63%)	57 (100%)		

จากตาราง 17 พบว่า สัดส่วนของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลทั้ง 2 แบบของ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบ บิบบังคับและแบบแก้ปัญหาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกันมีลักษณะ ไม่แตกต่างกัน โดยนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่หรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ และแบบตามอารมณ์ และนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์มีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบิบบังคับและแบบแก้ปัญหามีจำนวนใกล้เคียงกัน นอกจากนี้พบว่า นักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผลมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่าง บุคคลแบบแก้ปัญหามากกว่านักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน

4. การเปรียบเทียบระดับความเกรงใจระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย เปรียบเทียบระดับความเกรงใจของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความเกรงใจของนักเรียน ด้วย สถิติทดสอบ เอฟ (F - test) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two – way Analysis of Variance) แล้วทดสอบภายหลัง ด้วย สถิติทดสอบ HSD ของ Tukey

4.1 ค่าสถิติพื้นฐานของความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน

ตาราง 18 ค่าสถิติพื้นฐานของความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน

เพศ	การอบรมเลี้ยงดู								รวม	
	แบบมีเหตุผลและ สมเหตุสมผล		แบบโอ้อวด หรือตามใจ มากเกินไป		แบบเข้มงวด กวดขันหรือถือ ความคิดพ่อแม่ เป็นใหญ่		แบบตามอารมณ์			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
ชาย	265.82	56.91	196.45	85.55	288.47	64.46	244.75	56.94	264.09	61.28
หญิง	273.33	57.69	223.80	72.68	274.91	60.12	278.54	52.99	273.33	57.76
รวม	269.53	57.35	205.00	80.37	281.39	62.13	266.68	56.30	268.80	59.64
ระดับ ความ เกรงใจ	ปานกลาง		ค่อนข้างต่ำ		ปานกลาง		ปานกลาง		ปานกลาง	

จากตาราง 18 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล แบบเข้มงวด กวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ และแบบตามอารมณ์ มีความเกรงใจในระดับปานกลาง ส่วนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป มีความเกรงใจในระดับค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ในการพิจารณาระดับความเกรงใจโดยการจำแนกเพศของนักเรียน พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล และแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ มีความเกรงใจในระดับปานกลาง ส่วน นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป และนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล มีความเกรงใจในระดับค่อนข้างต่ำ

4.2 การเปรียบเทียบระดับความเกรงใจระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย เปรียบเทียบระดับความเกรงใจของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความเกรงใจของนักเรียน ด้วย สถิติทดสอบ เอฟ (F - test) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two – way Analysis of Variance)

ผู้วิจัยได้ทดสอบข้อตกลงทางสถิติที่เกี่ยวกับความเท่ากันของความแปรปรวนจากการทดสอบ Homogeneity ด้วยสถิติทดสอบ Levene และทดสอบความเป็นโค้งปกติ ด้วยการทดสอบ One – Sample Kolmogorov – Smirnov พบว่า ความแปรปรวนของคะแนนความเกรงใจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และคะแนนความเกรงใจมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ผู้วิจัยจึงใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง

ตาราง 19 การเปรียบเทียบระดับความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ด้วย สถิติทดสอบ เอฟ (F - test) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two – way Analysis of Variance)

แหล่งความแปรปรวน	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	Sig
เพศ (A)	6933.732	1	6933.732	2.032	.155
การอบรมเลี้ยงดู (B)	61344.618	3	20448.206	5.994*	.001
ปฏิสัมพันธ์ (A × B)	17711.858	3	5903.953	1.731	.160
W. cell	1821849.203	534	3411.703		
รวม	1907839.411	542			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีระดับความเกรงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีระดับความเกรงใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ตัวแปรเพศกับการอบรมเลี้ยงดูมีปฏิสัมพันธ์ต่อระดับความเกรงใจกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ตัวแปรเพศกับการอบรมเลี้ยงดูไม่ส่งผลร่วมกันต่อระดับความเกรงใจ

4.3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเกรงใจของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน ด้วย สถิติทดสอบ HSD ของ Tukey

ตาราง 20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน ด้วยสถิติทดสอบ HSD ของ Tukey

การอบรมเลี้ยงดู	$\bar{X}$	แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่	แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล	แบบตามอารมณ์	แบบโอ้อหรือตามใจมากเกินไป
		281.39	269.53	266.68	205.00
แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่	281.39	-	11.86	14.71	76.39*
แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล	269.53		-	2.85	64.53*
แบบตามอารมณ์	266.68			-	61.68*
แบบโอ้อหรือตามใจมากเกินไป	205.00				-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 20 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า มีกลุ่มตัวอย่าง 3 คู่ ใน 6 คู่ มีระดับความเกรงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 คือ กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล และกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ มีระดับความเกรงใจสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อหรือตามใจมากเกินไป นอกนั้นไม่พบว่ามีระดับความเกรงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการประมาณค่าร้อยละหรือสัดส่วนและประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรของลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ลักษณะของการแสดงพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และระดับความเกรงใจที่มีต่อนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมและจำแนกตามเพศ การเปรียบเทียบสัดส่วนของลักษณะการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ทั้งที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกันและต่างแบบกัน การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความเกรงใจของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน การเปรียบเทียบระดับความเกรงใจระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย และการศึกษาว่าเพศกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อความเกรงใจของนักเรียน พบว่า

1. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครส่วนมากได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล รองลงมาเป็น การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป ตามลำดับ

โดยการจำแนกการอบรมเลี้ยงดูตามเพศของนักเรียนที่ทำการศึกษา พบว่า

1.1 นักเรียนชายส่วนมากได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล รองลงมาเป็น การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป ตามลำดับ

1.2 นักเรียนหญิงส่วนมากได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล รองลงมาเป็น การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ และการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไปมีจำนวนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้งสองประเภทนี้ใกล้เคียงกัน

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครส่วนมากมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหามากกว่าแบบบิบบังคับ เมื่อพิจารณาลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลทั้ง 6 แบบ พบว่า นักเรียนส่วนมากมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหาที่ตนเอง รองลงมาเป็นแบบยกโทษหรือให้อภัย แบบแก้ปัญหาที่บุคคลอื่น แบบตำหนิบุคคลอื่น แบบแก้ปัญหาโดยถือว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เอง และแบบตำหนิตนเอง ตามลำดับ

โดยการจำแนกพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลตามเพศของนักเรียน พบว่า

1.3 นักเรียนชายส่วนมากมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหา มากกว่าแบบบิบบังคับ เมื่อพิจารณาลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลทั้ง 6 แบบ นักเรียนชายส่วนมากมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบยกโทษหรือให้อภัย รองลงมาเป็นแบบแก้ปัญหาที่ตนเอง แบบแก้ปัญหาโดยถือว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เอง แบบตำหนิบุคคลอื่น แบบแก้ปัญหาที่บุคคลอื่น และแบบตำหนิตนเอง ตามลำดับ

1.4 นักเรียนหญิงส่วนมากมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหา มากกว่าแบบบิบบังคับ เมื่อพิจารณาลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลทั้ง 6 แบบ นักเรียนหญิงส่วนมากมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหาที่ตนเอง รองลงมาเป็นแบบยกโทษหรือให้อภัย แบบแก้ปัญหาที่บุคคลอื่น แบบตำหนิบุคคลอื่น แบบแก้ปัญหาโดยถือว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เอง แบบตำหนิตนเอง ตามลำดับ

นอกจากนี้ในการศึกษาระดับความเกรงใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและศึกษาระดับความเกรงใจโดยการจำแนกเพศของนักเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความเกรงใจของนักเรียนทั้งหมด นักเรียนชายและนักเรียนหญิงอยู่ในระดับปานกลาง

2. สัดส่วนของประเภทของการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 4 ประเภท ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าการอบรมเลี้ยงดูบุตรชายและบุตรหญิงของครอบครัวมีลักษณะไม่แตกต่างกัน ส่วนสัดส่วนของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาหว่านนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าสัดส่วนระหว่างลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีลักษณะแตกต่างกัน และสัดส่วนของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลทั้ง 6 แบบ ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าสัดส่วนระหว่างลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลทั้ง 6 ลักษณะ ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีสัดส่วนแตกต่างกัน

3. สัดส่วนของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหา ของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกันและต่างแบบกัน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าสัดส่วนระหว่างลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีลักษณะไม่แตกต่างกัน

4. กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีระดับความเกรงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีระดับความเกรงใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ตัวแปรเพศกับการอบรมเลี้ยงดูมีปฏิสัมพันธ์ต่อระดับความเกรงใจกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ตัวแปรเพศกับการอบรมเลี้ยงดูไม่ส่งผลร่วมกันต่อระดับความเกรงใจ เมื่อเปรียบเทียบรายคู่พบว่า มีกลุ่มตัวอย่าง 3 คู่ ใน 6 คู่ มีระดับความเกรงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 คือ กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล และกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ มีระดับความเกรงใจสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป นอกนั้นไม่พบว่ามีความเกรงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. สังเขปจุดประสงค์ สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

สังเขปจุดประสงค์ สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อประมาณค่าร้อยละหรือสัดส่วนและประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรของลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ลักษณะของการแสดงพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และระดับความเกรงใจที่มีต่อนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมและจำแนกตามเพศ เพื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของลักษณะการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ทั้งที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกันและต่างแบบกัน และเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกันอีกด้วย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความเกรงใจของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน ระดับความเกรงใจระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย และศึกษาว่าเพศกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อความเกรงใจของนักเรียนหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยมีสมมติฐานว่า การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน และเพศที่แตกต่างกันจะทำให้เด็กมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และระดับความเกรงใจแตกต่างกัน ดังนั้นเพศกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูร่วมกันทำให้เกิดผลปฏิสัมพันธ์ต่อระดับความเกรงใจของนักเรียน โดยการกำหนดกลุ่ม ตัวอย่างในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียน ที่ 1 ปีการศึกษา 2546 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร จำนวน 542 คน เป็นนักเรียนชาย 266 คน และ นักเรียนหญิง 276 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบสองขั้นตอนแบบแบ่งชั้น (Stratified Two Stage Cluster Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือจำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

1. แบบวัดความเกรงใจ จำนวน 72 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .9497
2. แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู จำนวน 48 ข้อ แบ่งตามการอบรมเลี้ยงดูประเภทต่าง ๆ ดังนี้แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล แบบโอ้อวดตามใจมากเกินไป แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดฟุ้งเฟ้อมากเกินไป และแบบตามอารมณ์ โดย มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .9771 .8473 .9567 และ .9654 ตามลำดับ

3. แบบสอบถามวัดพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล จำนวน 25 ข้อ ที่มีความสามารถในการจำแนกลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู แบบสอบถามวัดพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และแบบวัดความเกรงใจไปให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบ หลังจากการตอบกลับผู้วิจัยได้ทำการคัดเอาแบบสอบถามและแบบวัดฉบับที่ไม่มี ความสมบูรณ์และพบร่องรอยของความไม่ตั้งใจในการตอบออก และนำฉบับที่เหลือมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยผู้วิจัยใช้การประมาณค่าร้อยละและการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร ในการศึกษาประเภทของการ ได้รับการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และระดับความเกรงใจ ในภาพรวมของ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนการเปรียบเทียบประเภทการอบรมเลี้ยงดู และลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบเดียวกันและต่างแบบกัน ใช้ สถิติทดสอบ ไคสแควร์ (χ^2) และการเปรียบเทียบระดับความเกรงใจระหว่าง นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่มี ผลต่อความเกรงใจของนักเรียน ใช้ สถิติทดสอบ เอฟ (F - test) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two – way Analysis of Variance) แล้วทดสอบภายหลังด้วยสถิติทดสอบ HSD ของ Tukey

สรุปผลการวิจัย

1. การจำแนกประเภทของการได้รับการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และระดับความเกรงใจ ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง โดย การประมาณค่าร้อยละและการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 พบว่า

1.1 นักเรียนส่วนมากได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล คิดเป็นร้อยละ 74.2 (อยู่ระหว่างค่าประมาณร้อยละของประชากร 72.61 - 75.79) และจากการจำแนกเพศของนักเรียน พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนมากได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล คิดเป็น ร้อยละ 76.3 (อยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 74.15 - 78.45) และ 72.1 (อยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 69.75 - 74.45) ตามลำดับ

1.2 นักเรียนส่วนมากมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหา คิดเป็น ร้อยละ 57.4 (อยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 55.36 - 59.44) และจากการจำแนกเพศของนักเรียน พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนมากมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหา คิด เป็นร้อยละ 53 (อยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 50.04 - 55.96) และ 61.6 (อยู่ระหว่างค่าร้อยละของ ประชากร 58.84 - 64.36) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลทั้ง 6 แบบ นักเรียนชายมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบยกโทษหรือให้อภัยมากที่สุด และมีพฤติกรรม ตอบสนองระหว่างบุคคลแบบตำหนิตนเองน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.1 (อยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 28.27 - 37.93) และ 2.6 (อยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 2.30 - 2.90) ตามลำดับ ส่วนนักเรียนหญิงมี ลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหาที่ตนเองมากที่สุด และพฤติกรรมตอบสนองระหว่าง บุคคลแบบตำหนิตนเอง คิดเป็นร้อยละ 42.4 (อยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 39.55 - 45.25) และ 2.9 (อยู่ระหว่างค่าร้อยละของประชากร 2.57 - 3.23) ตามลำดับ

1.3 นักเรียนมีความเกรงใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยของความเกรงใจเท่า กับ 268.80 (อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 263.84 - 273.76) และจากการจำแนกเพศของนักเรียน พบว่า

คะแนนเฉลี่ยของความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง คือ 264.09 (อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 256.80 – 271.38) และ 273.33 (อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 266.58 – 280.08) ตามลำดับ ซึ่งเป็นคะแนนความเกรงใจในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบประเภทการอบรมเลี้ยงดู และลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ด้วย สถิติทดสอบ ไคสแควร์ (χ^2) พบว่า

2.1 สัดส่วนของประเภทของการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล แบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ และแบบตามอารมณ์ ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าการอบรมเลี้ยงดูบุตรชายและบุตรหญิงของครอบครัวมีลักษณะไม่แตกต่างกัน โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผลเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ครอบครัวอบรมเลี้ยงดูบุตรชายและบุตรหญิงมากที่สุด ส่วนแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไปเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ครอบครัวอบรมเลี้ยงดูบุตรชายและบุตรหญิงน้อยที่สุด

2.2 สัดส่วนของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลระหว่าง นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหา และลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลทั้ง 6 แบบ ของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีลักษณะแตกต่างกัน โดยลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหาจะพบในนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย และเมื่อจำแนกลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลเป็น 6 แบบ พบว่า ลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบ ยกโทษหรือให้อภัยและแบบถือว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นเองก็สงบไปได้เองจะพบในนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง ลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหาที่บุคคลอื่นและแบบแก้ปัญหาที่ตนเองจะพบในนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย ส่วนลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบตำหนิบุคคลอื่นและแบบตำหนิตนเองจะพบในนักเรียนหญิงและนักเรียนชายใกล้เคียงกัน

3. การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกันและต่างแบบกัน ด้วย สถิติทดสอบ ไคสแควร์ (χ^2) พบว่า

3.1 สัดส่วนของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล แบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ และแบบตามอารมณ์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 4 แบบมีลักษณะไม่แตกต่างกัน

3.2 สัดส่วนของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีลักษณะไม่แตกต่าง

3.3 สัดส่วนของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาของนักเรียนชายและนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แตกต่างกันมีลักษณะไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบระดับความเกรงใจระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย เปรียบเทียบระดับความเกรงใจของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน การศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความเกรงใจของนักเรียนและการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเกรงใจของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน สถิติทดสอบ เอฟ (F - test) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two – way Analysis of Variance) แล้วทดสอบภายหลังด้วยสถิติทดสอบ HSD ของ Tukey พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีระดับความเกรงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีระดับความเกรงใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ตัวแปรเพศกับการอบรมเลี้ยงดูมีปฏิสัมพันธ์ต่อระดับความเกรงใจกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ตัวแปรเพศกับการอบรมเลี้ยงดูไม่ส่งผลร่วมกันต่อระดับความเกรงใจ เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเกรงใจของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล และแบบตามอารมณ์มีคะแนนเฉลี่ยของความเกรงใจสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. การจำแนกประเภทของการได้รับการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และระดับความเกรงใจ ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง และการเปรียบเทียบประเภทการอบรมเลี้ยงดู และลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า

ในภาพรวมนักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูในแบบต่าง ๆ ดังนี้ คือ แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล แบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ แบบตามอารมณ์ และแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป โดยคิดเป็นร้อยละ 74.2 12.4 10.5 และ 2.9 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าปัจจุบันนักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล ซึ่งเมื่อผู้วิจัยได้ทำการเทียบเคียงกับการวิจัยของ พรสุตา ดิษยวรรณะ (2534 : 66) พบว่า นักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากที่สุดเช่นเดียวกัน รองลงมาเป็นแบบให้ความคุ้มครอง แบบใช้อำนาจควบคุม และแบบปล่อยปละละเลย คิดเป็นร้อยละ 46 31.17 15.08 และ 6.92 ตามลำดับ นอกจากนี้เมื่อเทียบเคียงกับการวิจัยของ ศิริวัฒน์ ลำพูนธา (2545 : 101) ที่ทำการศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในต่างจังหวัดจังหวัดหนองคาย พบว่า นักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากที่สุด รองลงมาเป็นแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย คิดเป็นร้อยละ 34.9 34.5 และ 30.6 ตามลำดับ ผู้วิจัยคาดว่าอาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงไปในยุคปัจจุบันที่ผู้ประกอบการต้องขยันทำงานมากขึ้นจนลดความสำคัญในการดูแล และให้ความเอาใจใส่บุตรธิดา ในบางครั้งอาจมีความเครียดจากการทำงานจนส่งผลกระทบให้ในปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจำนวนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์และแบบปล่อยปละละเลยจะลดลง นอกจากนี้ในการศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง โดยการจำแนกเพศของนักเรียน พบว่า ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.3 และ 72.1 ตามลำดับและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไปน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.1 และ 1.8 ตามลำดับ ส่วนการ

อบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่และแบบตามอารมณ์ พบว่า นักเรียนชายได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่มากกว่าแบบตามอารมณ์ คิดเป็นร้อยละ 12.1 และ 7.5 ตามลำดับ ส่วนในนักเรียนหญิง พบว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ใกล้เคียงกับแบบตามอารมณ์ คิดเป็น ร้อยละ 12.7 และ 13.4 ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ ถิ่น แพรเพชร (2517 : 39) ที่พบว่า นักเรียนชายได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งมากกว่าแบบคุ้มครอง คิดเป็นร้อยละ 29.05 และ 20.95 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนหญิงได้รับการอบรมแบบคุ้มครองมากกว่าแบบทอดทิ้ง คิดเป็นร้อยละ 27.41 และ 24.44 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบัน นักเรียนมีปัจจัยเสี่ยงในการมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากขึ้น ดังนั้นผู้ปกครองจึงเอาใจใส่ดูแล และวางกฎระเบียบให้กับบุตรชายของตนเองมากขึ้น จนทำให้บุตรชายคิดว่าผู้ปกครองของตนทำให้ขาดความเป็นอิสระและเข้มงวดกับตนมากเกินไป

นอกจากนี้ในภาพรวมนักเรียนมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ คือ นักเรียนมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหา มากกว่าแบบบิบบังคับ คิดเป็นร้อยละ 57.4 และ 42.6 ตามลำดับ เมื่อทำการพิจารณาลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลโดยการจำแนกตามเพศของนักเรียน พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหา มากกว่าแบบบิบบังคับ ซึ่งในนักเรียนชาย คิดเป็นร้อยละ 47 และ 53 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนหญิง คิดเป็นร้อยละ 38.4 และ 61.6 ตามลำดับ โดยนักเรียนหญิงมีแนวโน้มที่มีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหา มากกว่านักเรียนชาย จากผลการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยคาดว่าอาจเกิดจากการที่นักเรียนได้ซึมซับขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม และค่านิยมของคนไทยที่อบรมสั่งสอนให้บุตรธิดาเป็นคนมีสัมมาคารวะ และประพฤติตัวให้เป็นที่ยอมรับของสังคม นอกจากนี้หลักคำสอนทางพุทธศาสนาที่เป็นศาสนาประจำชาติของไทยก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนเป็นไปในทางแก้ปัญหา และรู้จักให้อภัยบุคคลอื่น ดังนั้นนักเรียนส่วนใหญ่จึงมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบแก้ปัญหา มากกว่าพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบิบบังคับ นอกจากนี้ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นยังทำให้นักเรียนไม่กล้าที่จะแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่อหน้าบุคคลอื่น โดยเฉพาะนักเรียนหญิงจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดในเรื่องของมารยาทสังคมและระเบียบประเพณีมากกว่านักเรียนชาย

ส่วนระดับความเกรงใจของนักเรียนในภาพรวม พบว่า นักเรียนมีระดับความเกรงใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับของความเกรงใจเท่ากับ 268.80 และมีคะแนนรายข้อเท่ากับ 3.73 ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ ปรากฏาณปณี กัณเฑเณตร (2515) ที่ทำการศึกษาระดับความเกรงใจของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และในต่างจังหวัด พบว่า นักเรียนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และนักเรียนที่อาศัยอยู่ในต่างจังหวัดมีระดับความเกรงใจอยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับของความเกรงใจเท่ากับ 349.825 และ 361.21 ตามลำดับ และมีคะแนนรายข้อเท่ากับ 5.17 และ 6.02 ตามลำดับ การวิจัยครั้งนี้จึงไม่เพียงแต่พบว่า นักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพ มีระดับความเกรงใจอยู่ในระดับปานกลาง เพราะยังพบอีกว่า ระดับความเกรงใจของนักเรียนในต่างจังหวัดมีแนวโน้มว่าจะมีระดับสูงกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร เมื่อผู้วิจัยทำการศึกษาระดับความเกรงใจของนักเรียนโดยการจำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีระดับความเกรงใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับของความเกรงใจเท่ากับ 264.09 และ 273.33 ตามลำดับ และมีคะแนนรายข้อเท่ากับ 3.67 และ 3.80 ตามลำดับ ซึ่งนักเรียนหญิงมีแนวโน้มที่จะมีคะแนนเฉลี่ยของความเกรงใจสูงกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้ยังพบอีกว่านักเรียนในปัจจุบันยัง

มีแนวโน้มที่จะมีระดับความเกรงใจลดน้อยลงจากในอดีตอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราชญ์ลาปณ์ กัณเฑเธร (2515) พบว่า นักเรียนหญิงที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัดมีคะแนนเฉลี่ยของความเกรงใจสูงกว่านักเรียนชายที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัด โดยคะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับของความเกรงใจของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครเท่ากับ 331.725 และ 367.925 ตามลำดับ และมีคะแนนรายข้อเท่ากับ 5.53 และ 6.13 ตามลำดับ ส่วนคะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับของความเกรงใจของนักเรียนชายและนักเรียนที่อาศัยอยู่ในต่างจังหวัดเท่ากับ 340.56 และ 375.943 ตามลำดับ และมีคะแนนรายข้อเท่ากับ 5.68 และ 6.27 ตามลำดับ ซึ่งภายหลัง ถิ่น แพรเพชร (2517) พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนที่อาศัยอยู่ในต่างจังหวัด มีคะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับของความเกรงใจ เท่ากับ 267.709 และ 285.533 ตามลำดับ และมีคะแนนรายข้อเท่ากับ 4.46 และ 4.76 ตามลำดับ จากผลการวิจัยที่กล่าวมานอกจากจะทำให้ทราบว่านักเรียนหญิงมีแนวโน้มที่จะมีคะแนนเฉลี่ยของความเกรงใจสูงกว่านักเรียนชายแล้วยังทำให้ผู้วิจัยทราบอีกว่า นักเรียนที่มีชีวิตอยู่ในยุคสมัยที่แตกต่างกันจะมีระดับความเกรงใจไม่เท่ากัน

ด้วยเหตุผลที่กล่าวข้างต้น จึงทำให้พบว่าเมื่อทำการเปรียบเทียบประเภทการอบรมเลี้ยงดู และลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรชายและบุตรหญิงของครอบครัวมีลักษณะไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ส่วนลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีลักษณะแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

2. การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน และการเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน พบว่า

ลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาของ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน และลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน มีสัดส่วนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 - 4 โดยลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกันมีสัดส่วนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฟิรพงศ์ สิริวัฒนางกูร (2520 : 64) และ รัตนา ยัญทิพย์ (2522 : 55) ที่พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน มีสัดส่วนของลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกันมีสัดส่วนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ทำการเปรียบเทียบประเภทการอบรมเลี้ยงดูระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรชายและบุตรหญิงของครอบครัวมีลักษณะไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การที่การอบรมเลี้ยงดูมีผลอย่างมากกับการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนหญิงและนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกันมีลักษณะพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลแบบบีบบังคับและแบบแก้ปัญหาไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบระดับความเกรงใจระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย เปรียบเทียบระดับความเกรงใจของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน การศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความเกรงใจของนักเรียน และการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเกรงใจของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน พบว่า

นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีระดับความเกรงใจแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ส่วน นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีระดับความเกรงใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 นอกจากนี้ตัวแปรเพศกับการอบรมเลี้ยงดูไม่ส่งผลร่วมกันต่อระดับความเกรงใจ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7 ซึ่งการที่นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีระดับความเกรงใจไม่แตกต่างกัน โดยมีคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเกรงใจของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงเท่ากับ 264.09 และ 273.33 ตามลำดับ ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ถิ่น แพรเพชร (2517 : 54) ที่พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีระดับความเกรงใจแตกต่างกัน โดยคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเกรงใจเท่ากับ 267.709 และ 285.533 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเกรงใจของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีแนวโน้มลดลง นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีระดับความเกรงใจแตกต่างกัน แสดงว่าหากครอบครัวอบรมสั่งสอนให้เด็กมีความเกรงใจ รู้จักการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นบุคคลที่มีมารยาท มีสัมมาคารวะ ก็จะทำให้เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบดังกล่าวมีความเกรงใจสูงด้วย (วีรยุทธ วิเชียรโชติ . 2512 – 2515 : 17) โดยการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยของความเกรงใจสูงที่สุด เท่ากับ 281.39 ซึ่งมีความเกรงใจอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อ้อหรือตามใจมากเกินไป โดยมีคะแนนเฉลี่ยของความเกรงใจเท่ากับ 205 ซึ่งมีความเกรงใจอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ จากการที่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อ้อหรือตามใจมากเกินไปมีคะแนนเฉลี่ยของความเกรงใจน้อยที่สุด อาจเป็นผลมาจากนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบดังกล่าวมีผู้ปกครองคอยเอาใจและสนองความต้องการของนักเรียน โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นการกระทำที่เสียมารยาทต่อบุคคลอื่น ดังนั้น นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูประเภทนี้จึงไม่รู้จักการประนีประนอมกับผู้อื่น คิดแต่เพียงที่จะทำในสิ่งที่ตนพอใจ จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเกรงใจของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ เข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ แบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล และแบบตามอารมณ์ มีคะแนนเฉลี่ยของความเกรงใจสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อ้อหรือตามใจมากเกินไป เนื่องจากนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ จะถูกผู้ปกครองเข้มงวดในเรื่องระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นความประพฤติหรือการแสดงความคิดเห็น ส่วนผู้ปกครองที่อบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผลจะอบรมสั่งสอนให้เด็กมีความประพฤติที่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และผู้ปกครองที่อบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์จะทำให้เด็กเกิดความสับสนว่าสิ่งที่เขาทำเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ เนื่องจากการสนองตอบในพฤติกรรมที่เขาแสดงจะขึ้นอยู่กับอารมณ์ของผู้ปกครอง ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูประเภทนี้จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่กล้าแสดงออก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่ให้สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรธิดาของผู้ปกครอง จากการวิจัยพบว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูมีผลอย่างมากกับการแสดงออกทางพฤติกรรม และระดับความเกรงใจของนักเรียน ดังนั้นผู้ปกครองจึงควรพิจารณาการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมกับวัย และเพศของ

นักเรียน และมีความเอาใจใส่อบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีพฤติกรรมสนองตอบต่อบุคคลอื่นๆ ในสังคมอย่างเหมาะสม เพื่อที่จะให้นักเรียนเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมต่อไป

2. โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีโอกาสนำไปใช้ในการใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่น ซึ่งนอกจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่ส่งผลกับพฤติกรรมต่างๆ ที่นักเรียนแสดงออกมาแล้ว สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวของนักเรียนก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนเช่นกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ . (2524) . จิตวิทยาสังคม . กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- บุญศรี ศรีสุทธิสอาด . (2516) . การศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบความเกรงใจ การรักษาหน้า และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ระหว่างนักเรียนไทยเชื้อสายไทย กับนักเรียนไทยเชื้อสายจีนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดภาคใต้ . ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา .
- จรรยา สุวรรณทัต . (2535) . “แนวทางการพัฒนาการสื่อสารในครอบครัวเพื่อเสริมสร้างเด็กและเยาวชน,” ประมวลบทความวิชาการฉบับพิเศษ พ.ศ. 2525 - 2535 . กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- จันทร์เพ็ญ เจริญผลารักษ์ . (2516) . การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำ (Leadership) กับความเกรงใจ (Kreingchai) และโลกทัศน์แบบควบคุมจากภายนอก – ภายใน (World View of External – Internal Control) . ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา .
- ชนาธิป ชินะนาวัน . (2545) . การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์เชิงเส้น . ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) . กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- ชูศรี วงศ์รัตน์ . (2534) . เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย . กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ดวงเดือน พันธมนานิน และคณะ . (2528) . ปัจจัยทางจิตวิทยาในเวทีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย . กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- ถัน แพเพชร . (2517) . การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็กกับความคิดสร้างสรรค์ และความเกรงใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 3 . ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา .
- นรินทร์ สุขอำไพจิตร . (2515) . ความเกรงใจและขนาดของกลุ่มที่มีผลต่อการทำตาม (CONFORMITY) . ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- นิคม ดังคะพิภพ . (2543) . สถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา : มโนทัศน์และการประยุกต์ การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม และการออกแบบการวิจัยทางการศึกษา . นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม .
- นันทิกา แยมสรวล . (2522) . การศึกษาสถานภาพครอบครัวที่สัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตนและพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี . ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- ประดิษฐ์ อนุประมัย . (2537) . “การพัฒนาความรับผิดชอบของเด็ก,” เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาพฤติกรรมเด็ก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช . กรุงเทพฯ ฯ : วัดตอเรือพิมพ์ .

- ปราชญ์ลาปณ์ กัณหเนตร . (2515) . ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจ และการปรับตัว . ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- ปิยพร ดวงทอง . (2539) . การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับบุคลิกภาพการแสดงตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 . ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- ปิยะรัตน์ นุชผ่องใส . (2530) . ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยขอนแก่น . ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- ผาสุก ปาประโคน . (2544) . ผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบมาราธอน โดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ ที่มีผลต่อการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล . ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา) . มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม .
- พรสุตา ดิษยวรรณ . (2534) . พฤติกรรมการแสดงออกตามทฤษฎีของ ดิจิโรวานนิ กับการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะทางชีวสังคมบางประการของนักเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร . ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- พิรพงศ์ ลีรพัฒนางกูร . (2520) . การเปรียบเทียบพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้พึ่งตนเองกับแบบยับยั้งการพึ่งตนเอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดชลบุรี . ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- เพ็ญกุล สุทธิวงษ์ . (2516) . การวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย . ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา .
- ภักดี ปวีวรรณ . (2516) . การศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบความเกรงใจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การได้หน้า - เสียหน้า ระหว่างนักเรียนไทยเชื้อสายไทย และนักเรียนไทยเชื้อสายจีนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดภาคกลาง . ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา .
- มยุรี ศรีชัย . (2538) . เทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling Techniques) . กรุงเทพฯ ฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ. พรินติ้ง .
- ยุวดี เทียมประสิทธิ์ . (2536) . การพัฒนาเด็กก้อยวัยเรียน . ม.ป.ท. : ม.ป.ป.
- รัตน ยัญทิพย์ . (2522) . ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และการปรับตัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 . ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- รัฐกมล บรรหาร . (2535) . การเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ระหว่างวัยรุ่นชายที่มีความก้าวร้าวกับวัยรุ่นชายปกติที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่ต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง . วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ . (2538) . เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา . กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น .
- . (2543) . การวัดด้านจิตพิสัย . กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น .

- วิญญู พิศาลพงศ์ และคณะ . (2526) . *วิธีการอบรมเลี้ยงดู พัฒนาการทางด้านร่างกายและความพร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพ* . กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- วินัดดา ปิยะศิลป์ . (2540) . *การพัฒนาครอบครัว* . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี .
- วิริยยุทธ วิเชียรโชติ และนวลเพ็ญ วิเชียรโชติ . (2513) . *รายงานการวิจัย เรื่อง "ความเกรงใจในคนไทย"* . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ .
- วิริยยุทธ วิเชียรโชติ และคณะ . (2515) . *รายงานการวิจัย เรื่อง "ความเกรงใจในคนไทย" ฉบับที่ 1* . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ .
- ศิริวัฒน์ ลำพูธา . (2545) . *การเปรียบเทียบคุณธรรมและอัตมโนทัศน์ ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดหนองคาย ที่มีการอบรมเลี้ยงดูและระดับเชาวน์ปัญญาแตกต่างกัน* .ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สนธิ ลิ้มทองกุล . (2541) . *"โลกาภิวัตน์ ส่งผลกระทบต่องสังคมไทยจริงหรือ?"* .วารสารคหเศรษฐศาสตร์ . ปีที่ 38 . ฉบับที่ 2 . หน้า 6 – 9 .
- สมพร สุทัศน์,ม.ร.ว. (2532) . *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร* .วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- สถิต วงศ์สวรรค์ . (2529) . *จิตวิทยาสังคม* . กรุงเทพฯ ฯ : เจริญรัตน์การพิมพ์ .
- . (2540) . *การพัฒนาบุคลิกภาพ* . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์อักษรพิทยา .
- สิปปนนท์ เกตุทัต . (2541, กันยายน - ตุลาคม) . *"การบรรลุการพัฒนาคนในสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต"* . รมโพธิ์แก้ว . ปีที่ 5 . ฉบับที่ 29 . หน้า 64 – 66 .
- สารภี ธนกรวิทย์ . (2523) . *การศึกษาจริยธรรม ความเกรงใจ และความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมเชิงนิเสธ และนิมาน* . ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- สุชาดา กิระนันท์ . (2542) . *ทฤษฎีและวิธีการสำรวจตัวอย่าง* . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- สุพัตรา สุภาพ . (2534) . *สังคมวิทยา* . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด .
- สุนน อมรวิวัฒน์ . (2540) . *การพัฒนาครอบครัว* . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี .
- สุริยงค์ อัยรักษ์ . (2517) . *ความเชื่อตรงต่อหน้าที่ มโนภาพเกี่ยวกับตน ความเกรงใจ ของเด็กไทยพุทธและเด็กไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้* . ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- สมัชชาแห่งชาติ . (2538) . *นโยบายและแผนงานในการพัฒนาสถาบันครอบครัว* . กรุงเทพฯ ฯ : สมัชชาแห่งชาติ .
- อรพินทร์ ชูชม และคณะ . (2527) . *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความพร้อมทางการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1* . กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร .
- อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุชารมณ . (2532) . *องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น* . กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร .

- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน . (2537) . *การสุ่มตัวอย่างทางการศึกษา (Sampling In Education)* .
กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฟีนิกซ์พับลิชชิ่ง .
- เอนกกุล กรี่แสง . (2539) . *จิตวิทยาการศึกษา . เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชา
การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา . พิษณุโลก : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ พิษณุโลก.*
- Bernadt , Gary W. Ladd . (1988) . *Peer Relationship in Child Development* . John Wiley &
sons.
- Cochran , W.G. (1977) . *Sampling Techniques* , third edition . New York : Wiley.
- Dianne , Coffey . (1997) . *Male and Female Reaction to Corretive Feedback in Small Groups* .
DAI – A . 58 / 04 . Oct 1997
- Dubois , Connie . (1999) . *Improving Age Appropriate Social Skill To Exchance Interpersonal
Relationships* . U.S. : Saint Xavier University of Illinois.
- Echelbarger , Sally . (1999) . *Improving Student Interpersonal Relationships and Academic
Achievement through School Safety Interventions* . U.S. : Illinois .
- Hurlock , Elizabeth B. (1967) . *Adolescent Development* . 3 rd . New York : Mc. Graw – Hill.
- Lindzey , Gardner and Hall , Calvin S. (1968) . *Theories of Personality : Primary Sources and
Research* . John Wiley & sons .
- Lloyd , Margaret . (1984) . *Adolescence* . New York : Harper & Row Publishers.
- Mc David , John W. and Harari , Herbert . (1974) . *Psychology and Social Behavior* . New York
: Harper & Row Publishers.
- Nuanpen Kosolsreth Wishiarajote . (1968) . *A Cross – Culture Study of Societal Values and
Personality of Thai and American adolescents* . thesis Doctor of Education . U.S. :
University of Illinois .
- Wilhite , Thomas Ray . (1991) . *Interpersonal Reactions to Bereaved Parent* . DAI – B. 51 / 09 .
Mar 1991.
- Williams , Linda . (1999) . *Increasing Student Interpersonal Relationships* . U.S. : Saint Xavier
University of Illinois.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีจำนวน 48 ข้อ แต่ละข้อเป็นสถานการณ์ระหว่างพ่อแม่กับตัว นักเรียนซึ่งแสดงถึงวิธีการปฏิบัติต่อนักเรียน คำว่า “พ่อแม่” ในแบบสอบถามนี้หมายถึงความรวมถึงบุคคลอื่น ๆ ที่เลี้ยงดูนักเรียนมาเป็นเวลานานที่สุดด้วย
2. วิธีตอบแบบสอบถาม ให้นักเรียนระลึกถึงเหตุการณ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันว่า พ่อแม่ได้ปฏิบัติต่อนักเรียนในลักษณะใด แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในคำตอบท้ายข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงที่สุด ข้อละ 1 คำตอบ

ตัวอย่าง

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียน	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย ๆ	ทำบ่อย ปานกลาง	นาน ๆ ทำครั้ง	ไม่เคยทำ เลย
(0) พ่อแม่จะไม่ยอมให้ฉันได้ เถียงผู้ใหญ่เพราะท่าน เห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี					

3. แบบวัดนี้ไม่จำกัดเวลาในการทำและไม่มีความหมายว่าสิ่งที่นักเรียนตอบ ผิดหรือถูกแต่อย่างใด ดังนั้นจึงขอให้นักเรียนตอบตามความรู้สึกที่คิดว่าพ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างนั้นจริง ๆ ผู้วิจัยขอรับประกันว่าผลการตอบของนักเรียนจะไม่ส่งผลกระทบต่อทางลบต่อนักเรียนหรือโรงเรียนโดยเด็ดขาด แต่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมในภาพรวมเท่านั้น

ขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

เกตุวดี กัมพลาศิริ
นิสิตสาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียน	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย ๆ	ทำบ่อยปานกลาง	นาน ๆ ทำครั้ง	ไม่เคยทำเลย
1. เมื่อครอบครัวเกิดปัญหา พ่อแม่จะให้ฉันมีส่วนร่วม รับรู้ และแก้ปัญหาด้วย					
2. พ่อแม่จะพูดคุยกับฉันและพี่ๆ น้องๆ ทำให้ฉันและพี่ๆ น้องๆ สนุกสนมกับท่าน					
3. ถ้าฉันมีปัญหาพ่อแม่จะช่วยแนะนำ แต่ให้ฉันเป็นคนตัดสินใจเอง					
4. พ่อแม่จะไม่ชอบให้ใครดักเตือนฉัน หากฉันทำผิด					
5. ฉันมักได้สิ่งของจากพ่อแม่เสมอ โดยบางครั้งฉันไม่ต้องการของสิ่งนั้น					
6. เมื่อมีแขกมาบ้านพ่อแม่จะคอยเตือนให้ฉันระวังกริยามารยาท					
7. ฉันสามารถโต้เถียงพ่อแม่โดยท่านไม่ทำโทษ					
8. ถ้าฉันไม่ทำตามคำสั่งของพ่อแม่จะถูกลงโทษ					
9. เมื่อสอบได้คะแนนดี บางทีพ่อแม่ก็ชม บางทีก็ไม่สนใจ					
10. ไม่ว่าฉันต้องการอะไรพ่อแม่จะหามาให้					
11. พ่อแม่จะแบ่งงานบ้านให้ลูกทุกคนรับผิดชอบอย่างเหมาะสม					
12. ถ้าฉันทำของเสียหายในวันที่พ่อแม่อารมณ์ดีฉันมักไม่ถูกดุ					
13. ถ้าพ่อแม่อารมณ์ดี ฉันสามารถพูดเล่นหรือเล่าเรื่องขบขันกับท่านได้					
14. พ่อแม่ไม่เคยต่อว่าฉัน เมื่อฉันทำผิด					
15. ถ้าฉันถูกรังแก พ่อแม่จะปลอบใจ ถามสาเหตุ และแนะนำให้แก้ปัญหาโดยสันติวิธี					
16. เวลาฉันกลับบ้านผิดเวลา บางครั้งพ่อแม่ไม่สนใจ บางครั้งพ่อแม่ดุ					
17. ถ้าเพื่อนที่ฉันคบเป็นคนที่พ่อแม่ไม่ชอบ พ่อแม่จะสั่งให้ฉันเลิกคบเขาทันที					
18. ฉันไม่กล้าปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับพ่อแม่ เพราะไม่รู้ว่าพ่อแม่จะมีเวลาให้หรือไม่					
19. ฉันไม่สามารถคาดหมายได้ว่าพ่อแม่จะสนใจกิจกรรมที่ฉันทำหรือไม่					
20. เวลาฉันไปไหน พ่อแม่จะไปด้วยหรือให้คนอื่นไปเป็นเพื่อน					

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียน	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย ๆ	ทำบ่อยปานกลาง	นาน ๆ ทำครั้ง	ไม่เคยทำเลย
21. ขณะที่ผู้ใหญ่คุยหรือปรึกษาหารือกัน พ่อแม่จะไม่ให้ฉันอยู่บริเวณนั้น					
22. พ่อแม่จะคอยดูแลและตรวจตราเวลาฉันทำการบ้าน					
23. พ่อแม่ไม่รู้จักความรู้สึกและความต้องการของฉัน					
24. พ่อแม่จะให้ฉันเลือกสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัว เช่น เสื้อผ้าตามที่ฉันต้องการ					
25. ถ้าฉันทำของเสียหายพ่อแม่จะตักเตือนให้ระมัดระวัง					
26. ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่ห่วงใยฉันจนเกินไป					
27. พ่อแม่จะจัดเตรียมอาหารและข้าวของเครื่องใช้ตามที่ฉันต้องการเสมอ					
28. ฉันมักถูกพ่อแม่ตี โดยไม่รู้ว่ามีเหตุผลอะไร					
29. ฉันต้องเชื่อฟังพ่อแม่โดยปราศจากข้อโต้แย้งใด ๆ					
30. ถ้าฉันทำผิด ฉันสามารถชี้แจงเหตุผล และเหตุผลนั้นอาจทำให้ฉันไม่ต้องรับโทษ					
31. เมื่อลูก ๆ เรียกร้องสิทธิในกรณีที่เราไม่ได้รับความยุติธรรม พ่อแม่จะรับฟังและแก้ปัญหาให้					
32. ถ้าพ่อแม่อารมณ์ดีท่านมักจะใจดีให้รางวัลหรือพาฉันไปเที่ยว					
33. พ่อแม่จะไม่ชอบให้ฉันโต้เถียงผู้ใหญ่					
34. เมื่อฉันกลับบ้านผิดเวลาพ่อแม่ไม่เคยตำหนิฉันให้เสียใจ แม้ท่านจะเป็นห่วงฉันก็ตาม					
35. พ่อแม่ไม่ยอมให้ลูก ๆ ออกความเห็นเกี่ยวกับเรื่องของครอบครัว					
36. ฉันไม่แน่ใจว่าพ่อแม่รักหรือพอใจในตัวฉันหรือการกระทำของฉันเพียงใด					
37. ฉันไม่สามารถแน่ใจได้ว่าพ่อแม่จะช่วยเหลือหรือไม่ ถ้าให้ช่วยทำอะไร					
38. พ่อแม่จะไม่ยอมให้ฉันข้ามถนนคนเดียว เพราะกลัวเป็นอันตราย					
39. ถ้าฉันจะไปเที่ยวกับเพื่อนจะต้องขออนุญาตก่อนทุกครั้ง					
40. พ่อแม่จะให้ฉันเลือกเรียนในสาขาวิชาชีพที่ท่านต้องการ					
41. ฉันมักทำสิ่งต่าง ๆ ตามความพอใจ ไม่ว่าสิ่งที่ฉันทำจะเป็นที่พอใจของคนอื่นหรือไม่					
42. ถ้าพ่อแม่จะให้รางวัลหรือของขวัญแก่ฉัน พ่อแม่จะสอบถามหรือสังเกตว่าฉันต้องการอะไร					

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียน	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย ๆ	ทำบ่อยปานกลาง	นาน ๆ ทำครั้ง	ไม่เคยทำเลย
43. พ่อแม่มักกำหนดตารางเวลาปฏิบัติภารกิจประจำวันให้ฉันปฏิบัติตาม					
44. เมื่อลูก ๆ ทำผิดพ่อแม่จะตำหนิหรือลงโทษโดยไม่ล้าเอียง					
45. ฉันไม่กล้าปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับพ่อแม่ เพราะฉันไม่รู้ว่าจะทำอารมณ์ดีหรือไม่					
46. พ่อแม่จะตำหนิฉัน หากฉันประพฤติตัวไม่เหมาะสมกับเพื่อนต่างเพศ					
47. หากฉันเสนอความเห็น ในเรื่องความเป็นอยู่ภายในบ้าน หรือการพักผ่อน ฯลฯ พ่อแม่จะรับฟังด้วยความสนใจ					
48. ฉันมักได้รับการยกเว้นไม่ต้องทำตามกฎระเบียบในบ้าน					

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
แบบสอบถามความคิดเห็น

คำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีจำนวน 72 ข้อ ถามเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านในการปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามบทบาทและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจพบได้ในชีวิตประจำวัน เช่น

ตัวอย่าง

ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์กับครู / อาจารย์

0) สอบถามเรื่องส่วนตัวของครู / อาจารย์	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
00) วิจารณ์การแต่งกายของครู / อาจารย์	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า

จากแบบสอบถามหากนักเรียนกล้าที่จะกระทำเรื่องใดมากที่สุดให้กาเครื่องหมาย ✓ ที่หมายเลข 3 หากในเรื่องที่นักเรียนกล้าที่จะกระทำรองลงไปให้กาเครื่องหมายที่หมายเลข 2 และ 1 ตามลำดับ ส่วนหมายเลข -3 ให้นักเรียนกาเครื่องหมายเมื่อเรื่องดังกล่าวนักเรียนไม่กล้าทำกระทำแน่ ๆ และกาเครื่องหมายที่หมายเลข -2 และ -3 หากนักเรียนมีความกล้าที่จะกระทำในเรื่องดังกล่าวมากขึ้น ส่วนหมายเลข 0 จะเป็นความรู้สึกกำกึ่งกันระหว่างความกล้ากระทำและไม่กล้ากระทำ

2. แบบวัดนี้ไม่จำกัดเวลาในการทำและไม่มีความหมายว่าสิ่งที่นักเรียนตอบ ผิดหรือถูกแต่อย่างใด ดังนั้นจึงขอให้นักเรียนตอบตามความรู้สึกและที่นักเรียนจะปฏิบัติอย่างนั้นจริง ผู้วิจัยขอรับประกันว่าผลการตอบของนักเรียนจะไม่ส่งผลกระทบทางลบต่อนักเรียนหรือโรงเรียนโดยเด็ดขาด แต่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมในภาพรวมเท่านั้น

ขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

เกตุนดี กัมพลศิริ
นิสิตสาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์กับครู/ อาจารย์
(ในที่นี้จะแทนด้วย “ครู”)

1. ขอยืมเงินหรือสิ่งของ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
2. เข้าห้องเรียนสายกว่าครู	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
3. พุดคัตค้านไม่เห็นด้วยกับครู	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
4. ปฏิเสธเมื่อครูขอความช่วยเหลือ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
5. คุญโทรศัพท์หรือคุยกับเพื่อนขณะครูสอน.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
6. แสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งขณะเรียนในชั้น	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
7. ซักถามเมื่อครูสอนไม่เข้าใจ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
8. ออกนอกห้องเรียนโดยไม่ขออนุญาตขณะครูสอน.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
9. เตือนให้ครูทราบว่ามีจดข้อโม่งเรียนแล้ว เมื่อเห็นครูกำลังสอนต่อไปอยู่.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
10. ขอความช่วยเหลือ ขณะครูกำลังรับประทานอาหาร.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
11. ขอความช่วยเหลือ ขณะครูกำลังทำงาน.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
12. ขอความช่วยเหลือในเรื่องส่วนตัวของนักเรียน	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า

ในฐานะที่ท่านเป็นบุตรกับบิดามารดา

1. ผิดนัดหมาย.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
2. ขอเงินเพิ่มเมื่อเงินไม่พอใช้.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
3. ขอเงินซื้อเสื้อผ้าเพื่อไปเที่ยว.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
4. ขออนุญาตไปเที่ยวและค้างกับเพื่อน.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
5. กลับบ้านหลังเลิกเรียนผิดเวลา.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
6. แสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้ง.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
7. แสดงความโกรธต่อหน้า เช่น กระเทียมเท้า....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
8. พาเพื่อนมาเที่ยวและค้างที่บ้าน.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
9. ปฏิเสธเมื่อท่านขอความช่วยเหลือ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
10. ให้ทำธุระส่วนตัวให้.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
11. ขอให้ช่วยเหลือทันที ที่เดือดร้อนและเป็นทุกข์	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
12. เดิน พุด ปิดประตูเสียงดัง ขณะพ่อแม่อยู่ภายในบ้าน.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า

ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อนกับเพื่อนสนิท

1. ขอความช่วยเหลือจากเพื่อน.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
2. ขอยืมเงินหรือสิ่งของ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
3. หยิบของเพื่อนไปใช้โดยไม่บอก.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า

4. ทวงของที่เพื่อนยืมไป เมื่อต้องการใช้ของนั้น	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
5. ปรึกษาปัญหาส่วนตัวทันทีเมื่อเดือดร้อน.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
6. ไปเที่ยวบ้านเพื่อนโดยไม่บอกก่อนล่วงหน้า...	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
7. ต่อว่าเมื่อเพื่อนผิดนัดหมาย.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
8. ต่อว่าเมื่อเพื่อนทำให้ไม่พอใจ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
9. ปฏิเสธเมื่อเพื่อนขอความช่วยเหลือ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
10. ขอให้เพื่อนหยุดคุยหรือวางโทรศัพท์เมื่อคุยนานแล้ว.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
11. โทรศัพท์หรือรบกวนเพื่อนในตอนดึก.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
12. ให้เพื่อนคอยขณะเราทำธุระส่วนตัว.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า

ในฐานะที่ท่านเป็นท่านกับผู้มีบุญคุณที่สนิท

1. ขอความช่วยเหลือ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
2. ขอยืมเงินหรือสิ่งของ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
3. ทวงของที่ยืมไป เมื่อต้องการใช้ของสิ่งนั้น.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
4. ปรึกษาหรือปรึกษาปัญหาส่วนตัว.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
5. แสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งด้วยเหตุผล.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
6. แสดงความโกรธให้เขาเห็นเมื่อไม่พอใจ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
7. รับค่าจ้างเมื่อเขาวานให้ทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
8. ดักเตือนเมื่อเขาทำความผิด.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
9. ต่อว่าเมื่อเขาทำให้ท่านเดือดร้อน.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
10. ปฏิเสธเมื่อเขาขอความช่วยเหลือ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
11. ขอให้เขาฝากเพื่อนเข้าทำงานในบริษัทแห่งหนึ่ง.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
12. ขอให้หยุดคุยเมื่อพูดคุยมานานแล้ว.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า

ในฐานะที่ท่านเป็นท่านกับเพื่อนบ้านที่สนิท

1. ต่อว่าเมื่อเขาส่งเสียงดังเวลากลางคืน.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
2. ฝากซื้อกับข้าวหรือของใช้.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
3. ขอยืมของใช้บางอย่าง	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
4. ขอให้เขาดูแลบ้านให้เมื่อท่านไม่อยู่.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
5. ปฏิเสธเมื่อเขาขอความช่วยเหลือ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
6. โต้แย้งเมื่อไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของเขา	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
7. ทวงของคืน เมื่อเขาขอยืมของเราไป.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
8. ส่งเสียงหรือเปิดวิทยุโทรทัศน์เสียงดังถึงบ้านเขา	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า

9. ฝากสัตว์เลี้ยงเมื่อท่านต้องไปต่างจังหวัด หลาย ๆ วัน.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
10. ปรีกษาปัญหาส่วนตัว.....									
11. ต่อว่าเมื่อสัตว์เลี้ยงของเขามาทำสกปรกหรือ ทำความเสียหายในบ้านเรา.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
12. ขอร้องให้เขาแก้ไขอุปกรรมในบ้าน เช่น เครื่อง ใช้ไฟฟ้า เต้าแก๊ส ประตู ฯลฯ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า

ในฐานะที่ท่านเป็นรุ่นพี่กับเด็กรุ่นน้อง

1. ต่อว่าเมื่อเขาผิดนัด.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
2. ขอความช่วยเหลือ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
3. ขอยืมเงินและสิ่งของ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
4. หยิบของ ของเขาไปใช้โดยไม่บอกล่วงหน้า..	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
5. ให้เขาคอยขณะที่ขณะท่านติดธุระ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
6. ต่อว่าเมื่อเขาทำให้ท่านไม่พอใจ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
7. แสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งเมื่อไม่เห็นด้วย	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
8. ต่อว่าเมื่อเขาทำของของท่านหาย.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
9. ปรกวนให้เขาทำงานให้ในขณะที่เขาติดธุระ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
10. ต่อว่าเมื่อเขาปรกวนเวลาอ่านหนังสือหรือการ ทำงานของท่าน.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
11. ปฏิเสธเมื่อเขาขอร้องให้ท่านช่วยเหลือ ขณะ ที่ท่านติดธุระ.....	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า
12. ให้เขาช่วยเหลือหรือทำงานส่วนตัวของท่าน...	กล้า	3	2	1	0	-1	-2	-3	ไม่กล้า

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามความคิดเห็น

คำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีจำนวน 25 ข้อ แต่ละข้อเป็นสถานการณ์ระหว่างนักเรียนกับบุคคลต่าง ๆ โดยในแต่ละสถานการณ์จะมีวิธีการแสดงความรู้สึกนึกคิด หรือการกระทำตอบสนองต่อสถานการณ์นั้น ๆ ไว้สถานการณ์ละ 6 แบบ

2. วิธีตอบแบบสอบถาม ให้นักเรียนเลือกวิธีแสดงความรู้สึก หรือการกระทำที่กำหนดมาสถานการณ์ละ 1 แบบ ที่นักเรียนคิดว่าหากสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นกับนักเรียน นักเรียนจะแสดงความรู้สึก หรือกระทำในลักษณะดังกล่าวนี้ หรือที่นักเรียนคิดว่าใกล้เคียงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด

ตัวอย่าง

(0) วันหนึ่งหลังเลิกเรียน ในขณะที่นักเรียนกำลังเดินทางกลับบ้านโดยรถประจำทาง แล้วจู่ ๆ มีคนที่โดยสารบนรถคันเดียวกัน เดินชนนักเรียน

- ก. อยากตำหนิคนนั้นแรง ๆ
- ข. โทษคนนั้นว่าเดินไม่ระวัง
- ค. โทษตนเองว่ายืนขวางทางเขาเอง
- ง. ย้ายไปยืนที่ตำแหน่งอื่นของรถ
- จ. บอกตนเองว่าเขาคงไม่ตั้งใจเดินชน
- ฉ. ทำใจเย็น ๆ ไว้เหตุการณ์นี้คงไม่เกิดขึ้นแล้ว

3. แบบวัดนี้ไม่จำกัดเวลาในการทำและไม่มีความหมายว่าสิ่งที่นักเรียนตอบ ผิดหรือถูกแต่อย่างใด ดังนั้นจึงขอให้นักเรียนตอบตามความรู้สึกและที่นักเรียนจะปฏิบัติอย่างนั้นจริงๆ ผู้วิจัยขอรับประกันว่าผลการตอบของนักเรียนจะไม่ส่งผลกระทบทางลบต่อนักเรียนหรือโรงเรียนโดยเด็ดขาด แต่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมในภาพรวมเท่านั้น

ขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

เกตุวดี กัมพลาศิริ

นิสิตสาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

1. นักเรียนกำลังนั่งในร้านอาหาร เมื่อเด็กเสริฟนำน้ำหวานมาให้ตามสั่งและทำน้ำหวานหกใส่เสื้อผ้าของนักเรียน
 - ก. หาผ้ามาเช็ดหรือทำความสะอาดเสื้อผ้า
 - ข. ให้เด็กเสริฟเช็ดเสื้อผ้าที่เปื้อนและเรียกค่าเสียหาย
 - ค. คิดว่าไม่เป็นอะไร เพราะเดี๋ยวเสื้อผ้างก็แห้งเอง
 - ง. หัวเสีย สั่งสอนให้เด็กเสริฟระวังคราวต่อไป
 - จ. รู้สึกว่าเป็นความผิดของนักเรียนเอง คือควรจะระวังตัวคอยหลีกเขา
 - ฉ. ถือว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นอุบัติเหตุซึ่งอาจเกิดขึ้นกับใครก็ได้
2. เพื่อนคนหนึ่งชอบพูดขัดคอกับนักเรียนในแทบทุกเรื่อง
 - ก. ตอว่าเพื่อน ถามว่าทำไมจึงชอบขัดคอ
 - ข. หลีกเลียงไม่พูดด้วย
 - ค. พยายามหาเหตุผลว่าเพื่อนมีอะไรเป็นปมด้อย จึงชอบขัดคอกคนอื่น
 - ง. นึกสงสัยว่าเราทำอะไรให้เขาโกรธไว้หรือเปล่า
 - จ. เหตุการณ์แบบนี้ก็เป็นธรรมดา เมื่อเวลาผ่านไปก็จะเปลี่ยนแปลงเอง
 - ฉ. ยกโทษให้เขา เราทุกคนอาจพูดให้ถูกใจคนได้ยากในบางครั้ง
3. นักเรียนยืนโหนอยุบนรถเมล์ มีคนแก่เมาสุราผลักนักเรียนอย่างแรง และขู่ว่าจะไล่นักเรียนลงจากรถ
 - ก. เปลี่ยนที่ยืน ไม่ถือสา เพราะคนเมาไม่รู้ตัวว่าทำอะไร พูดอะไร
 - ข. ถามคนเมาว่าเราได้ทำอะไรให้เขาโกรธเคือง แต่ก็หลีกทาง แล้วให้ที่ยืนแก่เขา
 - ค. โทษตัวเองว่า บางทีอาจไปยืนขวางทางเขา
 - ง. บอกกระเป๋ารถเมล์ให้ไล่คนเมาลงไปจากรถ
 - จ. ไม่มีประโยชน์ที่จะไปถือสาคนเมา เจยไว้ดีกว่า
 - ฉ. ตำหนิดด้วยคำแรง ๆ และขอให้ชี้แจงเหตุผล
4. นักเรียนทราบว่าเป็นสนทนากันไปอ่านหนังสือเตรียมสอบ โดยไม่ชวนนักเรียนไปด้วย
 - ก. โกรธ ตำหนิดเพื่อนที่ไม่ชวน
 - ข. เจยไว้แล้วเรื่องจะกลับดีเองภายหลัง
 - ค. พยายามค้นหาว่าตัวเราทำอะไรทำให้เพื่อน ๆ จึงกันเราออกจากกลุ่ม
 - ง. ไม่ถือโทษเพื่อน เขามีสิทธิ์ที่จะชวนใครไปก็ได้
 - จ. หัวเสีย เรียกกรองให้เพื่อน ๆ อธิบาย
 - ฉ. เสียใจ และคิดว่าเราคงมีข้อบกพร่อง
5. นักเรียนแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าชุดที่ดีที่สุดเพื่อไปงานวันเกิดเพื่อน แต่ถูกน้ำโคลนสาดกระเด็นจากรถคันหนึ่งที่ขับเฉียดไป
 - ก. จำทะเบียนรถ เพื่อแจ้งกับตำรวจให้ตักเตือน
 - ข. โมโห และแข่งตำคนขับที่ไม่ระวัง ไม่เห็นใจคนเดินถนน
 - ค. ไม่โกรธ เพราะคนขับรถคันนั้นก็คงไม่ตั้งใจให้เป็นเช่นนี้
 - ง. ใจเย็น ๆ ไว้ดีกว่า เรื่องอย่างนี้เกิดขึ้นแล้วก็เกิดอีกอยู่เรื่อย ๆ
 - จ. โทษตัวเองว่าเดินชิดถนนมากเกินไป
 - ฉ. หาผ้ามาเช็ดหรือทำความสะอาดเสื้อผ้า

6. เด็กที่อาศัยอยู่ข้างบ้านของนักเรียนกำลังเล่นฟุตบอลกันอยู่ บังเอิญเด็กคนหนึ่งเตะฟุตบอลเข้ามาทางหน้าต่างและถูกของในห้องแตกเสียหายเล็กน้อย
 - ก. โมโห วีนออกมาดูเด็กกลุ่มนั้นอย่างแรง
 - ข. เรียกห้องให้เด็กชดใช้ค่าเสียหาย และไล่ให้ไปเล่นที่อื่น
 - ค. ถือเสียว่าเป็นอุบัติเหตุ นึกถึงสมัยเราเป็นเด็กก็เป็นเช่นนั้น
 - ง. เฉยไว้ เพราะเด็กกลุ่มนั้นคงทราบเองว่าควรทำอย่างไร
 - จ. ตำหนิตัวเองที่ไม่ได้ไล่เด็กกลุ่มนั้นไปเล่นห่าง ๆ เสียแต่แรก
 - ฉ. คินลูกฟุตบอลให้ และบอกให้เด็กไปเล่นที่สนามโรงเรียน ส่วนของที่เสียหายค่อยซ่อมแซมภายหลัง
7. เพื่อนของนักเรียนคนหนึ่งยืมหนังสือมีค่าของนักเรียนไปและทำหาย
 - ก. โกรธตัวเองที่เอาหนังสือให้คนที่ไม่นับถือ
 - ข. ให้เพื่อนคนนั้นหาหนังสือมาใช้
 - ค. ไม่เป็นอะไร ค่อยหาซื้อใหม่ได้
 - ง. ลืมเรื่องนี้เสีย มันอาจไม่ใช่ความผิดของเพื่อน
 - จ. โมโห และต่อว่าเพื่อนที่ไม่ช่วยดูแลรักษา
 - ฉ. ใจเย็น ๆ ขอให้เพื่อนไปค้นหาหนังสืออีกสักครั้ง
8. นักเรียนเพิ่งดูบ้านเสร็จยังไม่ทันแห้ง ก็พอดีน้องของนักเรียนเดินย่ำพื้นเป็นรอยเข้ามา
 - ก. ดูพื้นใหม่ตามรอยย่ำ
 - ข. โกรธน้อง บอกกับน้องว่าควรมองดูเสียก่อนที่จะเดินเข้ามา
 - ค. นึกจนตัวเองที่ไม่ได้บอกใคร ๆ ว่าพื้นยังไม่แห้ง
 - ง. บอกน้องด้วยความฉุนเฉียว ให้น้องดูพื้นตามรอยย่ำ
 - จ. เฉย ๆ เพราะคิดว่าเมื่อดูพื้นใหม่แล้วรอยย่ำก็จะหายไปเอง
 - ฉ. นึกเสียว่าเป็นเรื่องที่ต่างฝ่ายต่างไม่ได้ตั้งใจให้เกิด ไม่จำเป็นต้องโทษใคร
9. น้องอายุ 5 ขวบ ขโมยเงิน 5 บาท จากกระเป๋าของนักเรียน
 - ก. โทษตัวเองที่ไม่ระวังกระเป๋าของตัวเองให้ดี
 - ข. ใต้ถามน้องว่าต้องการนำเงินไปซื้ออะไร แล้วพาไปซื้อสิ่งนั้น ถ้าสามารถทำได้
 - ค. คิดว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย น้องเป็นเด็กสามารถสั่งสอนได้
 - ง. เฉยไว้แล้วดีเอง เมื่อน้องได้คิดแล้วจะเอาเงินมาคืนให้เอง
 - จ. โกรธ เรียกน้องมาตีเตือน
 - ฉ. ทวงเงินคืนจากน้อง
10. เพื่อนที่นักเรียนไวใจ เปิดเผยความลับที่นักเรียนบอกให้รู้กับคนอื่น ทั้งที่เคยขอร้องให้ปกปิดไว้
 - ก. ขอให้เพื่อนขอโทษและอธิบายว่าเหตุใดจึงเผยความลับ
 - ข. ต่อว่าเพื่อนและไม่ให้ความไว้วางใจอีกเลย
 - ค. ระมัดระวังมากขึ้นที่จะไวใจใครในคราวต่อไป
 - ง. โกรธตัวเองที่ไปไวใจเขา
 - จ. ยกโทษให้เพื่อน เขาอาจไม่เข้าใจว่าเรื่องที่เรากล่าวเป็นความลับ
 - ฉ. ทำใจเย็น ๆ เพราะอีกไม่นานคนที่เพื่อนนำความลับไปบอกคงลืมไปเอง

11. นักเรียนกำลังอุ้มเด็กอายุ 3 ขวบ และเด็กคนดังกล่าวเกิดปัสสาวะรดเปียกเสื้อผ่านนักเรียน
 - ก. คิดว่าไม่เป็นอะไร เพราะเด็กไม่รู้ประสีประสา
 - ข. โมโหตัวเองที่ไม่ทันสังเกตว่าเด็กปวดปัสสาวะหรือไม่
 - ค. ส่งเด็กคืนให้แม่ของเขา
 - ง. โมโหและดุเด็ก
 - จ. รีบกกลับบ้าน แล้วเอาเสื้อผ้าไปซัก
 - ฉ. เฉยเสีย เพราะประเดี๋ยวก็แห้ง
12. ให้เพื่อนส่งของชิ้นหนึ่งที่หาอีกไม่ได้แล้วมาให้นักเรียนทางไปรษณีย์ แต่บุรุษไปรษณีย์ทำหาย
 - ก. คิดเสียว่าเรื่องอย่างนี้เกิดขึ้นได้ ไม่ว่าใครก็อาจทำงานผิดพลาดได้
 - ข. ทำใจเย็น ๆ ไว้ หวังว่าทางไปรษณีย์จะหาเจอภายหลัง
 - ค. ตำหนิตัวเองที่ไม่ได้บอกเพื่อนให้ส่งมาโดยการลงทะเบียน
 - ง. คิดว่าจะส่งของทางไปรษณีย์คราวต่อไปโดยการลงทะเบียน
 - จ. ฟ้องที่ทำการไปรษณีย์และเรียกร้องค่าเสียหาย
 - ฉ. โมโหและเสียใจของ โทษบุรุษไปรษณีย์ที่ไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน
13. เพื่อนเผลอวางแก้วน้ำทิ้งไว้บนโต๊ะ ทำให้พื้นโต๊ะเป็นรอยต่าง
 - ก. บ่นว่าเพื่อนที่เผลอเผลอ และบอกให้เขารู้จักระมัดระวังเสียบ้าง
 - ข. เฉย ๆ เพราะของทุกอย่างสามารถชำรุดได้
 - ค. ซ่อมแซมโต๊ะนั่นเอง
 - ง. ตำหนิตัวเองที่ไม่ระวังดูแล
 - จ. บอกเพื่อนให้ซ่อมโต๊ะ
 - ฉ. ไม่โกรธ บอกเพื่อนว่าเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่เกิดได้โดยที่ไม่ตั้งใจ
14. นักเรียนกำลังนั่งเขียนจดหมาย น้องวิ่งมาชนโต๊ะทำให้แก้วน้ำหวานและจดหมายที่นักเรียนกำลังเขียน
 - ก. โมโหตัวเองที่ไม่ระมัดระวังวางแก้วให้ห่างจากที่เขียนจดหมาย
 - ข. ถือเป็นอุบัติเหตุ ไม่ใช่ความผิดของน้อง
 - ค. บังคับน้องให้หาผ้าชุบน้ำมาเช็ดโต๊ะ และไปนำกระดาษแผ่นใหม่มาให้
 - ง. โกรธและดุน้อง
 - จ. เช็ดโต๊ะ และคิดว่าคราวหลังต้องระวังเวลาน้องมาเล่นใกล้ ๆ
 - ฉ. ใจเย็น ๆ หากกระดาษแผ่นใหม่เขียนจดหมายต่อไป
15. เพื่อนบางคนล้อเลียนท่าทางของนักเรียน
 - ก. คิดว่าเพื่อนทำอะไรเป็นเด็ก เราต้องไม่ถือโทษและลืมหืม
 - ข. รู้สึกกลุ้มใจในท่าทางของนักเรียนเอง
 - ค. รำคาญ ตำหนิเพื่อนที่ไม่มีมารยาท
 - ง. เฉย ๆ เพราะอีกไม่นานเพื่อนก็เลิก
 - จ. ถามเพื่อนว่าทำไมเขาจึงล้อเลียน และให้เขาชี้แจง
 - ฉ. พยายามหาเหตุผลที่ถูกล้อเลียนว่าเราทำให้เพื่อน ๆ ไม่พอใจเรื่องอะไรหรือเปล่า

16. นักเรียนกำลังจะไปธุระ บังเอิญพบเด็ก ๆ กำลังปล่อยลมยางล้อจักรยานของนักเรียนเข้าพอดี
 - ก. ไม่เป็นอะไร เดินไปหรือขอยืมจักรยานคนอื่นไปก็ได้
 - ข. คิดว่าเราไม่ควรทิ้งจักรยานเอาไว้
 - ค. คอยกับเด็ก และไม่ถือสากับการเล่นซุกซนของเด็ก ๆ
 - ง. โมโห ดุเด็ก และไล่เด็กไป
 - จ. บอกให้เด็ก ๆ เลิกเล่นแก่งคนแบบนี้ และบังคับให้เด็กสูบลมให้ใหม่
 - ฉ. สูบลมใส่ยางใหม่เสียเอง
17. เพื่อนของนักเรียนไม่ยอมบอกเรื่องที่นักเรียนอยากรู้ โดยให้เหตุผลว่าเขาไม่ไวใจนักเรียน
 - ก. แค่นใจ และเลิกคบเขาเป็นเพื่อน
 - ข. ไม่โกรธเพื่อน เพราะเขาคงมีเหตุผลของเขาที่จะต้องระวังไม่เปิดเผยเรื่องนั้น
 - ค. เสียใจ และคิดว่าเรากงมีข้อบกพร่องเพื่อนจึงไม่ไวใจ
 - ง. พยายามหาเหตุผลว่า ทำไมเขาจึงเห็นเราเป็นคนไม่น่าไว้วางใจ
 - จ. เฉย ๆ เพราะไม่ช้าเพื่อนก็จะรู้ว่าเขาเข้าใจเราผิดไป
 - ฉ. พยายามทำให้เพื่อนเชื่อว่าเราเป็นคนที่เขาไวใจได้
18. เพื่อนสนิทกล่าวหาว่านักเรียนเป็นคนขี้นินยและเห็นแก่ตัว
 - ก. ทำใจเย็น คิดว่าอีกไม่นานเพื่อนก็จะเข้าใจ
 - ข. พยายามทำให้เพื่อนเชื่อว่าคำกล่าวหาเหล่านั้นไม่ถูกต้อง
 - ค. รับฟังและพยายามคิดว่าที่เพื่อนกล่าวหาเหล่านั้นมีความจริงแค่ไหน
 - ง. เสียใจ และว่าเพื่อนว่าไม่มีความเข้าใจในตัวเรา
 - จ. โทษตัวเองว่าเรามีพฤติกรรมบางส่วนเป็นเช่นนั้นจริง
 - ฉ. ไม่เอาเรื่องนี้มาเป็นกังวลเป็นเรื่องธรรมดาที่จะว่ากัน
19. นักเรียนมีเวลาเหลือน้อย มีธุระสำคัญเร่งด่วนที่จะต้องใช้โทรศัพท์สาธารณะ แต่นักเรียนจำต้องรอเพราะมีหญิงกลางคนกำลังพูดสายอยู่ด้วยความเพลิดเพลิน และไม่มีที่ท่าว่าจะจบเรื่องง่าย ๆ
 - ก. ถามหญิงคนนั้นว่า เขาจะพูดอีกนานหรือไม่
 - ข. ทำใจให้สงบ คิดว่าหญิงคนนั้นอาจมีเรื่องพูดที่สำคัญเท่า ๆ กับเรื่องของเราเหมือนกัน
 - ค. โมโห ทำเสียงรบกวนหญิงผู้นั้น เช่น เคาะประตูตู้โทรศัพท์
 - ง. ใจเย็น ๆ คอยต่อไป
 - จ. เดินไปหาโทรศัพท์เครื่องอื่น
 - ฉ. เจ็บใจตนเองที่น่าจะโทรศัพท์ก่อนหน้านี้
20. คนแปลกหน้าคนหนึ่งซึ่งนั่งข้าง ๆ นักเรียนในรถประจำทาง ขอให้นักเรียนสละที่นั่งให้เพื่อนของเขา
 - ก. รู้สึกหน้าชาและลูกหนี เราเจอคนไม่สุภาพทุกหนทุกแห่ง
 - ข. โทษตัวเองที่ไปนั่งข้าง ๆ คนหยาบคายไร้การอบรมอย่างนั้น
 - ค. เฉยใจเหตุการณ์ด้วยใจเย็น หวังว่าคนทั้งสองจะไปหาที่นั่งที่อื่นได้
 - ง. โกรธ และบอกคนแปลกหน้านั้นให้สละที่นั่งของเขาเอง
 - จ. ยกที่นั่งนั้นให้และไปหาที่นั่งที่อื่นเสียเอง
 - ฉ. ถามเขาว่าเหตุใดเราจึงต้องลุกให้ บอกให้เขาไปหาที่นั่งอื่นให้เราแทนที่นั่งนี้

21. นักเรียนหกล้มเต็มแรง และเจ็บมาก เพื่อน ๆ ที่ยืนอยู่ใกล้ ๆ หัวเราะกันอย่างสนุกสนาน
- โกธรเพื่อนและตะโกนไล่ให้ไปให้พ้น
 - รีบลุก และระมัดระวังเวลาเดินมากขึ้น
 - รู้สึกอับอายขายหน้า พยายามลืมเสีย
 - ตำหนิตนเองที่ขาดความระมัดระวัง
 - อารมณ์เย็นพยายามหัวเราะไปกับเพื่อน
 - ขอทราบเหตุผลที่เพื่อนหัวเราะ
22. เพื่อนบางคนกล่าวโทษโดยไร้เหตุผลว่านักเรียนขโมยเงินของเขา
- อารมณ์เสีย คิดว่าน่าจะเลิกคบเขาเป็นเพื่อน
 - ไม่สนใจกับคำกล่าวหา เรื่องอย่างนี้จะกลับร้ายเป็นตัวเองในไม่ช้า
 - ไม่ถือโทษเพื่อน คนเราคิดและทำอะไรผิด ๆ ได้เสมอ
 - โกธร เรียกร้องให้เพื่อน ๆ เอาหลักฐานมาพิสูจน์คำกล่าวหา
 - เสียใจ พยายามทำให้เพื่อนเชื่อว่าเขาผิดพลาดที่เขากล่าวโทษเรา
 - สงสัยว่าเราไปทำอะไรให้เขาจึงกล่าวหาเราอย่างนั้น
23. วันหนึ่งนักเรียนเข้าไปในร้านขายของที่มีคนแน่น เผอิญไปเหยียบเท้าชายคนหนึ่งเข้าเต็มแรง และยังไม่ทันจะเงยหน้าขึ้นดู ชายผู้นั้นก็เอาไม้เท้าตีหัวนักเรียน
- ยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างสงบ ในเมื่อนั้นเป็นวิธีที่จะทำให้เหตุการณ์สงบไปได้เอง
 - ทักท้วงว่าทำไมเขาจึงทำกับเราอย่างนั้น
 - โกธร และว่าชายผู้นั้นอย่างรุนแรง
 - รู้สึกว่ามีอะไรที่เราจะทำได้เพื่อแก้ไขเหตุการณ์ เราคงทำให้เขาเจ็บและตกใจมาก
 - โกรธตัวเองที่เป็นต้นเหตุให้เกิดเรื่องวุ่นวาย
 - ขอโทษเขา และอธิบายว่าเราไม่ได้ตั้งใจแกล้งเหยียบ
24. นักเรียนกำลังพูดโทรศัพท์อยู่ที่สาธารณะ มีคนแปลกหน้าผลัดประตู่เข้ามาและบอกให้เราเลิกพูด เพราะเขาจะใช้โทรศัพท์
- รีบพูดสั้น ๆ ให้จบ
 - โกธร ย้อนบอกชายผู้นั้นให้หุบปาก และไล่ให้ไปหาที่โทรศัพท์อื่น
 - ไม่ถือสาชายผู้นั้น เราทุกคนก็มีความรู้สึกไม่พอใจได้ และมีอารมณ์ร้อนในบางครั้งด้วยกันทั้งนั้น
 - สงสัยว่าตนเองอาจใช้โทรศัพท์นานเกินไป
 - ใจเย็น ๆ บอกให้เขารอสักครู่
 - บอกชายผู้นั้นให้รอ มิฉะนั้นให้ไปหาที่โทรศัพท์อื่น
25. คำวันหนึ่ง นักเรียนกำลังดูภาพยนตร์ พบว่าตัวเองนั่งทับบนหมากฝรั่งเหนียวเหนียว
- คงไม่มีใครตั้งใจที่จะแกล้ง สนิมมันเสีย
 - พยายามดึงหมากฝรั่งออกจากเสื้อผ้า
 - สาปแช่งคนที่แกล้งวางทิ้งไว้
 - โมโหตัวเองที่ไม่ดูให้ตีก่อนจะนั่งลงไป
 - เดือดร้อนใจ ต้องไปรายงานให้ผู้จัดการโรงภาพยนตร์ทราบ
 - นั่งเฉย สงบอารมณ์กลับบ้านค่อยทำความสะอาด

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รองศาสตราจารย์ วัลยา วิศาลาภรณ์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร. ละเอียด รักษ์เฝ้า	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ เทียมจันทร์ พานิชผลินไชย	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ พิรศักดิ์โสภณ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร. ภัทราพร เกษสังข์	คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเลย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวเกตุวดี กัมพลาศิริ
วัน เดือน ปี เกิด	1 สิงหาคม 2522
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	446/239 ซอย พหลโยธิน 52 ถนนพหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร 10220
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารวิทยา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2544	กศ.บ. (คณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2546	กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ